A

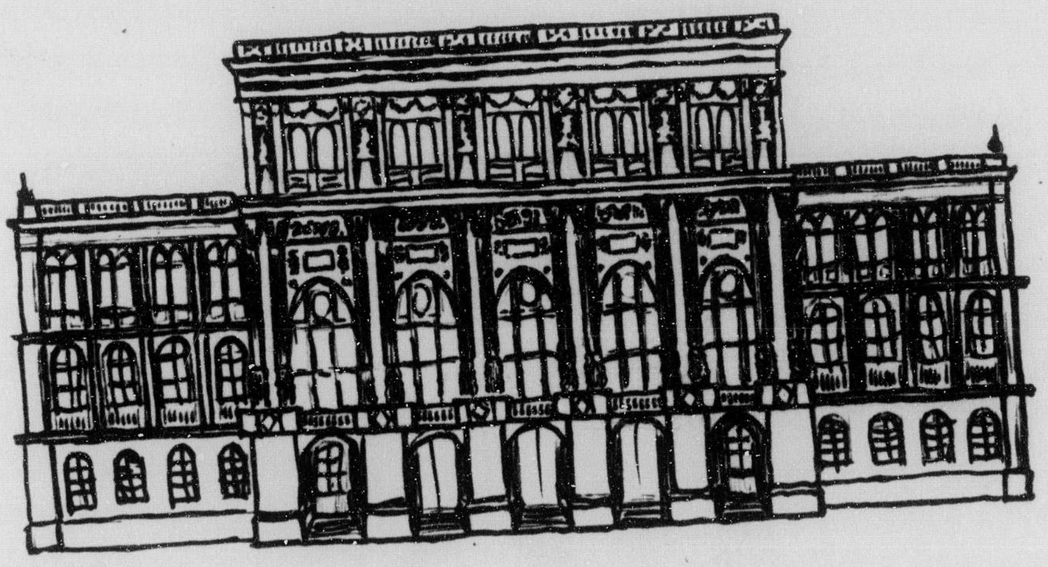
462

III

1

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

MIKROFILMTÁR

BUDAPEST

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE

1959

FOTO: SZ. É.

2

MTAK – KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM

LEVELEZÉS

4°

79.

TOLDY FERENC

LEVÉLTÁRCÁJA

XXIV. „K"

1

2

M. Irod.
[Levelezés]
47
79. Szám.

M. Irodalom. 1y drót 79.

[I – I, IX. köt.]

[Levelezés.]

Földy T. levél társaja.

XXIV., Kivitel.

Földvary Vincze	1 Levele
Harmondy Sándor	1 "
Kármán János	1 "
Károly László	1 "
Kisfaludy Sámuelné	5 "
Köváry László	1 "
Krajcsik Károly	1 "
Kramarcsik Károly	1 "
Kriza János	11 "
Kriszbay Mihály	15 "
Kron Frigyes	1 "
Kronsperger Antal	1 "
Kubinyi Ágoston	16 "
" Ferenc id.	1 "
" " ifj.	1 "
Kun Tamás	1 "
Kunos Endre	1 "
Kurcz Antal	2 "
Kuthy Lajos	4 "
Kuun Géza	1 "
Kuzma Albert	1 "
Pálffy Edé	1 "
Kurcz Antal	1 "
23 levelezők	40 levél

Régi jelzés 207. Szám.

Tekéntetes, Indor Redactor Urak!

Ha jól emlékezem, történt Athenaeum bersei leveleiben olly felszóllitás, hogy még saisó alatt kéjénlendő munkákról is tétetett jelentés.

Emél fogva ezen alázatos Kéréssemel bátorkodok Tekéntetes Urakhoz járulni: méltóztassanak – hogy ha illőnek találják, az érdemes Olvasó Bubliumnak tudtára adni; csak két, ú hárem sorban: Hogy itt Beésen Kéjszül ei Junius elején fog árrúba bocsátattni illyen czimü munka

"Anweisung minnr Jnsecten fün Gmpfaffe: Gnaute."

Ez kivált Uraódalmi tiszttviselők számára haszner lesnd. Minr egy 20. árkusból álló, velini papiseron, betőtve 1: brosliát:) ára 2. f. p.p. Pesten Eggenberger Könyrárus Urnál magsze-rezhető.

Melly alázatos Kéréseu mellett, maradok méltósággal

Tekéntetes Uraknak

Beésen, Május 17ten 839.

alázatos Szolgájok
Kölesey Vincze.

P.S. Kivánom, ai Nevem vagyan Magyar, de Nyelvem fajdalom! Nemet. Pozonyi Németnevelést nyerven; akéár mint Fejlemenéit, mind Orthographiáw ném Botránatot!—

Franco.

Az Athenaeum czimü, tudós
folyóiratnak, nagy érdemü
Szerkesztőségének.

Pesten.

Tekintetes ur
különösen tisztelt uram!

Somogy megye multja körül-irodalmi tekintetben is-buvárkodván, perenesis valék többek között, tudományunkat két-ide zárt-finomüvére is találni. E' darabtok sebely mübecsü mellett is, ha még ismeretlenek voltának arravigyázó előtt, talán egy tapasztja fogja't tapasztani arra nagyfontü czarnoknak, mellyet tekintetes ur, hazai irodalmunk javára tiszteletben már hammarasz magasságra s örökös maradandóság emelé, tiszteletben még emlékirjon. Adjon az ég minél sikeres és nemes is tizarvó' siggperesü munkájaginak!

Jóvak vélem megjegyezni, hogy e' tárgyat, ha nak egyik kedvese tanulmánya Genesi Ifjuságának-ki maga is szerepelt ismaradt birodalmi-ban is eren élemben jelzé.

Kenz

kenyeiggel örött vetlyés. coal mida ivben tör-
vény halala után nyerhessem meg:
Szabadjon folßámem Rhinnes urat, e-
zen Szinatnak, képrálas után, abbalmita-
gos ujra kiküldésére.
Melly kérelmem után, meganox hiven
hajlamiba zárvan, mély tiszteletel vagyok:
Szemában sept. 13. án 1854.

N'sekinnes ur
különösen tiszteló ismerőse

aláirasa polgája
Kömmendy Sán Sor.
[illegible]
ref. a. lelkész.

Nagyon tisztelt Barátom!

Egyet csodálkozom által Kabóson feljöhetsz a ezt ünnepen
legyőzésem által is tájékoztatlak, mindkettőn valóra nem
magyar vendéglátóiként és nem barátom kapcsolatban
lakóin szeretettel Kovács elvárásának tn, hogy
faragó, legjobban tudja, hogy Ígéret tölt. Kovácsnak még
nem, mindaz fenntartás nem felel meg a barátai remélt
ünnepek.

Ismét munkám nem lehet eredeti tn a dolog nem tudta
hiszek, barátom, az Kovács érdekében meg nem egyetlen fog
rás. Tudom, hogy ha mit nem lehetek, a fenyőkat is mentse
tárnám, de tud ők rendben nem állítsanám azokat egyre tud
az ön mélységekben, mint tn

E miatt munkámnál, még tudatlan legfeljebb tud 8–10
nre hajadon tn de vágó munkáin elhatározás kövesse nem
al ügyében, hanem több helyett rögtönöket. Tud az ajtó
rétegében hallom pirosban nádat ő ebből mérem tn
hogy jelen fordítás, hogy valóra meg fejeződ munkái
ő kapcsolatára engedni? Tudom tn minden lehet egyedül
ni tovább, mégsem az az új növény virulhat nemzeti
ségünk felvirágoztatására nyíre bízom, hogy jelen ebéd-

404

Nagy Sándor kanonok!

Egyes tanítványaim által többször felszólítva a való élet
követelményeinek által is sürgetve, másokhoz vala szerencsém
magyar irodalomtörténeti és szép tartalmú kapcsolatba
lépni szándékomat közlöm, kérem, szíveskedjék Ön, kérlek
barátom, legjobban tudja, hogy ügyem teljes kézirattömeggel még
nincs, mutatni pedig nem akar még a tárgyi nevezetes
részeket.

Ismét munkám nem lehet eredeti. Ön e részen nem vakmerő
lehet, kapcsolja, ugy lehetnek irodalmi nagy nevek egymásra for-
dítva. Tudom, hogy ha, mit nem lehetek, a fenyőhar is nagy ár
ránnem, de vak ugy rendben nem állhatnának össze egyik vak
ugy sem mélabúlkodva, mint Ön.

E miatt munkámat, mely tudtomra legfeljebb vak 8–10
ívre terjedne, Ön ne vágja munkáim rokonaim közzé sem
mint egyebet, kinek több helyett ringlispiben, bár az ujabb
próbáimat lehet pirulnom nálad. E végből mielőtt Ön
ugy jelen jóvámra, hogy valjon meg fizeti-e munkáit
az kapcsolatban engedni? Tudom Ön minden lehet egyenes
ivelkedni, mégis egy ugy egy ujnevü vállalkozó pénzzel
szemben felvilágosításáért vagyok bizom, hogy jobban ebben

mer nem tagadhatja meg. Ez esetben igen nagyon ava
tkozik, ha kötelességében tetten hagyva tovatűnni méltóztat
nék.

vagyok tiszteletteljes s tegnapi tisztelettel

Szilvásdárnok febr. 1
1866.

igaz tisztelője
Kónyei János
főgymn. magyarórai tanár

Tekéntetes Úr!

406

Enchez James Duna Földvári Tsebészneh bizo-
nyos munkálata által adásával meg a' mult
hé elején Pesten lakomba lévén megbízva-
én azt megtekéntem, minekutánna más a'
fent irt Pelyet elhagyjam, mest és sürget,
hogy járjak végére munkája mibenlétének
bátor vagyok a' Tekéntes Urat mély alázatos-
sággal megkérni, hogy miután a' bírálat
által kitetnik ezen kézirat, a' fel- vagy sem
vétele felül a' szerző Urat tudósítsam mél,
tóztassék.

Ki is egyébaránt mély tisztelettel
magamat Pazafüri Kegyes Régibe ajánlva
maradvan

A' Tekéntetes Úrnak

Szabad Szőrcsön Febr 1ső 837dik évben

alázatos szolgája

Szőrcsöi Laszlay
Physicus

u.i. csak mest kérüli kezemhez

Szapy Mihály Nőe Berkin dan Borneny
Ipa Arkia Domenitza Bálnak
leánya iniardágai hüngues nely
Ulonyéstemba 1837 ben nyomatott szovainál
Bothenitza amar kézémta is van kemey jutalmas
arrom áltadnám az Academiának.

Vétlen felv. 3. 80y.

Tekéntetes
Schedel Ferentz Urnak
a' Magyar tudós társaság
titoknokának stb. stb. stb.
helyel.

Higgy Utcza 407 sz. ház
1ső emeletében

Pesten

398 sz. V.

Vácz. dec. 27. 888

408

Tekintetes Ur,

Tisztelt Jo. Uram!

A' mult Év. Jul. ho 2br=d hozzám intézett, t. tisztelt Levele következésében, arról vigasztalo értesittetésre, hogy az Anthropologiai nyomtatás alá adatni határoztatott; minek utánna nyomtatást alá jötterül már hiv. lapaink biztosittanak: Alázatos tisztelettel bátorkodom kérni a' Tekintetes Urat a' meg határozott tisztelet Dijnak, a' Munka

Munka Sajto alolli ki kerülése esetében, terhes Özveggyi házanak segélliésére lehetö sürgethetise, tegyes ut mutatásáért. — S ha még oly szerentsés lehetnék, hogy a munka már Sajto alatt lévön, annak, az alolli ki kerülhetésig is, a meg határozott díjnak hoz-zá vethetö bár fele részét terhes házi költségeinek pótolhatására előre is meg kaphatni különös tegyelemből ki eszközöltethetni meg nyerhetnem, hálás köszönettel tartoznám. —

A'

A' ki. Árva ház néjemmel ezutánra is tegyibe ajánlott, alázatos tiszteletel Omaradok

A' Tekintetes Urnak

alázatos szolgálója
Gál Rebeka
Özvegy Köteles Sámuelné
mk

Nagy Enyed. Fil elö jzrol
jegyzö

135 kvdr

K. Enyed 837. Martius

Érkezett ápr. 3. 1839

409

Tekintetes Úr,

Mélto nemzetes Uram!

Az 1837 dikі év December 2dán hozzám intézett tisztelt leveled bé vétetvén, tudósítlak a Tekintetes Dacca Úr tapasztalt kegyéről, mint hogy gyakorlat van minden törvénykezésnek folyamatjában valahányszor határozat közlen járása által kiesközölni, hogy a tisztelt Fiscus Pártiságnak, nem nézve ugyantalán határozás részéről az Appellatiora határozattatni nyertlen díjt meg kapcsolásam- mivel bár lappainkból ugy esett értésemre hogy tégye alá menet, mindig valám el'is hagyta.-

Mert sem alkalmatlankodnám a Tekintetes Úrnak, s nemis sem várakoznám, amiért egy szegény Özvegy Asszony nak sok terhes szükségei vannak, de mert bár környül állásim által vagyok, hogy egyik Leányom fő kormányzóhoz ki készítésére el kerülhetlen nagy szükségem lévén a pénzre, a szükségét kénszerítem, nem közvetlenül interpellálásomal alkalmatlan lenni- Ugyis ins- tálva alázatosan méltóztasd nyomós és terhes szükségemet meg

tekinteni

135 kvót

K. Enyed 837. Martius

Erkezett apr. 3. 1839

409

Tekintetes Ur,

Mélto tisztelettel vagyok Tiéd

Az 1837diki év December 6kan hóte korám intézett tiszteli tovább bő
vérkezésében, bátor vagyok a Tekintetes Tiéd urnak a
kegyében, mint hóte egyedül van minden tiszteletem folyamodni-
Méltóztassa kathaicus hűsége járása által ki eszközleni, hogy a
tiszteli Tiéd Tárdtársaság, téám neve viganyt tale határozás Mezéd
az Anthropologiáért határozattan tiszteli díjt meg kapházam —
mivel hóa lapszámtól egy ezen értésemre kapj hajtó alá mentt,
mennig talám el is hagyta. —

Most sem alkalmatlankodnám a Tekintetes Tiéd urnak, ha nem
sem várakoznám, ámbár egy hogány Özvegy Asszony nak sokszor,
hes Könyvei vagynak, de mert hái környül állásaim alganak,
hogy egyik Leányom Jószármenetele ki kérésére el kerülhes,
teelen nagy Könyvem lévén a pénzre, a Könyvről könyvarium,
rem tiszteltmat ínségáramat alkalmatlankerni — Ugyis ins
rába állatosan méltóztassa nyomo ist terhes Könyvemet meg

tekinteni

5

3

3

[illegible] aláírásával és saját kezű végzése által meg vigasztalására kí-
vánkozni – mely aláírást imént nálam magamat kezemhez ejtet-
ve vigasztalásul valósítsa ki imént írt aláírást visszatelepülés-
tek.

Tekintetes Uraknak

[illegible] aláírást szolgáltja
Egregy Tsz. Választó Számukra.

16

173/1882.

N. Enyu 83/4 április 11-én

Vát máj. 1. 882

Tekintetes Doctor Úr,

Nagy tisztelető jó Uram!

Nem régiben a postán egy levéllel voltam bátor alkalmatlankodni, de meg eddig sem a vevőpénz sem bérmentes levelet nem voltam szerencsés kapkatni – ezért bátor ez alkalmatossag adtán de magam, tator vagyok ujból is megintálni az iránt utasitason, hogy mikor szabad, bator közben járásával ki eszközölni hogy a tisztelt Gazdasági Társaság, által az Anthropologiáért számomra kegyesen határozott summát nem, tőle hamarább meg kaphassam – kegyelme pirulva valék bátor ujból is tudomnal terhelni a Tekintetes Urat – de a lég sürgetőbb okok tégtől valék kényszeritetve – mivel egyik Leányom ki kiszivitésére oly nagy szükségem vagyon a pénzre, hogy egész életemre le fek, ha nem kigyógyitatok mostan vélle – Attól az esetbe ha egy hamar nem kölcsönözhetnék nék nem lenne e jó ha az első Vlő Gróf Úr Excellentiájat is megtalálnám egy instantziával, ezt valo nézet a Tekint Úr javaslatát ki inditolom – Mellyek után magamat szives szeretettel kegyelmében ajánlva alkalmat tanságomról ujjabban is engedelmet inditolva alázatos tisztelettel örök, lök

alázatos szolgája

Üveges Prof. Kötelest Sámuelis.

Tekintetes Urnak,

Kpsbk.

Pesten. 8. 1846

Tekintetes Ur,
Mélto tisztelettelt Jo Uram!

E' folyo Ev, October 19=ről hozzám intézett
becses sorai által méltoztatván értesí-
teni, hogy az Anthropologia már vég-
képpen el készült légyen még October el-
ső felében, s art, méltoztatott ig a Tekin-
tetes Ur, az Elnök ö Excellentriájának
fel jelentsem a határozott 33. Arany ft/p.
telet díjnak, a már ki adott 120 ft p: p: le
vonatalával hátra lévő részét assignálta,
tásáért: Midőn hálaj érettel Eloljönön
a Tekintetes Urnak gyámol nélküli áva
három

Ex Regnicolari Bibliotheca Musei Nationalis Hungarici.

Ex Bibliotheca Regni Hungariae Museo Nationali Pestinensi Dono Dedit Anno 1866.

Pesten.

házom nejét terhes sorsa enyhithetésé
tettleges véghezvitelét. —

Fő tisztelettel bátorkodom jelen lé
nyülményemnek, hogy egyik kedves tánya
fényben adásával, az el nem ülhetetlen szük
ségesek ki állithatására egy kis summa
pénzt kelletvén kéltségnömem, s azt ma
ig is kamatolnom, fel fedezésével, nyjol
vám ig meg találni kénjemmel a' Te
kintetes Urat az iránt, hogy: Méltóz
tassék az Authrogiale tisztelet sij
hátra lévő részének assignáltatását ö
Excellentriájánál ki nyerve, annak ame
től előbb lehető be küldettethetését ig
méltoztassék ki eszközleni. — A' ki ám
házom nejét erutánna ig tovább ajánlva
alázatos tisztelettel maradtam a

Tekintetes Urnak

Nagyed Dec 31én 1827.

alázatos szolgája
Gál Rebeka mk
özvegy Kötelés Sámuelné

Tekintetes Úr,

Nagyon tisztelt jó Uram!

E' folyó Év, ' Ho 10-ről hozzánk utasított, tisztelt levele következtében, meg kívánom nyugtatni a Tekintetes Urat az iránt hogy az Anthropologiai tisztelet díjja hátra volt részét, a folyó Év Januarius-ig már nem emlékeztem tisztán a napjára: 20-vagy 21-én által vévén Tekintetes Professor Schaffarik Károly Úrtól, nyugtatványt is adtam volna annal. Mely említett tisztelet díjj meg nyerése hátra történt lett szántalan alkalmatlankodásaimról bocsánatot kérve — méltóztassék el fogadni árva hálaemlékezet forró hálás köszönetét tettleges jóságáért, — Isten térje a mi jót kívántunk, s jutalmaztassa meg érette a Magyarok Istene a Tekintetes Urat minden téren!

Tekintetes

[illegible]

Ő Nagyságának
a' Magyar Tudós Társaság
nagy érdemű Titkárának
Tekintetes Schedel Ferencz Úrnak
mint elnöknek Pest

Tekintetes Ur! A'hol a szemvíz engkülöst ta
tált, talám jámulva zörget más dörrel is; de ha te
megbotsáthato tette: Mert hiszem szükséges te
szeritti. — Egy alázatos jelentéssel és tisztel
vagyok bátor még alkalmatlankodni. — Néka
boldogult férjem a' Jus Naturat és Jolgorta
volt két darabokban sajto alá Diáknyelven
De reménytelenül történt halálával a' nyom
tattatása el maradván; minthogy a' kik a mun
kát a' kik táltálé, minyájon kitsértek: Ha me
hetetik a Tekintetes Ur meg engedni, hogy a'
munka bé mutatójával alkalmatlankodhassa
értesítteléseim után, igyekezni fogok azonnal
fel küldeni, hogy ha el fogadhato lenne, ele
hátább jol fogna valami belölle árva házá
segillésére. — A'ki grátziájába ajánlott, ala
zatos tisztelettel maradtam a

Tekintetes Urnak

alázatos szolgáloja
Gál Rebeka, m.k.
Professor köteles Samuel

Nagy Enyed Febr 28án
1840.

BEÉRKEZETT
28 FEBR.

Magyar Tudós Társaság Titkár
nokra, Orvos Doktor Schultes
Schedel Ferenczre Urnak,
aláratos tisztelettel

Kovács Pál

a' Saját Születésének

Bémutatva

Kolozsvár Jan 5. 1841.

Tekintetes „Szerkező" úr!

Egyike vagyok azoknak, kik a Tekintetes úr Kolozsvárra létekor, az unio Koll. Olvas. Társaságból megnyerének volta, képében szóltt Rendtem. Ezt sulyos bizodalmam mennyiségéül emlitém, mellynek csirájá é' pillanat' élve teremté bellem. S bár a' háromság egyike, az egésznek meghajolni készszeri; mégis a' Tekintetes úr kegyében mélyebben bíznom, még a' Szilágyról vett jegyzetein' kezelése is Joannes olyakat novellas küldök az Athenaeumkoz, nem felvételtöken esengek, ha gyöngébbek, még várakozni fogok; hanem azért hogy felvételök esetében nyerjenek a' Tekintetes úrtól előre jónézése és nemi correcturas, mondhatom el, hogy e' pályán Stilusom vagyok, stylisticam orthographiam nem ideg correct. Leszszábban küldém, de

fem.

16

fuio vele az alkalom, ditső, ha vmi
nem szabad, a kijöhetés, s ezt nem a
á hivságért, ki nemi jszékenyebb
sása ok miatt is, mis augusztusban
alkalmasint személyen lehet részese
tudásni. Ezmok alá mesem iram, k
szakrége, nyerjen meg ezt is Ba
Komjen kárisható akadály miatt
lene elesnie á kijöhetéstől. Bár h
dom mikor szerető körében, mégis
bánkodom kérni velem tudásá sa
A'ker darab különböző modva
ha egyik jone is ki, fellebbek kere
ve é' pályán, mei csak az egyet
folyvásai adhat meg. Legalább
akiné kitti" elolvasásái kérem, s
februar vége felé egy kiesked" a
sal valami kis veleszény is k
szerzési

Tekintele Kalocsai Ursak

dászaty Szolgaja
Kovary László

Orvos doctor Tekintetes Scheitel
Ferencz Urnak a Magyar
Tudos Társaság Titok-
nokának tisztelettel

Pest

United States of North America,
University of Virginia, the 27th of October, 1841.

Schädel Ferencz Urnak, M. D.nak, és
a' Magyar Akadémiai Titokznokjának, Pesten.

Kedves Uram!

Rég ólta elmulasztott közlésemet eddes hazámmal özve
tkeztetni kívánván, azt hiszem, hogy a' leg-rövidebb út ezen végnek
el-érésére az Urnak segítségét kérjem: azért engedelmet kérvén Ura-
ságától, ezen levelemet kozzája irni bátorkozom; annál többet fel-
vén, hogy talán rollam éppen nem is emlékezik.

Minek előtte többet írnátok, tudnom szükséges, valyon szabad-é
a' Magyar Akadémiának, mint testnek, mint társaságnak, — és Ura-
ságának, mint tagjának, — a' külföldel levelezni, vagy nem? mivel
nem szeretnék leg-kisebb hibát, a' melly olyan közlés miatt
reám jöhet esetre, oka lenni.

Ha Urasága Nagy Károly Urat, a' ki B. esztendők előtt itten
utazott vala, és a' kinek még adósa vagyok, ömbe (miről alig
kétkelkezek): kérem mondja-meg néki, hogy kivonló okból nékí nem
írtam, és hogy ragyon örvendenék, ha tudnom lehetne hogy hogy volt
és vagyon, reményelvén ez szívemből kívánvak minden jót és sze-
rentét.

Post varios casus, post tot discrimina rerum, mostan a' Jef-
ferson Virginia Universitásnak professora, és az Amer. nemzeti
társaságnak (National Institution for the promotion of Science, at
Washington City) tagja. Ezen, talán valahogy ezen tekintetnek és
általok, a' Magyar Akadémiának használ lehetnék. Nyitál napra
a' Lajozás a' föld' részeknek távol-lévőjeket képesítvén döbbe kíj
tsínj az Austriai és Amerikai kormányok barátságba, és minis-

jok által, correspondenziába vannak; tehát ha az Ausztriai kormány tudományos Közlést tartományai és az egyesült államok. Hatásosb közt meg-engedne, mind a két országok nagyon igen sokat nyerhetnének, tanulhatnának egy másiktól. Könyvek, kövek, fűvek stb. nyomtatványok tetsébe egyből a másikba küldethetnének. Az olmützi minister Bécsbe, vagy valami Kereskedő Társaságba Bécsbe, és egy agens Newyorkba az olyan küldeményeknek gondját viselhetnének. Nagy Károly Ur egynehány esztendők óta ilyen közlésbe vagyon Peter S. Du Ponceau Ur-al (President of the philosophical & of the historical societies of Philadelphia). Lehetetlen-é hasonló correspondenzia közöttünk? Ollig gondolom. Megkérlek tudom kijavasolni, mivel tudatlan vagyok a' mi az Ausztriai kormányt, és a' mi a Magyar Akademiának kedvéért akadályait (empedimenti) illeti.

Sokat óhajtanék, de nem ösmérvén Hazafiainknak szabadságokhoz természetjét, határit, erejét a' tudományok Dalgokba tárgyakba, mostan csak két dolgokkal Laborgatni akarom Uraságát, tudni illik egy kérdéssel azon tárgyokra nézve és egy kérdéssel magamra személyesen nézve. Imé ezek.

Ellőszámba Diplomával akadni. Doct. Pechinesky ebben segíthetne, azért Copiáját a Pesti Orvosi Facultástul kapni igyekezném, kérem tehát Uraságát, a' mennyire lehet, hogy maga, vagy kedv valaki, a' ki tőlem emlékezik, ígyekezzék egy Copiát Diplomámnak megszerezni, és nekem azon alkalmatossággal elküldeni, a' melly által ezen levelem kezeibe érkezni fog. Vas-

Ystki buvátom, a' kit egy darabig Detre küldi, gondot viselni fog a' mi a' penzet (taxáját) a' Diplomának cgiájáért, és a' többi kiadásokat illeti.

Hét esztendők ólta chagyam el beszélni nem hallottam, hogy ólta igen keveset; sokat elfelejtettem, a' nyelv pedig igen sokat pallérozódhatott (a' mint nemdmi gyakták), tisztúlt, erősült, meg-szépítetette magát nekem utánna de Uraságát elhagyatam. Azért engedelmet kérek sok és igazonyos Uraimért.

Tisztelettel maradok,
Uraságának
Lazarija, és barátja
Kraitsir Károly

P.S. I would feel extremely happy, if this letter could be seen by my friend Dr. Ch. Frederick Eckstein, for whom I entertain the liveliest feelings of friendship and respect. It would afford me the greatest pleasure to hear that he was and is well, and that he has not quite forgotten his friend Ch. K.

Please to address the letter, with which you might honour me, to
Dr Charles Kraitsir, Professor at the University
of Virginia.
(Via Newyork, U. S. A.) +

About the manner of sending my Diploma, and the expences, which the whole transaction will require, you will receive information from my friend at Newyork, to whose care the Professor is confided on this side of the Atlantic. C. K.

+ and send it to Hamburg, in order to be forwarded to America, as directed by Mr. Hertz.

6

Lith

13

Tekintetes Úr!

Nyert bírálatot küldök itt a Figyelmező számára, Mocsy psy-
chologiai és physiologiai elmélkedéseinek bírálatát Szon-
tagh Gusztav kapitány úrnak adott szavamnak elleges
tesz-e irám papirosra. Bolgozás közben érzém hogy nehéz
volt kezdenek ily munkával bíbelődni milyen a Mo-
csy, nálunk minden van, de semmi rendbel. Hiszem
azonban hogy egyes észrevételeim hasznosak.

A más Szerge István mesének és erdeki költemények
nek bírálata. A síkány munka talán nem is méltó szo-
rosabb bírálatra, de én ha nem más okból, csak azért
fenntartom hogy e bírálat kivonatok, hogy Szerge is hozzá hi-
szen irói dicsőségre törekvő literaturai valhiásból vagy
hallgassanak, vagy jobban elökészítve képének fejlesz irói
fáradságban, felvén a critikai megérdemlett figyelmességából.

Megfeledtem ezzel egyszersmind bírálatomra is kinevedni
az ízlést – de ez is tekintetes Urak választásán csorom-
nak, kérvén feltalmazzam arra, hogy valahogy bírá-
nak,

Lakóinak jobb találása perint annyit s annyit fizetni gondol, kötözi
jön annyit s annyi letsípik. Kabát minden az utolsó
betüig is. Ha két birálatom mellőzését találtatik, hogy
a' tiggelmezőbe feljebbvitel, örülni fogok hogy érdekes
tárgyait egy két czikkelyel növelhetém; ellenkező esetben,
jeremit nem fogok ismétlő pajtáimnál annál, hogy régy
ivó' olvasásával fáradjam a' tekintetes Urak, a' ki-
mély tizedekből maradtam Rezsnyén Április 3-kán 1840

a' tekintetes Urnak

alázatos szolgája
Kiamarcsik Károly

Kolozsvár 4ik jany 1853.

Nagyon tisztelt Tekintetes Ur!

Igazán mondjuk a' példabeszédben: ember beteg, isten vezérlj Mert én is igéretet tettem a' kiért irassunk a legyen kezünk legfőbb albatrosnál kezdő felküldésre várunk – s imé a' jelen ére marandék a felküldésnél – kelle maradnom, mivel 18 gramm hátha az azhoz tegnap valát Mert Tümmyekben ereje magamnak, tenni az elmulasztottat, s küldém a' mostani postapostán Bogárt elsőt, kis Zsidóra Dunyvának egy a' Janosáénál lévőt régibb példányát, hoby 160 ujban van ma – Tudom a' malhert elfelejtém mondani is, mikuch nem kinem kezed nem may karmás vennék, kivált a' kéneset reszlenek. – De valaki quantum valere possit.

Ezen Bogáti Miklós Statisztikájának példányai
fel kívántatván tudomásul, hogy Gulácsy úr már, be-
vett Bogáti Miklós e régi nyelvű, fordítója, vagy
más újabb újratelepítője a' keresztyén számára ér-
dekes üdvességes eseményeit Zsidó Király magyarok
nyomozójának. A' tudós társaság példányaiból
sem lévén, nem gondolkodtam, hogy Lugosi bátyá-
mat megkérjem Bogáti az egészből ezen ritkább Töté-
nési darabjának, a forfangos leltár Pécsi Simon-
nyában fel axxal. Olvasá kiterült Pécsinek több
ereklyéi, mik a trombitások ereklyéi közé számlálta-
nak, s ebben az 1604ki lajstromban is fennál-
lónak, valamint Verancsicsnál a Pécsi ereklye ki-
vonva fejezve; de ezeken kívülebb még találtak,
mik a' trombitás ereklyék közé számítandók.
V. Dávid vagy Bogáti Miklós Zsidóinak ma-
gyarra hangjából. Ahhoz a trombitások által
használt hymnusnak is egy része az, mit az
unitariusok is használnak, — a trombitások vagy
részint unitarius Énekes könyvből másolván az
a' kívülebb befolyásu Pécsi által az öfürendi vallás-
felekezetre, és hívei lazai összefüggésben állván

az unitarius egyházi államnak, létezésük egész ideje
alatt — mint politicusok is magukra — sértőnek érez-
hetvén az unitarianusok énekeit is, mik sikány sajátos
színezetnél fogvák, vagy az ábrázatok a magok külön
szempontjaikra változtak. Ők maguk, panaszaikból egyet-
lenben mind az unitarianusok ispotályában képződ-
tek, hiszen Szarvas Ujvári is Orlósi, hogy általuk
hiszen unitarianusok tanultak az ő papjaik az uni-
tarius főispotályban, s hiszen unitarius papok szerzet-
tenek nyilván a' Bornaiak által trombitásokból.
E trombitásokról mint az unitarius Ujvárban
találtak, azt alább idővel nyomozni, de Szamo-
sujvári kéziratok közöl, mint sok annyi más
dolgokról is érdekes lenne tájékozatni, kívánatos
mikép már Szolgái Arnold előtt igyekezzék
a mi régi unitarius társainkat a trombi-
tásokat összeállítani a régi ismeretükkel vagy
tudat ápolásuk a régi ismeretükkel.

F. Uzoni Bogáti Miklós minden munkáit
előszóiban a X. hóra alább felkara szerint sora
a Statisztikáját is, hiszen e jeles példányra
nézve van. Nem mondja nyilván, hogy minden
történet a fordítási Codexben létezik;

de megírja, miket halálakor el, t. i. 1592ben az
Alber dúbavölgyi papiroson, s mind veresbüli ha-
dományai s jelenléti versei halálra felett terje-
lenek feltalálhatók. Ez a Bogáti első neve dome-
zeri pap volt, midőn papiai rubarabelyeit Károly-
lyi Balázs Ferenc kalocsai Rezsnak,— a Dávid
Ferenc-Karátsonyban jelentette 1579ben Gy. Fejérvár-
kinos ki mozga is vapstra a Dávid Ferenc Rezsé-
a Jeno Veni imádásra vezet— ellenben sinleg alair-
ra a többi compulsáid a subordinata adora-
hot ihatolag, s Gerendum papir Vodata, de ingui-
fibe Könyvben Rekáry és mulva a kiben Dávid
anno papir eben, Könyvben vile Baranyában
tradidei, hol pilli mulcáher adata ki, Rekáry
és mulvára vinaten ólej Rezsnáby Balaf-
lay, hol 40 ezer emlemálvan, s kfra mjla-
kranyiháznak adni kez a bivelo mintaner
relicient kese már semiben Jene ő el az é
Dávy iránti Rezete, a kolegiani mintaria Mi-
Zirnek ejik papjává tenend. Meghalt 1592be
Bogáti chiléből vele, a li kedely elmé-
alatt fogságba egyén Kadulyak, 3000 forintra
váltanak ki a krajciak által. Ak ez kolle-
vári nagy tekintélyű tanarra vala.

Ez apró részben jegyzeteket azon bizto-
ban febrúr, hogyha "fárnadságos vagod kegyes
Irodalom történetében" Bogáti Chilléről" tenni
akarják, mert az kissem ötet forgandja kegyes
a sep Platonium mójának. A mellé példány
is, mely még kéznél kinyomtatásnál, ötet vég-
gesen fűzzen Olmelapjára, mint fordítni az
a példány t. i. mely épen van kéne a
mulatást általam Bogáti Dávy pla-
tonizmával, s a melyet hasonlag felmutatás
szeretni a Tek. ns Kezébe, hol kissemben nye-
rendek rékány testben a fel, hog a fel-
gulásban Jeno történetét rám és kinyo-
dásunkra vegye, semmi veszteség.

Ugyanazért nyelvet ezdek a Tek. ns.
nak, legyen kész, senn kudalni e feladat
működést,— arany: könyvküldő tevékeny-
ség ha jónak látandja akárhol nyilvánvan
akarást tenni e codexről, vagy példákat
mutatni fel belőlük, ne ing esmerni,
kinyha az ön másolatimunkáinak arát

imen Kolozsvárt. –

Alig hogy tanulmányaimat befejeztem, mege-
sített még hogy a nagy kiterjedésű Gerei csa-
ládnak ősi könyvei ránk tanítványaira
Rejve találtatnak Zsuki László pata-
munk egyéb könyveivel együtt a mult há-
Zad végén könyvtárunkba jutnak, ami
kiről, a mik jól hangzó könyvtárunkat a.,
kor el nem vesztik, találtunk egy tájét hagy.
lya Gerei chronikával, mit Apánk egyik
jóbarátja pártfogója Kelli Nagy Elek ur,
hiúr egyszerűnek nagy irodalomburán extra.,
kában, külső eremel a Szépet kegyel
keretbe, hogy azt bátyja bátyja a tanít
használja.

Ha pártfogónk látná e naplót
kommentálni, – bár valószínű az nagyrendeltség –
főtisztiunknak nincs könyvtárunk leg-
jobb felügyelője, kire tudná arra, hogy
azt tanulmányai végén feltűnjék, Mellyre

arám a Tek. Ur mint t. tanárának pártfogó mic.
lább egy Éji Éjeken intézni az Unitarius egyhá-
Tanácshoz, azon napló iránt, – s ön tőlem
Már ezúttal bepillantást kívánni akarna, hogy mind
dan nyájas időben feltűnhessen pártfogónk nél-
lek is a legfinomabban hajlani kívánok. Meg
általában egyéb régi codexekre nézve is mél-
tóztassa a Tek. Ur emlékezni tenni – mert így
utólagosan én is tippába jönnék az ajánlás
küldési dolgában. – A főtisztiunk tartam
fog mikolyan engedelyes nyomuk, általmarad
feltt. Körepe tajan.

Halotti könyvet még egyet se kapnom
a régi időből – hanyadik hogy elvesztek. Nem
ők is ők emberi tenmenet el. De teljes ki.
ránnyal vagyok, hogy engedjen alázatos tisztelő
lett rá hogy egy régi példányra, s a kívánt
másolatot megszerezem.

Boldog új évet, sok szép egészséget s hom
elmét kívánva Tisztelő kegyednek maradok
örökös

alázatos tisztelője
Szilágyi János
pap és tanító

Jtem Kinyászok jan. 24/857.

Kiadóchék kérnek 420. Kassa

1. fiz[etés] 1 17[forint]ről tanuvá MS fel. küldése — 2. fiz[etés] Cserei fel. MSa vára — 3. a kolozsvári Praesses MS a Radecius cé[dulá]ja — 4. Vajda a Dávid Ea. könyvét s az ed. Heltai adassa ki. Eszéknek vételi s burgi unitt kaphatta-e felsőbbségtől ezen könyv miatt? s így 1770 tanúk tehes. — 5. Bogáti Zsoltárai mit jelent a fia. A senator s a tanács Kny. küld. s egy-e, s a sajtó javá? — 6. Kassai a Jordai 1617-ki Ea. könyvéből 10-12 ívnyit kiírjék küldjék s. — 7. Kassai tanúk az ~~tanúsítvány~~ fogadtatásról az uradt tudósítás — 8. Heltai Zsoltára kiadó, s 4-ed, akar a Kth. 3d részének tudósítás adása. 9 fiz[etés] elmaradt

Valentinus Radecius Nemes Enekes Könyvének kiányuk a ciimlapja.

Az elöbeszédo vagy ajánló levele meg van Igy kezdödik: Den Ehrnveste Namhaffte vnd Wollweisen Herren, Obersten Richter, Königs Richter, vn dem gantzen Ersamen Rath der Stadt Clausenburg ꝛc. Meinen insonders Grosz günstige Herren vnd Patronen.

Gnad vn Fried vn Gott dem Vater, vnd vn Jesus Christo vnserem Herren etc.

Es hat vorzeiten einer mit namen Hilarius, das Singen, wie Augustinus meldet, auv der Kirchē abschaffen wollē, Hierin sind jm etliche nachgefolget Petrobrusianer genant: Nach jrē Johanne Wiklef: Vnnd zu vnserer Väter Zeiten etliche gelerte Männer Helvetischer Confession; Welche vermeinet, ob wol das Singen in exercitium der Gottesdienste vnter den Alten Testaments Gewesen, das es doch mit der Christlichē vollkommenheit der N. Testamentes nicht vbereinstimme. In vnsern Gemeinden aber ist der Gesang bey den Gottesdiensten vnterhalten worden. Vnnd billich.

tart tart. barbara tanú.

Ich wegen zwahh 3 lapen ꝛc. A 11ib c lapen
folgarja: " Nun aber, nach dē durch gottes
grade die Lere in unserer Kirche also refo
miret ist, das in derselben nichts zuspürē, wel
ches dē H. Göttlichen Wort zu wider were:
Hab ichs für notwendig angesehen auch
die Gesänge zu corrigirē damit sie in allē
puretē mit der Leere übereinstimmen
möchten. Hab mich auch befliessen, dieselb
in eine bessere Ordnung zu bringen. E. N.
W. aber hab ich diese meine geringe Arbeit
dediciren wollen: in gute vertrauwen! E. N. W.
werdē ihnen solches nicht mißfallen lassen,
Welche ich hiemit in den schutz und schirm
des höchsten Gottes gantzlich befehle.
Dat. 6. Septr. Ao: 1620.
E. A. ūn N. W.
altzeit will diener,
Valent. Radecius.

A tunc Enter uram Gövenlezuck Kinyörgiek
(mind nimenti) antain eg Ki kaicé
ily crim alatt: Der kleine Katechismus Buß

Zur uburg der Kinder in den Christlichen
Gottesdienst. —

A másik Nemes Erdélyország a Preuss
Jauoé, ily cyim alatt:

Hertzliches Seyten-Spiel,
Geist-reiche oder und Schrifft-mässige
Lieder,
Bey allen Christen, sowol in öffentlichen
Versammlungen, als ausser denselben, zu jeder
Zeit und in allen Anligen zu gebrauchen.
Zur Ehre und Lobe Gottes, zu Trost und
Freude seiner Gläubigen itzo neulich ge-
schrieben und hervor gegeben
von
Johann Preussen, Dienern der Ge-
meine Jesu Christi am Worte Gottes.
Im Jahr 1657
Drucke es Erasmus Kösner
in Franckfurt an der Oder.

(Másban: Ecclesiæ Unitæ Polonicæ Canticorum) Ex libris Samuelis Ackermann
Landes D. M.
Barbara Pauli.

Ez imlap tulajdonosának nevét igék idézemek a ron-
zsából.

Ez második levelében van az ajándék:

Dem Könige aller Könige
und
Herrn aller Herren. Offenb. XIX. v. 16.

Dir, dir, Herr Jesu, dir sey dieser Zug geschrieben.
Ich weis, dass du mein Schutz und bester Vormund
Ja dir gehört es zu, was gutes hierinnen ist, bist,
Weil du mir Herz und Sinn zu schreiben an
Drumb deiner Ehren auch nicht vergeblen ungedacht
Nachst Gott dem Vater wird dein Nam allhier ist bleiben.
Der mir durch dich hiezu verliehen seinen Gepreist.

Drum lasz dir, Herr, diss Werk sind meinen Fleiss beliebet
Beschütz es für der Welt, die deiner Ehre feind,
Für ihres Fürsten Macht, der dich zu stürtzen meint;
Lasz dieser Lieder Thon zum trotz ihr noch erklingen
Mach allen Zungen sie bekant, auch lieb und werth,
So bleibt von Neid und Zeit ihr Alter unverrehrt,
Solang als Christen dir auff Erden werden singen. Gruter

Ezután következik az ajándék: An den
Christlichen Leser. 7 lapon keresztül el. Egy sereg
ban sem tátnék, hogy Erdélyben készület volna, vagy
erdélyi lovak hámára, tőle elkerülnek az keresztyén
hogy Nemzetségben és Rómának közében van le-
tűlve. Hanem találtam annak sokat nyomát, hogy
Prussiában János a Polenzvári Unitária Ecclé-
siának papja lett volna, mint Székely László
70. lapon említi — és nagyis 206 lapon a leg-
gyakrabb Unitaria Ecclésiák közé sorolja.
A Nemes Unitárius ugyan, mint több mások akar,
de az Lengyelekkel társaság és közönségesen part,
Prussia Országban Lublin a Lengyelek határszélén,
Lubeck egy részről Erdélyhez jött, más részről pe-
dig Curlandiával határos, hitekiában Belgiumban
Hollandiával, hivel már ann. [illegible] Abu-
valamit közönségesek.

Az elébeszédben vagy ajándékban a
Christlicher Lesehen Leser sokat közöl: „
„Welche Wissenschaft und edle Kunst der Ge-
bet Gott uns Hoch-teutschen vor wenig
Jahren geschenket hat, Aber wollte Gott!

dass diese Öffentliche Gabe, zu dem Ende, wo
sie sie am beliebten, von denen die ihrer
theilhaftig werden, angewandt werde sey.

E. Archdeuerches Mundájar tehát az er-
délyi nagy Unitariusnak kapva kapták, (állí-
tólag tanult a Verzechiusban Lipsit) és használták
1718-ig, mikoris már el lévén magyarosítva, a
Magyar Unitariusok ekkleziaival Egyesültek.

Minden esetre a Kolozsvári hóspitál könyv-
tára valamely leti áttérése a XVII-ik század
ban lehet arra megmagyarosodásáról, mert
ha Lutheránusnak maradnak, nagy Kolozsvá-
rok nagy része — nagy katholikból állna —
akkor ezek is nem mondanák magukat Unitá-
rioknak.

Kibájak Sándor könyvei ezen nagyon
Egy énekeskönyv nyomtatik 1566 körül Ke-
sztercz volt, Kinyomtatta Rodecki Bá-
lint idejében." Kibájak, mondom, nagy Pres-
sen János 1657 körül a kinyomtatás, ezelőtt rövid
idővel, sajat házai nevén, önmaga irta az első
Hertzliches Seiten-Spiely — s már az 1660-
évből találunk iskolánk könyvtárában

egy példány nagy irótban irva, minden bi-
zonnyal templomi használatra a mostani mé-
rával, kottákkal, mint a nyomtatott pél-
dány is arral van. A Radecki Bá-
lint Énekes könyve pedig egyszer más. E 1620-
ban Pataki Istvánnál jelent meg, és ennek házai példányát a
régi Kalvinizmus a katholikus valaitól ma-
radt: nagy énekeskönyvek megrongálása és jobb
rendbe hozta. —

De igen is sokat bajlódtam a Német
munkával, holott a magyar irodalom iránt
semmi irjának nem ily fáradsággal. —
Ezzel mint Unitarius igen is érde-
kelhetnek, s fáj érdeklődnek a Német iroda-
mi is, mert valjában tellemdus és ke-
resetben érdek arról a Reformatio
kai az ezen Radecki Énekeskönyv kiadó
rékei —.

E két Énekeskönyvet nem akarom
részletesen felsorolni; ha nagyon szora-
nak, tehetem napra, magukat
olvashat tanulmányozásról.

Valentinus Radecius Nemes Eör.
Énekjéből a XXVI Zsoltár.

Deus noster refugium et virtus.

Ein feste Burg ist unser Gott,
Ein gute wehr und waffen;
Er hilfft uns frey aus aller noth,
die uns jetzt hat betroffen.
Der alt böse Feind,
Mit ernst er jetzt meint
Gros macht und viel list
Sein grausam rüstung ist,
Auff erd ist nicht seins gleichen.

Wie unser macht ist nicht gethan,
Wir sind gar bald verloren.

Ez

Es streit für uns der rechte Mann,
den Gott hat selbst erkoren.
Fragstu wer er ist?
Er heist Jesus Christ,
der HErre Heilard, in Ewigkeit, Sebaoth genannt,
Das Feld muss er behalten.
Und wenn die Welt wol Teuffel wer,
Und wollt uns gar verschlingen:
so fürchten wir uns nicht so sehr,
es soll uns doch gelingen.
Der Fürst dieser Welt,
Wie sauer er sich stellt,
thut er uns doch nicht,
das macht er ist gerichtet,
Ein wörtlein kan ihn fellen.

Da-
2

Das Wort sie sollen lassen stahn,
Unnd kein danck darzu haben:
Er ist bey uns wol auff dem plan,
Mit seinem Geist unnd gaben,
Nemen sie den Leib, Gut, Ehr, Kind und Weib,
Last faren dahin,
sie habens kein gewinn,
Das Reich muss uns doch bleiben.

Johann Preussen Hertzliches Seyten-Spielgen uggane XLVIIs Jahrs, 1589 von fromen:

Vom Schutz Gottes über seinem Volcke.

Im Thon: Ein feste Burg ist.

Der Herr ist unser Zuversicht, Ein Felsz darauff wir bauen,
so offtmals eine hohe anfichte, Lässt er sein Hülff uns schauen;
Drumb wir ufm Schrecken leyn,
Fiel auch die Welt gleich ein,
Obschon das wilde Meer
Auff alle Berg' umbher
Sich grimmig möcht ergiessen.

2. Demnach soll Gottes schöne Stadt
Samt ihrer Lust bekleiben,
Weil er sein Wohn-Haus darinnen hat,
Muss ewiglich sie bleiben;
Die Höchste hilfft ihr früh
Damit aller Feinde Müh
Um ihr ganz nichts ausrichte,
Sobald ein Wort er spricht,
Ihr Wasser sie zerfliessen.

3. Der Herr der Herrscher Zebaoth
Ist allenthalben um sie Rechten;
Es schützt uns heutich Jacobs Gott,
Wann uns die Feind anfechten;
Kommt her zum alten Welt,
Und schaut [illegible] Held
Die Kriege machen ihn nicht
Auch Spiess und Degen brechen,
Die Wagenburg verbrennet.

4. Halt Fried, und wisst, dass er ist Gott,
Der Ehr ihm ein Wörtl legen ist.
Und machen alle die Ihr Spott,
Die Wieder ihn sich regen.
Der Gott Zebaoth ist
Mit uns in aller Frist
Der Schutz-Herr Israel.
Die welchen unser Seel
Ihr Heyl und Festung kennet.

Istени Dicsiretek. (Adsvarat Helsai Gaspar Mühelyében Nyomtattarót. levonám nélkül)

XLVI. Z.

Erős várunk nékünk az Isten, ő segéd, várunk ellenségünk ellen, meg szabadít ő szerelemmel, kik ránk ígének most és minden felől. Az mi réghi ellenségünk, háborgat minket, ördöggel, fegyverrel, és igen kardiággal, és minden nagy hatalmassággal.

Ennen nékünk semmi hatalmunk, kivel nékünk ellenek állhatnánk, vigaskodik az ur ellenünk, hit az Isten megátalt nékünk: Hol kérded hogy ki legyen az? Christus Jesus az, ő reánk ura, Istennek szent Fia, Annál nagyobb a győzedelem.

Ha ez világ minden ördög volna, ő be nyelni minket akarna, azért félle semmit ne féltsünk tőlök Isten hatalmában bízunk: No bátor dühös kódgyék, nó jenekedgyék; ez világnak Ura: minket rajtunk hatalma, Unink Christus ötet megbírta.

Megh áll az Istennek Igyje, és nem a
har lenki ellene. Ő nagy Isten vagyon
mi velünk, és szent Lelke lakozik ben
nünk: Ha testünk nékünk elveszik, ha
marhánk elveszik, pénzünk, nincsünk, fele
legünk, Gyermekünk; az Országnak
marad nékünk.

Istenes Dicsiretek, Imádságos és Ü,
gyekezetbéli Énekek. 1749. —

XLVI.

Erős Várunk nékünk az Isten, és Paizunk
ellenség ellen, meg-rabadit veszedelmektől, mellyek
vannak jönek mindenfelől: A'mi régi ellensé
günk, hálnagyas, mérkes, tűvel, tegyverrel és iszo
lordsággal, és minden nagy hatalmassággal.
Nintsen nékünk semmi hasonlónk, mellyel
nékik ellenek állhyunk, miastvalik az Ur Istenünk
hit az Isten bottalott nékünk. Ez az Ur Jesus Chris
tus, mi Szabadittank, Mindenekről Ura, Istennek
Fia, Mátta vagyon a győzedelem.

Ha az Világ mind ördög volna, és be-
nyelni minket akarna, mégis nints semmit ne
félljünk, csak Istent dicsőitsük bátorsággal.
No bátor dühösködgyék, no fenekedgyék
az Világnak Ura, kinek rajtunk hatalma,
Urunk Christus őtet meg-birtta.

Megáll az Istennek Igyje, és nem ártha
lenki ellene. A'nagy Isten vagyon mi velünk,
és szent Lelke lakozik bennünk. Ha testünk
nékünk el-veszik, ha marhánk el-veszik,
pénzünk nintsen, minden javunk, élelmünk, a'
Mennyország meg marad nékünk.

Közönséges Istenes Tiszteletre rendeltetett
Enekes Könyv, melyben vagynak Hymnusok is
mert újabban, ennél jobban és meg-tisztitve
kibotsátatott. A Debretzeni Exemplár szerint.

Pozsonyban,
Nyomtatatott Patzkó Ferentz Könyvével
Erős várunk nékünk az Isten, Es segétségünk
ellenség ellen; i. t. meg-rabadit veszedelem.

tül, kik ránk jönnek most minden felől. A mi
gy ellenségünk Háborog velünk, Enével, fegyverrel
és nyr tsalárdsággal, És minden nagy hatalmassá
2. Nincsen nékünk semmi haramunk, Melyel nékik ellen
állyunk :: Hasztalan az Ur ígéretünk, His az Isten bün
tött nékünk, ha kérded, ki lészen az ? Jésus Krisztus, akka
Seregeknek Ura, Kinél nincs több Isten, Amál hazug
a gyűredelem.
3. Ha e Világ mind ördög volna, És ellenünk minden a
karna, ellé ji tölle semmit se félyünk, Tudt Krisz
álmában hidgyünk: No bátor dühöskedjék
No jenekedjék, E Világnak Ura, Kinek, vajmi k
hatalma; Urunk Krisztus ótet megtörte.
4 Ellég ott az Istennek Igéje, És nem áltkat fe
hi ellene :: A' nagy Isten hagyon mi velünk,
És Szent Lelke lakozik bennünk, Ha testünk
nékünk elvész, Házunk, nemünk, ételünk, ki
minden Gyermekünk, és' mennyország meg
Marad nékünk.

Vitt. martius 20 1853 476

Tekintetes Ur.

nagyfelsége és több mindenfele fogfalaccsá-
gaim miatt, ime alázatjan felelni kezdek
a' Kegyed kérdéseire. Harmad ezforfalatig
vem a' templom, collegium és consistorium mel-
lett mind pap, tanár és h. igazi menyeczemül
tekint, hogy egy a' mind tudós tekintet alatt
nek az irodalmi, vagy legalább az irodalom
pártfai közül, legalább napiránt pedig mi
fiúnk, nem igen mulatkherem. De az ilé
panasz.

Én Uzoni S. István ecclesiasticajá-
ból mindenek tiszteségesek, mivel a nemes
egy pennsylvan felvilágosítkozon. A' Kegyed tekintet
abalunk tiszteiránt hevenia Emlékezetre gyu
gyan második kiadásának bejegyzi be nyo
tem szerint — egyébaránt csak pontos kiadá
sa a Dávid Ferencz korában Enyedenek
nak. a' gyimes is nyomtatt. A' tiszteletes
kegyemnek nevét sok volnak kegyes az
első kiadásnak pagjai, sik a' második
nek — a' Barczai idejében kiadottnak
mejjel.

megpihenő – és bizonyosan talán az unalmas
fogadó apróbeszédeknél bizonyos tagoknál. e
endet kedvelő mélázgatók kapcsolatnak
ni, azon emlékre néz t. i. miken a rázás
dik kiadásu könyve nézve) emlék Uramis
a bizonyságig megkísérem ha jó Isten
Oly bizon ajzó a elrabolásra Uramis
hogy kedvesen kapcsolat az ő maradjon
Bonifác módszerek – ha bizonyosnak, egy
s más érdekesebb tanulmány, annak vagy
rinkó feltünjön belőle

Bogáti Szabó Mátéhoz nézve is bi
zonyosnak mondhatni, hogy kétségen ő az az ifju
mas – Jósi Simon vagy más nemkülönben-ahhoz
Szent Zsoltárkönyv fordítója, megfoltozva, ere
deti fabadsággal feldolgozója. A kegyes
lelkü, eddigelé legrégibb, példány, mely a szem
rét kezü, szinosnak Egy kormendi, más egy
Urbarkelyről kétkedő barátom kutatása fel
lajzá kézzyrásu darabra, mindkettő az ő kezé
hordozák a czimlapon. Csak az kétsé
ber gyadut a kérdés melyik Bogáti
Mátéh az a kinek Zsoltárra pedig; az
idősb-é vagy az ifjabb? Erre nézve el
lar minden kétségen a mi örvendetes
mink, mert ő – mint tudományosban lát
bizó – a Zsoltárkönyvet és az időszaki

kétkedő Bonifác. A szerzett Bogáti Mátéh
kétkedő nézve a pap Bogáti fia, az Uram
valószínű jelenti, de a tényről nem ez
kétségen kívül adatok nincsenek tudni
a pap Bogátinak pedig mutatnak fel az
szemi bizonyságot, az ő valódi kivaráso
papfiáig terjedőleg, theologiai tudományaz
ifjakon valódi irónja, hiperiusa ő a ra
dicális monotheismus tárgyáról Dávid Jó
zsefnek volt asszekolátja, s bár a fejé
ben gyülöcsön alkuira is a minapsze
ombatjára, de azt kamat ízén pálcán
fönnyűzéssel elvesse a kiválási czirkál
tásban, Baranyába barangolt el, s
ott később, Gilgapádéba vinczellér
ipjével tanyáz terén az orthodoxus tu
dományokat s leló Golmuczi pastorra,
vagy másodrendü lelkészre. Egy ébarátság
a Bogáti Zsoltárkönyvének a világért sincs
által több homályos jelenet, mint a pen
csi M. Albas, Helvéti vagy Tordai Vidal
gozójának – a jelesen homályos, mint
által kétségen M. Dávid ? az egy és más
kum homályos. Ez csak arról emlékez
hogy Bogáti Mátéh magyarnem a bern
bornyú gyanujával, – mert – Dávid

Szerencsénk lehetne külső megjelenése iránt
hódolatunk, sőt arról meggyőződésünk, hánem
kísérőinek egész a napnyugtig, egy hu-
szar sem ay időtök és türelmünket kéri
szenvedje; de a Dávidfiát várandóltat
időben, ugy hiszem, még nem fejlődött vol-
ki Anna Erdődi, Károlyfele, bár egy fiúk
vannak Kövendiesessen philosophali irány
és datalajban lan feleletek, ott csak
a Péci Simon egy nehezme, ; nye inkább
fuitó világi Kövesi álmája mondhatna
eli fajan jobbágyai türik legindáltó
az Kinnyezetben feleli helyetten. —

Ellenkez Endrére – nem fejlődés pro-
centja a szombatnapnak nagyon homo-
lagos még valóságban, mert ezennélog
igen kinnyen confundálhatni, és ott
szubjektivel fiú a nehezebből egy hul-
lamfajny, mi gyanitjaja nu terte.
nek a felületes alatt, mig egyes
fajok a nagyon antidatanarus.

En nihelyt egy ki ádót kapok,
minden apróságos Fejezek kivü-
lök i illetőnu Fejezeuek terje
hagyniuland.

Bogátira vipaleöriz; a Kezedmet Cso-
feldanyon a nev ellep vala: Bogári Ja-
kalay fia Achilles – mási kiv által Adaiva?
En ennek semmi egyél megfejtésér nem
hidom amaból, hogy talán az idősebb Bogá-
ri Achilles – t. i. a tenator Bogári nelvü
általunk időrebbnek neveztek — fia volt egy
más ugyanazk Bogári Achillesnek.

De magyarázza meg kegyed nekem azt,
hogy miket ütemi az ő dénk irásában
Bogári Achillesről beszél, mindig így ir-
ja Nicolaus P. Bogári, Ez így pe-
dig elé, nem egyes, de hiszen is
a mint láthatja kegyed kiemezetben,

Itt mellesleg talám megemlitem Bo-
gárinak nevét az is, mig ütemi Hunya-
di Demeter püspök halálát általnával
megemlit Bogárinál. Hunyadi 1592ben
halálozván meg, az ő biographiája azon
részét igen meg ütemi: „Nora:
Nostris infelix et fatalis fuit annus
„ille 1592, nam praeter Demetrium
„aliquot luminibus Ecclesiam spoliavit.
„Inter Demetrium enim Segedinum
meu =

" mortui Stephanus Basilii
" Nicolaus P. Bogáthi, — N. Pictori,
" magna ecclesiæ ornamenta, vix enim al
" quis erat Bogáthio diligentior, in
" lingua patria, in vero vestigando cu
" rior, in commentando sedulior. Vix l
" silio laboriosior, et propagandæ Unitar
" studiosior, Pictorio vix alligui compar
" tior, et gravior. Neque intra spatium
" dies Eruditionem in Bogathio, Indu
" stiam in Basilio, Gravitatem in Pictor
" acumen et Doctrinam in Thompadino e
" clesiæ amisit." —

Különösnek tetszhetik nekem, hogy a' hom
baron felebarát a' Bogáti Gyűlésen Könyvei
vásárolgatni, tájdonságos Hymnariumai
mellett énekeskönyveket; de másfelől
ám is látjuk, hogy hymnusaik, épen
Bogáthiak közöt nálunk olyanok vol
sátorunk, mint léteznek az alkon
Unitárius Énekeskönyvekben; még
ha is használnak azt közül né
hellyeket. Annyit tehát az Uni

Unitáriusokról, mind különben is nem jara
a' dolog elmélkedésnek, a mit Baptis
tak — a Bogáti Gyűlésnek, mint alkal
különben is legtöbb énekek, 's ami több, nag
gyam áldva képpűlnek, különösképen ö
lettek nekik, ha a' valóság tekintetből
imádkozás? nem alíratnak ki. —

Az Unitáriusok énekeskönyvébe annak
nem mehetni be egyik a' Bogáti énekes
től, mert a' szóban a' nemzetnek dal
tal el lévén fogadva, nem akarnak
ettől az egész könyvet kivonni hanem
hálni, valamint az Unitáriusok énekes
könyvébe is hamar bévészednek a'
franciai király, mint a' Kerzsmárg
persestáin egyházba olyasmiuan ettek
jedenek, — avagy Bogáti nem is énekes
könyvek irva volt Gyűlésnek — va
lamint hogy a' Tordai [illegible]626ban iro
Gyűlésnek is. sok képen kerülnek
bévenni az Unitáriusok, mert vesz
szélyek olyan volt, hogy Tempton
hamvadása az új vitak keresz
fordhassák. —

De mindemek itten nem lesz vala hely
Így van az ember. Akkor lesz ideje va-
s nem akar fontolgathatja kis isten, ta-
hagyjon el, akkor is kövessen, de nem
kis választása nélkül. De ha már benne
vagyok, bocsássa karmaidat rémem me-
gyek tüe Brassóra Dávidra, a pápa tanu-
tárnak énekkönyvének írójára. D.
genis, a Brassai énekkönyvbe kézirásban
is meg van könyvtárunkban - Egy nagy
Graduale sörnyű írásban. Könyvnyomtat-
va volt Brassóban darabig Frankfurtban
1637ben: ez a Graduale pedig irva
mindjárt 1657ben, három nóta, mint
a nyomtatás, sokhelyt az Előbeszéd
el van hagyva, s a cimis változ-
tatva, hogy a hiányt pótolgassa a
Kézirásban. Ily Graduálból a ma-
gyart is használták sokan látható-
a Torockai ch. Graduálját az e-
Leni Tegnében a Helvétek első
kiadása után. A Radeczki Bálint
ábrába nyomtatott német énekkönyv
legyen más. I Uroni egy darab

nem ismerte a kálvini unitarius irodalmat, Brassai
jenné Kevesen vol, a Radecki énekeskönyv
vér meg sem emlitvi,

Helvét Vallástörvényére nézve igaza van
Szegedi A mienk is az a pozsonyi fundáns, melyet
ki kaszt. Ennt a Helvét Hitvallásnak
kiadásáról bővebben a Summában.

A tiszta pontokra is sok fogyt, mig
mind lehetett, mikelyt egy kis iskolai ne-
vedünk lesz, ámbár Helvét alkat fölé
nek meg pont kevés a sümegi bajaim,
magam levén pap is egy deák kaplánnal.
Ez irodalom ügye nincsen feltárva, de kép-
zelhetni kezd, hogy el lesznek folyvást fog-
lalva a papságra, tanárságra készülők.
Kel, tanulmányozásával, azután a kit egy
kári gyakorlással: a munkák tanulmányát
nem is időm maradhatna elvégezni; hát
meg akarnám: arra senkim nincsen időm
szükséges volna: mert a deák mondat
pénzes is: Otia Dant vitia: tehát a
munkánál olyan dolgok fordulnak
nem tehetnek. Segédtárat felteszem a
mezején, hol halogatom nincs a könyv
ember, a segédmunkák lapok kivegyenként
fogyni hogy akkorra kerüljek a Carminák

A Gróf Széchi Ferencz ő exja felnőtt
korában vanult, s már azelőtt meg
határozott rész a sok Vég tanárra fo
consistoriali gyülésben, hogy oda ajándé
ja ajándékozzuk ex egész magyar nova
zeret érdekli" csatlyon a magyar
academiának; az Egyházi képviselő
Sarány tehát — mely hivatva permá
nens bizottmányra a Fő Vanságnak, ú
minden vasárnap tartandó polgári össze
Kolozsvárra, hivni consistorit és vanna
kegyánczrabban — megtartanná határozá
a levél vétele után, hogy ajándékozni
oda, miután éppen egyik legnagyobb ide
patronusunk Méltó Gróf Ferencz ur, ő mint
4— 5 ezer darab könyvből álló könyv
tárát bibliothecánknak ajándékozá — a
Gerei eredeti Mátyás oda ajándékozva
volt. Csak a nálunk jegyzőkönyvi mara
pulatio van tehát kára, hogy ennek
mitsuk a Gerei Jegyzőkönyvet, kiterjed
mely most felszólítva volnánk a gyűjtésre
Ugy hiszem hogy a jegyző ő [illegible] pu
pótli helyzetet megjegyzik a kölcsön a teen
dőket, s azután nekem, mikor ugy

kér elindítsanom. A több nincs hanná
Gondi körirathoz hány az a Consistorium
végett, hogy ez az academia kitűrésnek leve
kére minthogy Marosvasarhelyen volna,
mely körirat hasonlatos végett körözik hogy
a Consistorium tudta kétkül ne is körözzék.
Méltóságodnak arról tegyed előbbeni Gondi Jánosnak
Gyulcsvári vándorlásai alkalmával tanni hasonlatos
Gondo levelében, hogy az academiával annak
levonásáról tudósítása van, annak a
P. Simon ispánnak körirata is felküldhessen,
hogy tán egyszer is megjelhessen, hogy előbb
egyiket, annak másodikat küldjem. —

Jelenleg pedig az nagy tisztelettel
kívánom megjelenni Tagyedet, ugy Graser Gara
predicatort zarándokolni által hosszú zaklatás
parancsolt kerestül szerencsében végezni
Kongrégiás könyvvel. Csak mulatlag lép
hentsa meg fájdalom, mert én ezt
hagyva egy időglenes pénz tárgyajánlást
vittem végbe. Megnyugtatom t. i. Gy
tanítványomról, hogy a magyar Gondo
lami szerencséjét a Kegyed óhajtásához
kívánja utána kalauzolni, hogy
egy ő kínjének, örvény Kis Lajosnak

Apanyagával ő régi könyvei vagyon
elhagyá vitt vas kocsi, az egyik
orda: Finák Lebenyén vesse, emlé-
tudom Kegyed ő, majd ő bírnak; a
másodikat a fenebb neveztem vitra
Endelecsönye, mi sáu ismeretlen lesz
ismeil. Ez küldöm konvárd kegyed-
nek két három hétre, vizsgálja meg
ő ha jüllicz majdnem le. ő érdem
nem tudom megtakarne é nyerni; bár
nagy árért sem adná most éjjen ar in
Ország. Később sáu eladná, hen sá
pontlanná, de ő tanulóssenek p
kösön, ami elpusztithatják, ahogy
kéne — arén két jó lesz kemándtam
ilyen esetben, ha e példányt ő
fenn nem birna az academia. Jon
dolom, nem is fogsa, mert a mint
halom, Dóbronci Stad pótolva
volt megnyerni a Lehai birtok Ki
Lajos ümil — ki épen jurium imperi
volt a magyar academia elnöké
nek, hidnem kéne — majdnem mos
könyvemről emlet.

Jövő héten a Kegyed tiszteletét még egy
kitétel szavazandó, most nem irok tobbet,
ő annyit említek meg, hogy a Kegyed
tekintete alatt kijövő új magyar-ma-
gyarra a jelen évre is elő fizetőnek, de
nem postán, hanem Stein könyvárus-
nál, ő hon az Ursitar. collegium hive,
hanem az épület alatt, az Abtt, mivel
az előbbeni hév alatt jövén, most er
majd majd vesz ár a postán, ei
Szerző fekvő nullus justificatio az ő
kezembe. Ez a könyvárusnál jövén meg,
én magam mindig áttenem. —

Az új Nemzeti Könyvtár ügyében
Gáspár Dávid már megírta a kendőben
történt hiányokat — ha az ő írására
nem kapom meg a hiányzó füzeket (mert
én is egyik előfizető gyűjtő voltam) akkor
bátor lesek Kegyedet bővebben némi
füzetek utánvétdíjának kiegészítésé-
vel.

A piarista Wagi Dániel Kegyed ba-
rátomhoz urnák becses ajándékát a ke-

Indalom tiszteletes Superintendentiánál vedem, mint sinte örömmel halottam az M. Tiszt. egyház főnöknek megjelenését is, Nekam annak tanitása a jövő április hó 1ső vasárnapjára, mint éppen vége felé jövő a VIIdik Vasárnapi tanitmányaimnak, hiszen rendszerinti tanitó a Rhetorika helyett az M. indalom tiszteletes Superintendentia 1851 Septemberében fogvan. —

Mi tehát tisztelettel vagyok

a Tekintetes Urnak

alázatos tisztelője

Kiss János

Kolozsvárt Nov. 9. 1853.

Tekintetes ur,

Mikebnap vége az ünnek és én mind kérem a
zappel egy dy pályára nely rodalmunk
terén dy dicsan ünnye — de bocánatos
zotot mert eddig e pereig nem lehet vala.
rumaba megjonni. Előlünk könyvárat bá
nyászatán, nelyuek éppen a régi Gönyek
tól alsó vére már több ének ha épp.
Záverron áll, nelly önmarvándarra a
könyvárnak egy más rovására nyaltafic
erésénél dikondarnja dicsó volt alkalmas
pr. Bravai a könyvárnelnaja alatt —
a tökéletes rendetlenségbe volt jövő tavasz
nal számithatunk, s az ekkor minden
könnyel megtelend mivel könyvá..
runkrak ez nagy mecenása akadny erle
regalisa Illés Jedő József urban, nagy
könyv- és irdalombarátban, és a M. tudó
tánarágnak nagy K. Mecenasnal is ajáu.
dékozó nemrég Gorey ethikai kézmajanal
bréderi példányát — e jeles könyveit —
több ezerre menőket — könyvárnelnak a..
jándékozván, ezzel atadjak magukat

1

nyi kedvem – ’s annál szebb más a
rejtett könyvnek rendeltetése, mintsem tit-
tenni – ’s így talán bővebben folyathatnám
dolgaimat a Tekintetes Ur szívalmos türelmére nézve
által rendkívül megnyúlva, kominsem ter-
hetne, ennem magamnak. Csak annyit sza-
bok, hogy többet nem folyathatnok ’s je-
lentem,

Azonban még is egy tekintetben nagy-
ra vetődnem fejemnek. Ön nyugtat is kitün ar-
ra nézvám el magamnak, hogy rikány könyv
vel feltűnjek a Tekintetes Ur irodalmi
kor nagy e. sorsában, azaz: örzemi nem
tudó Egyébe. Nagon tiszteli Kazinczyt, mi-
ben meg vagyok a felett győződve, hogy an-
nyi Dicsőségre irányoam, hogy e kitün Ma-
nesnálkodni, de nyilvánvaló vádat nélkün ki-
beszélhessem rosszmat el fogja legtelenni, hiss
ha ioha nem történt volna. Conspiránk-
nak, tanár társaimnak nem nevezem meg
lenni, mert rajnul ösztön tekintetből elen
tett volna lépésemet, mint ez történt gal
abból is, hogy a m. t. tanácsú szive
fülkörére hűg eddig nem vetinek szivesz
felelni. Én örvendek arra, hogy a pesti
vers ne elég nivó volt bemenni bírni
nái helyzem – és én legalább szívem remeg
Péttel jámborok a magyar irodalom
szépe történetem-épületébe, mely kitelő
hogynak műveszkezei közül emeli fejét.

Atyai, fájdalom, fiatal Szőlősy Sándor ur
vintemeus ur má, mindjárt egy éve, hogy Elba
bályba, mint ez a lapok tudvalevő is volt; le
gyen fiatal tanárainak tanárának tetén a mult
ben a nagy földön, gimnáziumban hivatal
ébredő 1852. jan. 25ére – ’s Kolozsvárra hazá
ván Egész elmenetelére. A kultusminiszter levelét
nem is tudtam, hogy már mentő ő ezredbé
ben elindult volt Kolozsvárról püspöki hi
vására be a pékalyet kéri. Kérni könyve
könyvet tekintek Pécsi Tanonak valami be
dési, Egészben-e vagy nyomorában, nem tu
dom, mert mindeddig nem értesülhettem könyv
tárához az ünnepi tanulmányai ajánlat, ki
könyvéről dolgozhat nem értesítem, azt hiszi, hogy
publikálni fogat értelmiségek a könyvekhez-miket
ő tudni fia számára bezárnia adat magyar
sam, kolozsi a könyvet nagyobb része régi
theologiai. Azonban tudjátok és fel a nagyob
tom tartsa Európaiam körben az izraeli
könyvtárban egy ismeretlen Kézirattal – elvül és
Talmud Gondját – mely éppen arra Kézirat, a
talmudból és egyébként pedig hiányt hiszi
Sándor 134 lap. emlékiratát. Egy társuk
prédikázzák, Ő a rabbiból vett textusokra,
készítik. Ezt is, ha ily tudományosan
tudjuk találok, bátor lenek készülő kegyelmet
tisztelni tudjuk hiszi, tanárokra is nézetei,
mert ide nagyon arra sietni fog leend
hiszi dolgaimat – ’s tanácsolni.

Ismét

De már ideje egyet a dologra térni, a Tek. kr kérdéseire nyiltan és egyenesebben felelni.

Előbb is a Benyovszky emlékiratait dobtuk, ezután az ide mellékelt lapokon is részletesen említjük, és hogy ettől eltérően Dr Winkler a Radeczki Bálint sinkai jószág emlékiratait, Több Irodalmi az irmeli vendéglőben, nem is Gyűrűben. Damaszkus dogmatikai emlékeiben benne, a magyar unitárius emlékiratokban előjövetelét valamikor egy behangzók. atmyi Szentegyházon egyes részek emlékeiből, hogy Szamosi magyarországi Gazdaságban van a Szent Szentlélek, Első Szabó-emlékirat az ő magyarországában, mint a magyar Szent igen is Izraeli, történő monotheisztikus hellenizmus unitárius emlékben. Ha unitárius tanulmányok nélkül is szükséges a Tek. kr, hogy nyissa fel.

A Dávid Ferenc által adott Unitária valódi "Történetére" kiterjedő megjegyzem, hogy ennek igen is három, történelmi való Ismerik az Ellenzékben említett Unitária Irodalmi történetéből, melyek Ön hogy Unitárius Szentírásunk kiadásában Hasznosnak. A mikor számokban helyesen említ Szabó Dávid, mint Szentírás, utánnak három és alig három, mint a Benyovszky emlékiratával írtam, melynek Szentírás példányai is találtam Kolozsvárban.

A Dávid Ferenc és társai által adott magyar emlékirat, mely 1570 körül nyomtatásban volna, nem találtam Szentírásunkban, legalább eddig ezen kutatásaim rá nem vezettek. E

Ez utóbbi kiadásra találtam 1605 vagy 1607 körül, melyet küldök is. Említette nincs meg de már a legelső levelen Szentírás használására oly időszakra vonatkozva, mely még nem volt hanem a kortársak sőt Dávid ref. A Szentírás kr több jelekre is fog adni e tekintetben. — Ön csak arra Szentírás Dávidra kívánkozom, mivel emlékirat hasonlag küldök, mely 1627ben van készülve, mikor az ifjú éppen iskolai vizsgát tanárrá leend. Ezen emlékirat egy sincs felvéve a fentebb említett Szentírás emlékirat, hol az előtti emlékirat Szentírás telepedett-telik a Szentírás oly rész hangzatosságra, könyvben folyó Szentírással figyelmeztetem Szentírás képeket egyen Szentírás Dávidra, és ezen ismeretlen a magyar iskolák Szentírás, Szentírás, ha példának Szentírás, vagy megismerésére oly főpontra hozni, mint Augustus, Szentírás ismeretére a Szombatos-könyvről még maig is fülemben zeng és kimaradhatlan helyett. —

A tanulók

1

A' keresztyén „Litania" Énekes Könyvünk
táblájára legyen ez alt nyomtatva: 1657.
de ez inkább a Könyvnek Előtisdejére
tartozhat, nem a' Nyomtatásnak. Ujdonnan a'
három Könyve rajta már el volt kapcsolva a
Heltai mikelyének betűi s zene karmalabá-
tak. Azután Tsáti Istvánt alatt a reformá-
tus fejedelmek alatta a XVII-ik században
nyá mar felejtésbe alatt voltak az
nitárusok, Könyvekben. Ezekkel együtt eltet
Énekei, mard midig alatvaló tisztelet
alomban, hus jeles darabjaival, kes
dig jeles — az hiresen ön meggyőző
Bizel, hogy a Zsoltos Könyv éppen a'
Bogáti idejéből való, midőn az Unitá-
nusoknak rendeiül fürtegtek volt el
kari Könyvek nyomtatására, mivel a
Bátsa időpontjában az Unitárius Könyv
Ez nincsen igazak épre, mind a'
tsalmas papirjegyek és Ejtsök kü-
nitban. Ezek Énekes Könyvben a mú-
tsfelek megtalálni a Tek. ner.

Küldöm hát ezt és Tordai Já-
nos Zsoltárs Könyvét 1627. Ez a Tor-
dai János előbb tanár, aztán éppen
a Kolosvári Unitárius Fő Mélta-

pajza volt hiuan nagyon. Meghalt 1636dban
nagyon ifju korában. Tsáti Istvánt Unitá-
nusnak hisznyájában ugy emlekezik róla,
mint nagyon felnőtt egyénről. Ennel
ugyancsak „Tordai Dávid Zsoltárainak Elő-
beszédje, hol Bogáthi Miklóssal együtt
sép alatta versenyben irnogatnak".

Ennek a Tordinak legtöb énekei talál-
tatnak mai is Énekes Könyvünkben. Egy pél-
dányát még birjuk Könyvtárunkban, mely
tehány évvel — ha tizenötöt régibb; — ön a'
jani életiró azon tudomásból, mert mellette
van irva Bogáthi Miklós Zsoltár-
Könyve, s a' mái példányhoz hasonlítva leen,
di öszehasonlitásra érdekes. —

Küldöm egy régi példányát a Bo-
gáthi Miklósnak, — a' Tekintetes ezek
tatásával el, ha nem régibb példánye
ez a' Tordiénál. Ezen Bogáthi Mik-
lósról azt irja Tsáti István, hogy mint
kolosvári unitárius Püspök halt meg
meg 1692ben. Előtte rend szerint
Gyur, az Dávid-Ferenczinus, majd
Pécsre menvén papnak, szigorú hive
Anti-Davidianus az unitarius ortho-
doxusok közé. Bogáthi Miklós te-
az János

hat hem csak szombaros Gab. davidianus – hanem Galyan befolyásával a Szombatosság alakulásának kely épp a XVI.ik század végére esik! Linden irja, hogy ezen erős urbak a Szombatosok dry Vedrediei az ő Zsoltárainak. ek elő Zsoltár elő vers mellett is találhatók sálok sphaera.-

Bozoki Miklós Zsoltárjára, kedvem szerint, Ujjongatásra sokat tenni vélt.

A Pesti által kiadott halotti énekek Gyűjteményét nem ismerem – halotti ének Ujjongatásban sem kaphattam kézhez egy példányt is a régibb vagy ujabb időből. Az ujabb időbeli példányok mind elfogytak. Mivel műveinknek egy uj Halotti könyv kiadása, akartam kérni, hogy kegyelmed miellőbb egy mutatványt Gyűjteményünkből közölhessen.

Van Helmitől kezemben a Zsoltárok fordításának egy példánya – pirában, melynek az általa tett Biblia-fordításnak egy része. A' czimlap hiányzik, de az első beszéd két végső lapja megvan Helmi Gáspár aláirással. Ez, mint a "Bibliának több általa fordított része 1652. és Ujszövetségének évadik jelenhetett meg az ő temetésének élete előtt, mint az ő Agendája is, mely szinte [illegible] tanult. Ezen

Ezen Helmi-féle Zsoltárok Könyvnek 472
első Zsoltárát Kürtön a mellékletben.
Az előszóból csak ezt irom ki:

„Harom ezzen könyörgek minden Ö.
tenfelé jámbor keresztyéneknek, hogy
eszt e munkát, melly nem igen ki-
chin; mert én tudom, mibe vagyon
ennekem, idez szüvel es chen,
dez elmeuel vedgyéc, Tekintsen
erre, hogy szánszándékkal jenki-
hez árteni, hanem mindenekhez
használni akartam. Amen.

„Evvel vámnak nálunk az Ezen"
éneket Kétszeres nevez Másodmenet,
hogy lássék a' Zsoltárnak ezen változásá-
ról harmadik lectio Granant semmiben
azt is, melyet egy Bibliotheca-ban ta-
lálsz personaji Énekes-könyvben fülleléki,
melyben a' Nyomtatási évszám is van
hozva, de ugy látsik a' XVII.ik század
végén van kiadva.

„Tartsd meg kérlem engemet" 69 Zsolt.
Ezt Szélyi Sándor a David Zenéjének
állitja, de az valóban a Tordai Jánosé

hat hem csak szembaan Gab. Davidianus – hol Galyan Lőcsén Szlopanska a Szombatosoknál alakulásra került egy a XVI. század végére esik kinlene is, talán ezen s ezek a Szombatosok Dy Vedeliői az ő Zsoltárainak. ok ehő Zsoltár első verse helyén s találhatók sálok sphaerra.-

Bogáti Miklós Zsoltárjaira hadnem szorul, Tanyenitatva leha sem volt.

A Helsai által kiadott hetedik énekek Gyűjteményen nem ismerem – hatodik énekes Gyűjtemény sem kapható kezemben egy példányt is a régibb vagy ujabb időből. Az ujabb időbeli példányok mind elpusztak. Mert műtudunk egy uj Halotti Könyv kiadásáról, ebenkan hiszem, hogy készülend mielőbb egy hasonló szükséges Gyűjteménynyel szolgálhatnom.

Van Helsaitól készült a Zsoltárok fordításának egy példánya – pár ábra, melyen az általa tett Biblia-fordításnak egy része. A' címlap hiányzik, de az első beső két végső lapja megvan Helsai Gáspár aláírással. Ez, mint a "Bibliának két több általa fordított része 1652 és 1660 évekből jelenkezik meg az ő temetésének a' lete előtt, mint az ő Agendája is, mely szintén elkészült vala. Ezen

Ezen Helsai-féle Zsoltárok Könyvének 172
első Zsoltárok Értelmezésében.
ok előszédből csak ezt irom ki:

„Harom ezzen könyörgek minden Istenfélő jámbor keresztyéneknek, hogy ezt e munkát, melly nem igen kicsin; mert én tudom, mibe vagyon ennekem, idez szükséges ekem" deszt elmével vegyétek, Tekintsen erre, hogy szánszándékkal jenek ártani, hanem mindenekenek használni akartam. sat.

„Egy vágyunk nálunk az Isten"
énekek Kéz lecsio rendes másában le, hogy kívülről a fenek rendi Énekeskönyvében egy harmadik lecsio szavaink lemásolán ezt is: melyet egy Bibliotheca-ában találja pontosan Énekeskönyvben fülelték" melyben a negyvenedik énekszám is van helyen, de ugy találtis a XVII. század végén van kiadva.

„Tarts meg kérlek engemet" 69 Zsoltárt Szélely Tamás a David Istenjének állítja, de az valóban a Tordai Jakab

+ nosé, Szent Szüzek Doctor. a' Kereszténység
lésben, Adjunk hálát mindnyájan egy
az ünnepnek a Litániás Könyvben Zsoltár
Úrnak és Dávid Zsoltárnak tulajdonítja —

A' Litán Szent Szüzek kezdetű 534 lap
a Litániás Könyvben Dávidnak
nyilvánítja: Mostan nincsen kezünk. 655
Tordai János Énekes Könyvében ez énekre
„Igazlátó szent szüzek" versfőben ez
van: Dávidé de Thorda.
A litániás Könyvben 291 lapon: Dics
let tiszáért" versfőben Dóthi Ilona
Igaz Fényes szeretet ez (689 lap)
Kendőbeliben: Jánosi Pécski ang
ter
Nagy Halicsaival (496) No im opus
Szentesi Némethi. 1art. —

De minek szavaimat annyira. Ott az
irás, bennek fellett találand a Zsol.
tár, nincs ki ne ismerné kenő tudatá
simmal.

Oly szerencsés helyzetben vagyok,
mintsaeva egy hosszú napjaimban nyom
ta Énekes Könyvünket kedvesked. 16

Lectiója Zsoltárnak — valamint ez 1837ben
nemzetivel is — úgy ez Könyvünkben könyv.
vel, mely a' mult napjaid elején N. Abr
rahámi Superintend által dolgozvánt
és adatott ki többnyire. Körül van,
nak több könyvek Magyarul a'
Preussen János Kiadat Könyvéből
Könyvéből fordítva, Archy megvan
Bibliothecájában.

Ha mi érdekes régi Könyvre fogsz ta,
lálni nálunk, arra kérlek Hegedűsöl körülni
barátim szent kötelességemnek tartandom.
Talán a' mult időkben többet ültheték könyv
tárunkban, mely most van feloszlásnak hidegé,
a' mellett, hogy nedvesség és még kinyen
kártevővel.

Csak legyen erdek, nyira megírjad erdek
a' Zsoltárnak, hogy semmiképen el ne á,
rulhasson egy lelkének is, és ha például Tor.
dai János vagy Bogáthi ut. Lidonay
Könyveiről kalitéra lenne, csak olyan
más faje, minthe csak az én tudo,
rajom után lenne, vagy minthe vala,
ki kolozsvárott az nagyvári, általában
Egy

Vit. ap. 4. 1853

Tekintetes Titoknok ur,

Ol. Csorey Oktáhály Jegyzőkönyvei" elvégre kiadhatvan a' magyar Academiának – eddigi kérésem sa á rokon conspiratiós és jegyzői tekintetek vala, mit ollyan sikerülve ennyi gyanuval is rávenni. Első az, hogy a' sz. conspiratiomunkák minden vára, szándékos feljáratások kívülnek és bezárólnak való, tám a kéznél irodalmi ügyek pártolásáról – sad egy hang sem emelkedett az ellen, hogy kívánságnak szabad legyen az Academiával közleni, és tovább menjenek, mint elvre nézve kárthozatos is volna, és Csorey feljajánlandó igazgyi indokainak a magyar academiának ama gondolatban hogy az kiadandja belőle, a' mi felkönnyebbítve, – i a' mi élő nagy pártfogunk Mlgs Gedő József ur, ki könyvtárának példánynak ajándékozására, az ebbe jutandott érdemi tiszteletben – kisposná szintén oda

Irodalmi Tanácsban Ürmény Károlyra. A' maltézi Lombardus Ármódi Károlyra is nem volt legyőzhetőbb és hárdolmodhatu, hogy az én nevemben jupon nyilatkozzak. A' kiszámon felfogásokra való tekintet legyőzhetlen irányom vala. Sokszor mivel elfogultatásom érzésében nem tudtam valami olyant előhozni a mivel hiúi ürmeivel tudtak volna állani. Így, mint a Gerzsenyi dolgon kapitánus ürmeit tenyem nincs sehezek.

Nem tanácskozunk és ádozik irodalmunk és nyelvészetünkre nézve, kiadás e kéz Lidérnia könyvek? Ez nagyon ádozsek gyanúlom. Így tennék, minthogy ügyeim a' hárdelmi kalandban is volna.

Ugy tűnem, igen fájdalmas le is mindenható hara a Tek. ur fordai dáuor – s kegyed, jobb februar végig tűrleme a mundo

Bárom napok érdekjesen impálni a Tek. urak, nehányadik par sorral tudósítani arról, hogy tapsa a' küldeményeket – és meg mire lenne pártolnéket, Ön'i, ok több papirjaimhoz, barátaimhoz, hogy ebből Gyárnálban Europabak régi kiadója érdeke könyveket, hogy a Tek. ur Könyvtárába arról egyébként. Most ach a Lidérnia Codex kiadom, az 1777 évadalkönyvel és az 1837 évivel és a' Fr. Abrahámi könyvgyűjtővel. Holnap már Go mochan a többiek, hogy ha vesse is valamelyik, ne ol De mennek, gyorsan ne ütemek. Ihletsége Isten áldja T. Kegyedet tovább hogy élnek. Hűsége Dar

oda ajándékozza az academiának, accessorium tabularum sequitur suum principale.

Ez örvendek arra, hogy oly szerencsés lehessek fölkedvezni ezen Segítőinkre is a' kalkarban Gerecznek; még deák szombati szerzetben a' Szerenben 's ebből a' visszaemlékezésemből jöte rám a' kedves vízión a' gondolat, hátha rá találhatnék könyvtárunkban, 's bár ennek régi könyvei közt már kétkedve kondítsa közelebbről egyet vissza Zavarodra, ugy hogy egészen új eltalálás, új Catalogus kívánta. Ill. Galeria egy kéri tanyam szerencsésen uram Excellentiádtól 's vitessen legottan az ón képek barátunkhoz Kálti Nagy Elek urhoz, ki régi olasznán, ajánlkozott a' meár Könyvtárunkba Kívánatos megfejtésére - szeretnénk már szerencsés lenni a Nemzeti könyvtár ebből is arthatni, mint használ találtatik.

Gerecznek több deák könyvei - többnyire jogi tartalmuak, - hihetőn az ipsaemet Sedlitzi Lázár könyvtárával ipsalaudra, a' könyvek alsó és hátulsó levelire tett apró jegyzései, melyekre nyilik az idő, hogy hozzávetőlegesen ki. lehessen a Recessusban, és fogom irni 's kegyeddel tudni, hogy az ót érdekli-vagy szerzőről mikor érdekli" dolgot be marasztalni szerzőben. —

Több kéziratban érdekkelez, mintsem arról szóló valósága tüzetesebb Eint ecsetlek, amiket sokat példányban tennének a könyvárusságban, nem ini mégis felajánlásával conferentiamnak arra, hogy elajándékozásra, és használás, különösen mielőtt lemásolás végett Ezt Szabó Dávidnak átadnám, és erre sok anyi az egész fölösleg, hogy szeretnéjék kapod hozzám - bár a sok még jobb volna - Mikó Zsinor Szabó jegyzőnélkül kikány sors sok (talán egy a hozzám küldendő levelekből Zsinor) hogy ez kéziratok, mint Péchi Simonét vagy Tordai Gyöngyét is, jó kézre jutnak a' academiának ez az elsőt is formáig a kezében. —

Egy fiúra interessans nem állhatom meg hogy ne küljek ezen fűtanácsi ülésből, hol az academiának küldendő kéziratok voltak tárgyai, alatt. Elé fordulóan Péchi Simonnak, a' hány példányának, kéziratai, egyértelműleg megbatározták annak felküldését 's a felküldendő kéziratoknak jegyzékbe vételét; de egyes mintegy ipsam negotiumban va esőbbe vitem a mi kéziratim confiscationalnak a' hajdani Rákóczi Ujvár alatti inquisitio - a' számbavételét, 's hogy akkor a számban tömött exemplarok voltak utasítva megrendelve - 's Lét

ven, akkor a' karmos-lányon rendelés nincs önö
kényesen, a meig fennmarad benebaren m
ulon is tzrakajtassék, megegyeznek rép tiszon
a' nélkül hogy a' jelen volt G. L. birom legfijebb
kevéz a' belsse utasi ennek, hogy az egész kön
ran dolge lazgamél fi a' legjülönyebb - ja
egész tapin gyaf-conspiratiokon kajtamél vége
Az Egyházi képviselő Tanács - fiúk minden va
lárnap reggel tartani ivon kolerviták és hala
dunkban egy permanens bizottmány, a' fő Con
fistoriumát vizsgálni az ügyek folyamára - a'
fő Consistoriali végzés végrehajtására -) Minden
va a' Futarószban ~~vasárnap~~ nyilvánuló kivételekben
hasonzó meg arán a' kérdéssel dolgzás egy a'
nincs kent van. -

A' jövő héten egy nyilvánossággal kezdjük
meg a' N. Kölcsönt Gróf Széchenyi Lajos Consistoriumunk
Ő. k. vidéki kivándorlásul egyébiránt, nincs regi ko
lonvári magyar irodalom egy régi törvények Linnaeus
Jánosnak Kronológiai történeti Kézzeldet, arani
előtt való a darabnak, ' mikelyt magam bár
mira kimásolja, az egész irodalmi folyamodványa
az academiának. Nem különben ugyan kenfia,
érezik, de illetlenség lenne nekem hagyom addig
békén, mig magát ezt nem kárnirá, hogy

[illegible] 475
nem lévén ennek egyéb fundusa Könyvek
vételére, mint az mint Vallási-felsőbenten
Bölcsi Társaság alapitva volo - mi
salunyan egy hagyány legnyúl rendkívül
kép és tömulatos volo, mint 4000 valto
rá' kötve meg alapitvány, minek tamasza
egy réspér fordítjuk Könyvek vételére. -

Addig is meg az egész Tanács fel
küldhetnem, a' jövő napokban leirván belőle
egyát Önöket - a' kegyed által rejtben kivánt
„ Tam meg kisipen engemet" is: tudnak indium.

Erdélyre nézve a magyar irodalom sorba
jenerlik - az idén meg egy Könyv sem jött
hozánk Könyvárusi utón - minek ott vannak
fenn siculon terakva - postán ha Nagyunk
jegyezzék. A kegyed Irodalom történetében is
hijóta egy füzet, mint halott, de in hive pra
sium. Ezelőtt ám sok a jövő tepsenbak
forgon ars tanitasis, adelig megcheremdek ta.
nitmányain. Ő hulvén, febr. madáp, ' tanacsi napo
Had Kivánna Maradok alázatosul alázatos szolgája
a Szabó Szabó Károly mpk Kniza Ferenc
Nyitra mars 23. 1853.

5

3

Bittse június 12 1853

Könyvén vissza Tekintetes Szedmák Úr,

Kéziratából egy igen érdekes, és a maga nemében fontos látkörre utan hinnem lehet, nem kis becsü Ajándékot veend Kegyed a M. Akademia Könyvtára gyarapitására.

Kés rendbeli érdem Kézirat az a 17dik nagyabbik Egyébe annak Ozdi Borsos Tamás ennes és bölcsészeti tanárnak, az Unitáriusok Kolosvári Főtanodája igazgatójának 1638dik és 1647dik Sajáte kezével irt Házi naplója, melyben önés házatartójai életrajzán, családi viszonyai s egyéb nevezetes Dolgai Feljegyzésén kivül, sok történet dolgokat is emlit meg, melyek mind Erdély s jelesen Kolosvár pusztulásainak emlékezetére kiválos Adatok történeti érdekkel birnak. Ugyanis naplóba van beiktatva Ozdi által irja Oldám Dávod Kolosvár városi tanácsnoknak s a Kolosvári bandajának 1666ban elő nyje emlékezetére tétetett versekben szerzése s több feljegyzései közt Ozdi által legjelesebbnek találtak Siralmas énekei is melly hajdan Kemény János tanak ez eredeti kéziratából pótlemenye után az 1840ki II félévi Nemzeti Társalkodóban I: 30–32. és 38–40 lap) már világot látott.

Oláhiska – az elsőnél is nevezetesebb – Sincsigh Jánosnak, Kolosvár egyházi hires tekintetes királybirájának 1663ban sajátkezével, kinyomtatás alakban leirt, s azután is 1664ig folytatott életrajza, melyben az 1660nal nagy szükségével fogva 1666ig vele történtek, az akkorta időnél időre nagy különbnemü kivonjait megemlitésével, terjedelmesebben pedig a végbe közt Endelynek és illendőleg Kolosvárnak II Rákóczi György ez ke-

azon begyes Esmeretes – mint az 1840ki Társalkodóban Nagy Ajtai Kovács Imre ismeretes volt – kiadja Kegyedtől, Tőt kötve ajánlkozik egész önkényével, mert tanga számára tanujokban, az eredeti fogja felajándékozni.

A mult hagyásban felmutatta Könyvtárjok, hogy – népen Könyvtárok – tisztességes a T. Kötelmek ne, mielőtt tanujokban, tekintheti, hogy tőlünk ne kelljen kimenem kimenem a dologot, ha ismét találjak Kérni. Ez alkalmatos azt mondom, hogy ez helyben maidnem pianipra Vanat. Tehát egy fevei időig tolhatnám a dologot.

Kegyed emlékezni volt az elmúlt vendégségünkből. Az nagyon szükségünk itte ki, mert az két ének könyv árva, 2 vátó fonót – kent Abrudbánya könyvtárjon könyvet 20 váltó kr. A levelet mind Kegyed fiveri a Gomagyval együtt. – A mult tanuság által Kiadott könyvet küldi ha valahun vagy ezen volna nek könyvtárunkban, ane nagy kivánsom tiveseu venném. Conjecturait a kéziratok felüldetése, mely pajongiget nekünk buzdító levelet egy tiszt. Ha emlékezik ilyetén kivánatot. Ez is hiszem hogy kevés fog kinyomni. Most Szedmák Uram minden magyar könyvet megpótlott, penni régóta, vessi pedig ipolanik kiadására, nem

Károly János fejedelemségül alatta, az ő birósága idejében, a
tinód-tatár ellenségtől s nemes szabadalmai ellenkező kevesen ron-
dásai, egyn tanenrálen zavgok, melyekkel a város magát a török-tat
had pusztításával megmentette (ezek részletezen) s maga Lőrinczh
sek a város megmaradásáért nemes önfeláldozása, sajat sajátság
ösinec modorban, a legélenkebb színekkel festek le.

E krónikát megelőzik néhány versben régi, részint önbirú
gabeli oklevelek, átiratok be Lőrinczh, vagy más mind az ö
től különben irásmodor gyanitanája, igtatvanak be frai vala
melyeke által, melyek közt legelső: Forma bírom Corum Kolozs
Ezen alatt az azon János Zsigmond fejedelemnél Kolozsvárt 1568
kiadott kiváltságos levél, mi által a kolozsvári magyar a szász
polgárok püst a piaczi nagy templom fölött harmadára plébánia és
plébánosi hivatal dolga, sat. Sokat fenfenzett versenygés elonyei
jeik; ezután feliratok és levelezések Kolozsvár részéről I Leo
pold császárhoz s többihez vonatkozó levelezések.

A Krónikát pedig nyomban Köveri Lőrinczh családjának u. m.
Kér fiének és ezektől Erdélyre, de nagyobbára Szeben élő hely
sainek leirása, s emlékezetes jegyzeti Jánosfia kitépetése és bátyja
ja módjával, kitűnéseivel, jövendő sudomával s minden jegyzetnek
sőbbik fia Lőrinczhek. Legvégül elvégzik - tudánal maradékainak - Lő
arch minden fajnál birtokai, bérekre kási vegyes jegyzetek, főleg a
háztartására és gazdaságára vonatkozókkal.

E két rendbeli kéziratot, egyiket ugyanazonegy családi jegyzőkönyvbe
mely előtt évtized évekig, azután bizonyos más s ezek Lőrinczhre vál
tozó beigtatva, mostan pedig a tulajdonokhoz, az egyiken tűnő tollnyomok
hasonszalan firkálások és tépett papirból tenyérnyi csatag könyvből
a birnak megtakarására gondosan darabot tudományosan, kerekded
dara fehér papirra, nagy irás alakban, nagyobbszámú tömören van
ma. Könyvben minden 20-22 sor fejed, melyből jelesen az oda
naptól 54, a Lőrinczh-krónika és családkönyv pedig 51 ivnyi terjedelmi
lel.

Lőrinczh e kéziratát már Szamosközy István, 1796ban kiadatá
annak munkájában, melyben az erdélyi históriai kéziratok
ismertetése, mint nevezetesek említi meg, Lőrinczhek hűtlenségét
Mercurius Mátyás Pugnius Vámai ármultban hasonlítva. Ugyan e
kéziratból dolgozá és bevezetá ki N. ajtai Kovács István ur is
a Bécsy

a Nemzeti Társalkodóban, 1840 II. félév 49-55 l.) annak érdekes
sége, melyben Lőrinczh 1661ből hűtlenség, mi által Kolozsvárt a
török pusztításával és nemes példaadásával megmentette, iratik
le és a ck. A. Regulyával szemben párhuzamba állítnak.

Ezen kéziratnak birja ifjabb megyei törvénykezési hivatal/ régebb
főkormányi hivatalnok/ Pákei János ur, a Kolozsvárhoz majd két szá-
zad óta hozzá, unitária vallásra térvén, eredetileg hibás pákei Pákei
nemesség iradéka, mely már több érdemekes főpap állásban elő fog
hási és nagy világi pályára. Birtokába ault édes anyai ujon Lő-
pták, ki Lőrinczh Jánosnak leszármazó maradéka. A tulajdonosnak,
mint nekem kijelenté, ausbaz mindamellett, hogy mind hogy Lőrinczh szá
mára Gabeli érdekkel is bírnak birtokában tartására kívánta, és a vázolt kézirat
ezután is, ha ezen ural ugyan nem bírja-e ausbaz nálam másolatban
fan, és ha igen, mennyi időben, vagy pedig ezek közzé kezdve
tik eddig ismeretlen volt?

Ezekre vánva őszinte kérelmek mindenképpen kérem fogadam
di válaszát, vagyok

alázatos kész szolgája
Kriza János

a Tekintetes Urnak Kolozsvárt maj. 15. 1853.

U.I. Gáspár János nemrégi meghalva, kéziratai közzé ennek a levele feltűnő lenne

Vitt. június 12. 1853.

427

Tekintetes Ur,

Gaspar Jánosy barátom Pestre leendő felmenetelére
rég kívánta, általa kívánnam a Tekintetes
Urat némiekről értesíteni. Legfennebbnak
azt tartom, hogy az ima-könyvet sikerülte
vagy hasque nőfasque kézhez kaphatnom, már
egyenes utón az örvenyről nem is lehetett vol-
na; de történjen nyomára aládúlan annak,
hogy a hírneves örvenyek már serdülő fiai,
két reform. kollégyomban tanulnak, ahhany
fúnyver a napiltban eladnak, egyenesen hozá-
jok fordulnam egy Pörel rokonjok által; több
rendbeli alkudozások után elvégre 18 pengő
forint megállapodtunk, mit nyujtsa kellet-
vén fizetni, a Stumfalvi által küldött kol-
lén clavicumbát bojtja vonyhat kapnia
a codexek. Ellenvan Szeptember Kezdet e 18
forintot Stumfalvi Pál urnak kapnia, ma
Wass József barátom is hivatva for Stum-
falvi urral. A codexes kapva a Pörinyec
urról; ki sem mutatom adni kezeim közül,
felvve

Sokra, mikor ez is a Sinodi sirára jutott,
melyen sötétig kitett magával vitetni és to-
vább nem tántorodni akarni, úgy
sir gal elgondolva látam ugy hogy jo
tanál, mint legüreletlen szemeimet — s
gupán azon egy könnyen ugyanaz meg, hu
arra érdemes tanárai épen az irodalom hi
tehu barátja Mélt. Gedő József ur, ki a
ny eredetiről ajándékozva volt a magyar
akadémiának, s hogy könyvtárát a mi fő
tudományok, hová Sinodi tobságyeket is tol
ujabb szerzésével gyarapja: ez néhai Kisch
jén ur könyvtárával jegyzékét megnézték, de
magyar és másféle régiség is több nem találta
kató benne — deák törvényes könyvel nag
részint — s ujabb Eori Németek és franciák

Szerettem volna ugyan azokról is
nem is megemlékezni; de a codexek tekintő
sokat kaltam az érdekelő ifjak is a ke
gyed irodalomtörténetének tanitása által
mával, melly mind a hímzi szemi főisko
lábban tanittatik, a tanulóknak ily co
dexek felismerésére útmutató kézikönyv
nekében igen is tapasztalják az ifjak
nak ez irányban felmerült figyelmét, de
igen az is, hogy árudás a könyvel beszéke
nélkül

U. I.

Bátor valék Tiszelt Kegyednek egy pél-
dányt Kultsári Péterfi Sándor ifjú pap ba-
rátomnak éppen most kijött Erdélyi beszé-
deinek első füzetéből — Ez ifjú jó magyar
verseny, de nem remélyelve jogositó fáklyá
lelkesíti, hiszek régi könyvek felkeresésére
a példány fiatal sok kazinás rekesztésünk —
mélyszavu a Tek. ur hogy ily magyar muza,
amiben emlékezi temei nem pródálásiról
mert nézetem szerint megérdemelt, oly nép
egyen, sinhatá irálygyal vemed arról irni.
és mellyet kíván, nemes meggyőződés a lelkes. —

Akarám most jun ajánlani a kegyed kezébe
lése, melyszerint Sermer adna a Rá codexek
Egyben hiszá tesz kegyed engemet, midőn elkép-
zelem, mint álnok ott a 1613 napjai mi
pünnek. Ha csak lehet a XIX-ik század jele-
ében is kerekem valamit tenni, legalább
a hiszem egy tekem az elfeledésben, hímely
feltalpigyelet érdemlyne kiadni.

mélabág, de tulaídog is meg tudnak lenni. Egédi.
ednő bár akkoriból még alig szomszédságra kiterjed-
som Füredszerében – mert ép is rendkívülileg má-
jának csa tanítani a legjobb szalontársaságban
s ugyan örülök hogy az ujévi szüneted alj fi-
vele más megjelenik, mert leend ismét nincs annyi
tanítványaim közöttbe. –

A sienai codexek még septemberfelé
marendhatnak Zipsebe Kegyednél, s a mint irtam volt
a minap, a többinek, kivált Tondinak feltűnik-
se irtam mielőbbre adhány sort ingyen a képiri-
falé Egyházterületre, mely minden valószínűség szerint
ideen; mert csak arra félvel alatta mulatkoroh a
kitünően is nagy más bibliotheca ásitag tere alatt
fáspetrel. – A Vatikai titkos tárnak ösmejének
találtam az ehajdan szombathi püspöki
irtedetekben találtam azt, mind kipirelem. A
Jézsi Simon neve sehol sincs, Kisére, de ugy látszik, ő
szépe legalább egy ő munkája: mert többféle mun-
ka, sőtterdt innen találtam s fényképeztem:
Mindössze 56 levél irásban – énekek is, a hom-
bannak énekeiben szépen olvashatók. Neve-
zetes, hogy fügelem ábrázatra levált az énekek
lek címe: Az szent irás panaszolkodása azok
ellen, kik valamelyképp, avagy világoskodva
miatta, vagy az emberi gonoszsággal valami gyá-
lai miatt őtet megvádolták. – Ehe hiszem, le-
mindás végett megfogjuk nyerni a titkos ország-
tól. Elég az mostan, hogy lézerik valóban a

sajdiera hamburgi codex, 's a' hamburgi c
lyájára 's a magyar nyelvjárás illetőleg ren
kívül fontosnak mutatkoznak. —

A' Pápai kovács Bivaly az valóságos örö
mest a' kívánt codex czímével 's egyéb kívánság
gal, de önmaga Bernstein hivatalbeliek, bibl.
ethnologja példáig ingen kellemetlenül van egy ma
gántanácsban elrántva, kellemetlenségbe ragadtatva,
emberen ingy testfik, hogy azon Pápai bibliája
nak czímén 's nyomatási évén felmenőleg vál
egyéb apróságok kívülre. Ha más példányra a
fordulnak, abból megírnám a' különbségeket.
Az ingen kívánt könyvekben csak Pápai
ép Zsoltárainkra találtanak. kovács Bivaly
nak vélek, hogy hivatalbeliségével tölti minden
idejét, hogysem magának még csak rendkívül
becses könyvére is kombatra 's nyugtára ide
lehessen. De rá van nézve a hivatalbeliségre
hogy illetsen.

Küldöm e levélkével egy régibben irt leve
lemet — méltóztass a Tek. Ur valamelyik arra ér
demes barátnak megnyugtatására eljutni — ki nagyon meg
kívánja kívülni magyar ajándéka elfogadtatása
által. Végül bátorkodom tudakolni Tiszteletes Kegyed
től: igaz-e, mit az ingen könyvárusok mindannyi
ban kifakadnak Kárby Munkájának semmi példá
ja kegyedében nem találtatván. Magyarok bizva
emlék végére járni. —

Isten áldja meg Tiszteletes Kegyedet. Ohajtja
alázatos Előtisztelője
Kelsővás jun. 3. 1853. Jónás Dániel

Kelsővás április 11. 1854.

Tekintetes Bitsolnok úr,

Báthoriságos vevék a Tekintetes Urnak egyház tére
semmel tudósítani. Az egyik-miben még
egyiket hasábjaim közbenjárása nagyon jól tes
nék — a Nemzeti Könyvtár. Ennek ugyanis az
V, III, VII, VIII-dik füzetei mára sem érkeztek
még 10ik előfizetőm — Ürmöst Samu — számára.
Egész sürgetésemnek ebben a dologban
az, hogy az előfizetési pénzeket én pénz
tárba csak úgy küldeni valósítsa egyszerre —
's rakány hónap multa a 10ed — és nem
tudom mi lehet ezzel a 10ed mint valami
magtalan gyermeket semmiképpen nem akarják
a' tízek társaságába felvenni, hanem mindig
újból kell ime folyamodni a kezelő ur
hoz. Ön a második előfizetési ívemre
zeseit a múlt évben egyszerre mind a'
10 előfizetőtől küldtem volt el 5 ár.
pár Jánosi barátom által 50 pengőben —
9 előfizetőm pontosan kapja — 10ik előfi
zetőm a' négy évet — különös kérésemre

Jónás Dániel

követhetésében meghagyva – Brassai Sámuel
vagyon – de azóta újabb fenakodás. Kinyo
gott egész alaposzával és bizalommal a Se
kinevezés lenne, legyen oly tiszteletes erkölcsű a
kámyai fűzfaerdő megítéléséről – az indulat
érdekében is kívánnám mielőbbi megnyugtatását
bek, mert nem akarnék egyes is elveszteni em
benim kívül, kikre az ügyek megnyugtatás

A másik [kérdés] az Új Magyar Muzeumot il
lesi. Én erre kiadóként vala – ugy emlék
szem, januárig vége felé – kés elfogadó.
a kolozsvári Casino és az unitáriusi collegi
um számára – de ez utóbbiak, hátrahagyá kér
hez kapcsolás végett saját nevem alatt. A
alatta, míg tán még pontról volt feltétele a
elfizetésem az ingyenpéldány jöte hozzám
saját nevemre a januári füzetekkel – azután
Mind jön az ingyenpéldány, de

a Casinonak januári füzete tehát sem
jöne még eddigelen meg, és ha tehetek kö
zésére az enyémet átadásra a Casino
nak, mivel érdekkel kezdik olvasni
az ily Magyar Muzeumot, mint egyedüli
figyelemre méltó folyóirati jelenségét.

Stb.

Itt is a Telekiveres ügyben vagyok bátor
folyamodni elsőben is a Kolozsvári Casinum ja
nuári füzetének elküldése kisasszonyára – azu
tán pedig, mivel ingyenpéldányra ugy le tartha
tva magamat érdemeimnek, mélyitlat a Teleki
leres ur ugyan-pillantani, ha vajjon a kegye
lő nem adogta-e Zsebe az én előfizetésemről,
mire sajnálva az U. Collegiumé – i mert a
tan valaki kiggelől tekem kéne ingyenpéldány
nyal kívánni elegedő tenni. –

Ezek baja van a Tek. Urnak fölhidoni,
arára sok teendőnek ő nem lenne hasznavehetős
Első fordulatomra kegyelmes ezen kérésemmel.

Az Unitárius Könyvekre sok mégis vágyok
Részem legalább kapni küldeni, mivel kinyomat
mostanság ideje lejáratán, a fenntebbi könyvek
saját nevem alatt vannak ki kihirdetve ingyen
mentában felmivel – i a nyári ávratban az uj
könyvtári rendezése lesz folyamatban.

Van Dicsőszentmárton nemes figyelmeztetve
az Imák-codex díjaért nyugta felküldésére.
Imé ezt küldöm, bár késem. – Imádni ele
sőnk akkor ezt akart – kedelyével levén az öreg
melancholiával birtokba. Hát még két rágnak ő emlé
tenik az étegondok is

Ollen alázó tisztelettel ragaszkodással be
végzett – ezen a folyóját irmindenkor jóba nem marad

a Tekintetes Urnak

alázatos szolgája kész
Kovács János

Tekintetes Ur,

Nagyon tisztelt Uram!

A' legnagyobb örömmel vettem kitsinyded Ns. Tekintetes levelét, a' melyben szerény magánygyban lenyom magyarsága' mélyén vadonatúj – erőteljes hazafiúi hévvel vall vérén, Kazinczyságra, a' kinek egyik pirincsmorzékában abban állt, hogy von és Kövérségnek nem engedék lenni, sem abban versenyinek, az irodalomnak, élhessen – a' mi ezen tekintetben rapportban lehessek irodalmunkkal, mint ezek tekintetben, minőnek magamat deleje, álom legyen nem, ha fedném tékozlás kompiltatiomig, ha kidec. vallásom Sanyarú kinéreit? Bár mindenki jeltelen is a' feledés mezejéhez, a' kiszáll legnap tömetén el gyűjtött Verseimet, sintsenek kámaz.

A' kiadót kegyed dig kisse, bujtatá. sőt nem nekem elégté kívánni – ódeg kívánt egyik legharagosabb fiaival jönek Arok, de abban nem lehetek, hogy ezen

a Gelejért szíphére i hasával he legyen

A' ivott könyvek maradhatnak, a u
Sütkége fecnd rajzal a Petőnek, Cornel
Cy bizon alatan majd az Ígéret hazu h
kaja.

Most minel könyvtárlos vagyok al
kalmatlan Dui t. kegyednek. Ha az Em
megküldé nekem a deréh új magyar ma
Cesar fűreiről, a mikor az én, nélkü
lözhetlen, türelmetlen haragalan. Meg
küldé a Nemzeti könyvtár, harmadik
évfolyama bárom füzetig is Cornis el
Petőm nánárá; de bár jegyzetben emlit
meg sem küldé meg a második évfo
lyam hiányzó 5-ik, 6-ik és 8-ik fü
zetét. Gáspár Jánosnak legyen
az első tanulmányáig Petőn, hol a Ga
magyar felbontva Homer Cook a kar
mabi évfolyam három első füzetes k
pek is a hiányzó új magyar homeru
füzetei, de a' mire ők annyira kis
legyen való, hogy könyvtárat az elfizetési
díjt megadhassam, arra nem — ily fo
dalmatlan megadta nekem a harmadik
évfolyam árát, de a' második nem
akarja adatni, mig nem lapsza a pél
dányát. Ugyan adathatna annak tsupán

kegyednek, hogy akár Gáspár barátomnak is,
tanulmányi felügyelőnek legyen alkalma az hiányos
példányokat megküldetni. Ugyan ott írtam is
a példányok, arról nem tudok megemlékezni.

A' kolozsvári Casinonak hiánya van
meg nem küldött vagy valamely pontján el
veszett januári füzetére nézve pedig a
pesti Casino metsiárus főnökén vagyok bá
tor bárom pesti kegyedet, hogy annak fü
zetet bárom pesti kegyedes, hogy annak fü
zetet be ingyen, hanem legalább bizonyo
san megküldendő áron fogjon szerezhetők
Emich által megküldetni, hogy teljes pél
dánnyal birhassa a Casinod. Emiach
arot irta volt, hogy nem küldhetni, mert más
megküldésbe volt kiírva is, úgyan arról
szerezhetők legalább pénzén megszaphatni.

Ő 988, kedves ő Cotta egy idéen p.
hajtva Maradok

Kegyedtek Kegyednek

alázatos szolgája
Kónya János

Kolozsvár jun. 17. 1854.

Kedves Nővérem Ur!

Végre a Jó Istennek Szentlelke Kapharnáum a Bizodalmas Kötelessé, amivel nekünk élnünk az elküldetéshez. Ugy Istenünk mondotta, mint Ő hitte Lényegét a Szeretet, midőn Ő Atyai hajlott a Gondviselő Lényegére, s Lajosmizsére Szegény Vásárra az elvégzésre, mire azután az Angyal Gábriel Testvérem Nagy Lajos a tavaly meglátogatásakor, de Valójelenlétében mint Diadalmas Atyánk a Szeretet is élt még; mert az Özvegy Nagy Lajos Asszony Szegénységét, Fiúgyermekét, Nagy Etelkét is az Isten Szeretete megáldotta, mint Ő Szegények Szegénységben és Alázatban. Az Apostol helyébe lépett, Mária helyébe lépett, mert a Vallásunknak Boldogságát a Szentlélek Tűz felgerjedése által nagyon megszeressük, mert úgy kell építenünk Magyarországot. Ez is Apostolkodás Hivatása, hol az Asztalnak Népe, s az Ingyenes Kenet Szeretetét nélkülözi még nagyon sok Falu is nem tűrhetik. De az Apostolkodás Szeretet, hiszen Jézus még nem volt Jézus az Ő Magvetéshez Önöknek az egészség minden ily plá-

Gat

Jó feleden, Anyácskám. Emlékemel per
jó reggelt a Mindenekelőtt kapsz tőlem
A Szent Lélek megjelenésén Önnek az illető

Nem is jár ebnek egéb dolog, hogy ehetsében
hébeg-hóreg eppegnek a kisértő de nés
Jaz le gyerik le, hogy pokolja hogy nélkülöz
dellen Amerikából ő kapnak. Kisérben bás
tódnak, hüvelyük tárolt ocsi bebaui dalo
monokkal is, de ő epekhágnek nem igen ályg
fráger keresztel kiselentek fráguelkben. Ze
semmi! Ehhezéli hagyd a nőre a nőre, n
Hag Péterr mint valamikor fügyvünek é
Nem etet — Hag Péter talán eperben pene
pau, a kürfinal. —

kürmöcinek ellen jar tendett a Statuar
mert 10 gyalt pengős elvüreté — neki ugy an nine
annyi vagyna, de vam á tarsinal Jelentnek, h
inkább enel is lese bajnek.

Jsten oltsa, hogyti á nőm Rémir é, sőt
Ujrajön beszélgetek ónt is kedves kormám nre, é
Ebcor találnak i jó egészségre.

Izaz Jónapja
Kinyá

Pilsny Május 10. 1858.

Vác. jan. 2. 1862.

Nagyságos Uram,

Vagyon részetek jóltevője!

Nem tehetem, hogy édes Uram Kormányomnak tiszteim kifejezése mellett a Mecsnek szíves rendkívüli nyilatkozatát ne rebegjek a Nagyságos Urnak örömkönnyekre fakasztó hírében az a hazai egyik fő intézetnek sorsom gondjaitól szabadítani kezdette, de csak annál hogy ez még később annál hamarabb és előrelátóbb őrizet nevelhessen megtérő a tudományoknak, mely édes kenyerünk nevét ebben a Nagyságodért is nagy Szívű Barátjának, Atyjának a tanulót a kalap legkisebb fiának valóra burok lelkem helyébül tárom esedezve Nagyságod elébe a legjobb terét a tehetni szóban egészben és elsőrendben tegyem az emberek legtávolabb határaiban az engedje Nagyságod hogy kitűnőbb nemzetünk gyermekeinek

Nagyságos Uram! Hiszt ezt mert hogy legyőzött a Nagyságod kegyes pártfogása hatott a magyar Akadémia magyar Ezen hálával tegyem, s alig több évre annak is, hogy az édesanyja hazafiúi szeretete kívánságból felnevelésben részesítem. Oh! hogy mert! hogy ők az ő szívében időben alig volt elegendő ok az egyiknek a lelki tanulásra, im — midőn az ő kisdedének fölé felsőgyarapodása ezt dém fel hogyanod? — tanulmányom ezek a pedig annak egyik legbüszkébb hajában, legszebb tiszteletemre. [illegible]

a Mandátumánál fogva kelyeslő hivatni nem van
lék képes sok minden új hivatali kezdő az uralom
konvalva való kiújulás hírével, annál a Municipalis
s Kapitányival is örömét nyilvánítván volna. Ugyanén
hus az illetmes nincs kinn tárgyal rólai ülésén: a legfőbb
fő Kapitánsban áll az kifejtésben közönségi, mely anya
gilag nagyon fájdalmas lesz, a végső végkielégítésről nem ja
tolmácsolja felülről, — a mindkettőnek magam is papi s
tanári részről nagy fontos hivatalomra nézve a hirlapirás
örök gondot s terhe elfogyasztásáról dicső munkájával
egészséges kényelmet, hogy családomnak illőbb tisztességhez
szokhassa a végrendeletnek hivatalban ha nem is 10 év tovább
tűrhetni, de legalább egyenesebb vezetni fogalmazásig, —
s nincs remény, hogy van még a hazára egyéb nem vesztes
ten el annyim, akiska bizonyos időben s otromban, ejtsé
sem adom s tulmenőket annak nem kaszabából.
Ugy a Nagyságod kegyelmét az én levelemet egy régi codexek
közötti, amél inkább tűrhetlen ónig levelemet valami
nyilvános adexel adni tán egyéb, jelentőnek.

Legyen al bátorsom Nagyságodnak tisztelő, hive, szolgáját
a mán több ízben fennt bír Szalay-Endre Előnyét Szalay
Pál történetét írandó, s annak kényszerítésére a legfőbb
egyetben sziveskedni.

Maradok hive kegyelmében sziveskedve ismerőt ál
landó tisztelő hívelőtől

A Nagyságod kész

Kolozsvár dec 29. 1864.

alázatos szolgája igaz
tisztelője
Kriza János
ref. Tanítóintézeti Igazgató
tanár.

442

Saguaro Solidy Stone

Sent

Kolosvár, sept. 17. 1834.

Nagyon tisztelt Tekintetes Úr!

Véletlen elindulása 's indulásának oka fájdalommal hatott reánk. Fáj nekünk többet közte az is, hogy ezzel miatt úgy szólva mivelünk sem vala kimutathatni, mennyire szeretjük 's tisztelgül esett kegyét, holott czélúl vala tűzve itten, minél több oldalról megmutatni, milly hűtársaknúl becsülik a' testvérhaza' jeleseit. —

A' Tkts. úr' megbízásai elvégeztetvén, a' Hornyay példányt illa ponton kívül, kit többszöri keresés után sem találtam meg meg. —, A' Barrafele kereskedésbe szánt könyvelet elszállíttattam, ide dívan a' Filschhez rendelt Vayka' versére i. Filsch ugyanis mondá, hogy nála nagyon számos 's nemü példányok levén, sokra el nem gyózné tenni. A' Barra-Stein' kereskedés' részéről még ma nyugtatványt vendek az oda beadott könyvekről, mit a' csötörtöki Hirnök mellett fog venni a' Tkts úr. — Ide mellékelve küldöm a' Filsch számításait. Az eker járuló 6 ft. 20 kr. pp.-t levelem megadója, Szalács János fogja kézhez szolgáltatni. Ót — mint a' mi kedves, szakára kívánkozunk' becsült tanítványait — bátor vagyok kegyébe 's kegyes által azon barátainak ajánlani, kikkel ér óhajtana ismeretségbe jőni. — Végre a' legforróbb köszönetet mondva azon bizalmáért mellyel szerencsélteté, 's kikérve, hogy ha miben szolgálhatnom lehetne, teljes bizodalommal parancsolgjon velem, buzgó törekvéssel mi nél előbbi helyreállását kívánom.

Kovácsy Miklós

Főkormányszéki Jegyző

Szlopszvár, octob 6. 1839.

Tisztelt kedves Tekintetes Ur!

Veronicusnak valamellyik közelebbi levelemben értesítém munkáját küldöm azon megjegyzéssel, hogy ha ez legkevésbbé is érdekes ifjú ede, hegyed előtt, szíveskedjék megtartani saját könyvgyüjteménye számára, ellenkező esetben jeddig ajándékozza az Academia könyvtárának. — Mélyes professor hónap estve fog megérkezni Szliácsról, tegnap érkezett levelének világos szavai szerint. — Melyek után kívánva, hogy levelem friss ebb egészségbe találja ede hegyedet, mint milyanben ide hagyja Kolozsvárt, tiszta tisztelettel vagyok a

Tekintetes Urnak

alázatos szolgája:
Vízkay Miklós mk

T. Schedel Ferencz — mint kolozsvári közügyi tekintetes főügyész — Urnak

Pest

Kolozsvár, Octob. 24.
1839.

Kedves Jelintetes Úr!

A' Barra-féle könyvtárosi Tisztben tőle
Abról meg-fordulván, stein mondá, hogy
hozzá tétett „Propylaeumot" elkülöni
szükség lenne még vagy 8–10 példány
a, mintsem pro-rata-ként terjedt. Azon
fogja tehát Urunkat Kedves Stein, hogy
a' dolgot szivére kedjét szorongva ur at elte-
tni, valamint rendelkezni az eladottak
dékról is. A' „N. Társaság Tudo." Osztályjá
ésére itten hagyott példány jókenlegy
Nagy Ferencz Barátomnál van, ki most
ején nincs Kolozsvárott. Ha ezt jó, tö-
e átveszen, ján beadom Steinhoz Kada
vétett, mintsegy ismertetése tekintetéből
az érdekelt Subscriptionek fizogyajtai
Kovács Istvánnál) minek vételéhez
semmi Mo-országi könyvek ismertetésének
nem akarván helyet adni lapjaiban. En
vétemről nagyon sajnálom, hogy ő illyes el
vet vallani nem átallja, de a makacsabb

T. Schedel Tor. Urnak.

ember, mintsem a' rationak ugyé
— Az erdélyorszagi történetet' tárg
nak második kötete más lépésen áll
tézirattban, s nem sokára sajtó alá
bocsátja ő és gr. Kemény József.
A' Tekh' házi segéd e' elhanyagolt mán
a' sajtót. Nagyon jelés benne szás
szárolyi dr. egy táblája, az erdé
lyi perfolyam' rendét (a' szász tö
vényhatóságit ide nem értve) el
terjesztő. A' leghíresebb ügyvédek
láttam ugyan részint nyomtatá
ban, részint tézirattban, szám
illy tárgyu dolgozatot, de a' Tek
táság, melly a' szászét csaknem
rísálja, párathan. Kár, hogy a
nyomtatás nem csinosabb. — A' nyo
tatás szó eszembe juttatá, miről már
rábban is szándékoztam bátnak ir
ni ex: a' lettző betük' egy részüléjének
nagyobb mértékben elterjesztése. D

[illegible] látnám erre nézve a' pesti szerkesztő
[illegible]jelet oda disponálni, hogy a' jövő é
[illegible]dan hirlapjaiban a' dictetica elemei
propylaeumot orthographiával ir
[illegible]meg, és pedig a' közönségnek min
[illegible] ez iránti előleges értesítgatése nél
[illegible]l. Ugyan ez iránt a' mi szerkesztőségünk
[illegible] az erd. Hirlapé is ha kd. által fel
[illegible]szólíttatnék, van reményem, hogy ohaj
[illegible]ott sikert eltalálhatnánk. Így aztán
[illegible] a hirlapjaink által lassankint hozzá
[illegible]ottatnánál olvasóink a' rossz' kiir
[illegible]tőbötételéhez, remélni lehetne, hogy
[illegible]'kivánt kedvet útat törhetne a' több
[illegible]nitségen, javításon' kiterjesztheté[illegible]ére is.
[illegible]Melly indítványomat figyelmébe ajánl
[illegible]va, telje, tisztelettel maggyel

[illegible]dés Kegyednek

alázatos szolgája
Vörösmarty Mihály mk
3

J. Sch
J. Toh

U. i. Enyedről e' pillanatban é
zett levelem után újságlépen irhat
hogy az ottani főtanulónál, közoktat
hivatalába, Zeyk Miklós e' hó 27
(vasárnap) fog beköszönteni.

Ha „Marót ban" ból még le
nének példányok, Stein infrál ki
levelezőjének részére vagy 6—10 pé
dányt expediáltatni.

Selozsvár, novemb. 20. 1859.

Tisztelt Kedves Szerkesztő Úr!

Tegnap estve N. Enyedről levelem érkezett prof. Herépey Károlytól, ahoz csatolá bizonyos új Könyvfrapbentummal. Ez utóbbit akkénta mulatságosnak találtam, hogy kedvem lett volna teljes kiterjedésében közleni Kédel, de illet matóssá nem levén, csak rövid ismertetésére lehethetem meg ez új tüneménynek. — Történeti bevezetésképen említnem kell, hogy prof. Szász Károly még a' múlt évben adott volt C. N. Enyeden, az ottani tanuló ifjúság' számára, valamelly grammatikai tárgyalást „Latinnyelvtudomány" czím alatt. Ebben Sz. főként azon pontokra fordította figyelmét, mellyekben a' magyar és latin nyelv szabályai egymástól megkülönöznek, 's mind a' mellett is, hogy paradigmáinak választásában kitünően dolgozta (magát) minden lapján feltünik a' Sz' tárgyrontént össze függő, könnyenérthető 's eredeti előadásmódja. Ugyancsak utóbbi kidolgozásáig a' tisztelet és nem tisztelő Praecipuumot' minden nemeit 's fajait szépen felfejtette az iránt, hogy gáncsnálat függesztá fel e' munka — egy szóval — megjelenéséig, azon: kel tekintvén ezt, hanem csupa nyomtatott tárgyalta

Tek. Schedel Ferencz Úrnak.

J. Sch

d. Sch

P

Történik azonban legközelebbről, hogy Petersy Albert prof — tőnel a' Sárospataki nyomozai tudva lőpenet tán bíd e előtt — tanítványai' számára illy czímü kézikönyvet ad ki: „Az ékesenszollás' vagy Rhetorica' elemei a' római nyelvre alkalmazva, a' tanuló ifjuság' 's közönségesen ezzlét' szamára. N. Enyeden, 1839. " Ime, a' Sz.' fennebb idézett feltételtása' daczára is a' "Latinnyelvtudománynak" egy 3 ivre terjedő rövid, tőzetős, kifejtő kritikája kezdetét meg ebben a' figsit lapon illyen felütéssel: „Foldalét a' latin nyelvtudománynak némelly ujonnan felfedezett elveiről." E' czikkely egyfelől olly kisebbitni akaró, hogy alkalmasint Conjectoriumébe kerül azon professor' ügye, ki collegájának illy megpályázását czélozó czikkelyt ad tanítványai' kezébe 's tb. 's tb.; de másfelől a' Sráz' grammatikájának felfogni nem tudása vagy nem akarása miatt olly idétlen, nevetséges, 's átalában annyi tövetlenségekkel 's bárgyuságokkal elhalmozott e' kis 3 ív, hogy én részemről nem bosszankodtam irójára: szántam őt.

Mutatványképen 3 ivből álljon itt 3 hely:

196 l. „Ha iró(=Sárz K.) tudja, mi az igazi hasznát tudományos és nevelési hasznoknak: ugy remélyjük, hogy ezen néhány sorokat rossz neven nem fogja venni, mert nem is veheti."

208 l. „Pay. 98. numero 309. Ez a' példa hozatik fel:

„Ego Carolus Szász appellor." Valóban szomorú iró más példát is elegek; mert maga nevét emlegetni még egyszerü társalkodásban, és magának barátai körében is, illetlen dolog. Hát az Istenért! a' világnak eltéut tudtára jutni? Azonban az is tátni való, hogy, ezen szárazon, és az érzésre nézve kopár grammaticai mezőn, nehezen jöhetne valaki a' drámai monologi helyzetébe, mellyen ej a' tudatozás' esetén kivül saját nevét valakinek emlegetni nemigen kedvező jel, és egy kissé különös dolog. — És már ugyan micoda példát az ilyenek: a' nénémölebét megtépázták az utczai szelindékok; és „Fel Enyed a' kőlegyomé. Ki nem látja, hogy az illy példát a' hetykeség' és hiuság' ingerei, 's bizonyos tajtalék?"

229—230 l. „Hogy mi az új divatu diák ellenére a' régi dedk mellett maradunk (13. sz. k. diákot itt volt valakik latinnyelvtudományába 's ez itt replica arra), ezt nem érnélkül tettük. Igaz ugyan, hogy u' disconus-tól származott, de a' deák annak magyarosított formája. Csak azért ne volna a' deákot elhagyni, mert mindenütt e' fordul a' Kisfaludy' regéiben. E' szerint a' pünpölöt is ignek ne mondanunk pintyőg vagy pinyóg. E' már ugy nem bolondság illyet megis gondolni?"

D. Ezzel e' illyenek a' fegyverek — a' tudatlan, logikátlan
's tb. rámás kifejezésekkel illetései' kivül — mellyekkel
ostromolnátok Sz. K. — Azért e'nem még tisztelt Kednek illy
kiülmányesen az egész dolgot.
kivánok, hogy mint literaturai ujdonságról, a
kifogásokat mennél előbb közöl — ha jónak látja — mi-
vel előbb tehessen vélla felőle említését. — A' Parthenon-nak Edc.ja
elé kinyomatott az 5ik füzete is, 's azért nem adathatott
a' 3ik 's 4ik füzet még a' közönség elébe, hogy a' magyar
grammátikai vészt egyszerre alkarja Sz. ar dicsőí
kézébe adni. — Illyen nevetséges ujságképen irhatom,
hogy közönségünk' figyelmét nagy mértékben magá-
ra vonja egy cathol. tanuló ifju (a' convictusban),
ki november' 2ika óta görcsös szenvedésekkel vesződik
's előbb elmájában megzavarodottnak mutatkozott,
most azonban a' természet mágnesdonjárói' kijelelei
's paroxismusai közöttetlen be szegenyen. Ez is, mint
minapotban az epilepsiai, versificál; némelly kivülle
levőket ki nem állhat, pajzikásokat szinte, lemen-
czéje' tetejére hágcsál 's tb. Van mellette 4 erős szolga,
's ezeket lovainak tekinti. Fel-felpattan egyiknel vagy
másiknak vállára, 's utánn nyargalni kell vele a'
garaczon, mikörben kiabálásba helyezi magát
's tb. A' vontól iszonik; szobája kilincsébe kivülebbről be
csimpalyózvan, úgy oda merevedett kezei, hogy alig lehe-
te elválasztani attól. Atalán fogva nagyon zaqyra beteg
Ezt van tegnap estveliig. Az orvosi tanácskozások folynak mi-
atta v. ö. Kriebaj. mk.

447

Kedves Tekintetes Ur!

A' mult hónap' utósó napjáról költ becses leve-
let tisztelettel vettem. A' „Dialectica" orthogra-
phiájának heti lapjaimban felvétele, 's közdi-
vatba hozatala felől, mély mielőtt Kednek irtam
volna, beszéltem néhány szerkesztőségi tagtársa-
immal, mint Horvey- 's Nagy I.-el. Legtözelebbről pedig szóba hoztam e' tárgyat prof. Mehes-
sel együtt létemkor, ki nagyon hajlandónak
nyilatkozott az érdemleti mikéntiről elfogadá-
sára, sőt maga mondá, hogy „ezt mi annyival
inkább tehetjük, mivel illyesmit N. Társalko-
dónkban maguink is ajánlottunk egy párszor."
(N. Társ. 1832. Vik félév. 14-15 sz., N. Társ. 1837. Ikfélév. 9sz.)
Fő lessz ennyiből Kednek nem kétsni a' Mehesnek i-
randó levéllel, mi teljes bizonyossággal maga u-
tán vonandja a' Hiradó orthographiai reform-
ját. — A' Társalkodót illetőleg nem illy biztatók
reményeim. Kovács Istvánnak kijátszól minden főfelett-
tői befolyást, úgy hogy volnak számos esetek, mikor
Mehesnek hűtlenül sürgetéseire sem lehetett közre-
bocsátni benne egy 's más czikket, millyen volt pl.

J. Sch.

J. Sch.

a' „Bajra és a' lit. lapok" czímü felszólalás, mitután a' pesti Társalkodóban adtunk ki. S'után ez a' kívül, hogy különben is ellensége a' magyar nyelvújítás' dolgának, s annyira mutatja, hogy a' rationak semmiképen sem enged, ha ugyan tehetsége magát valakivel: szivében, lelkében nem igen húz az athenaeumhoz a' W-rali összepártolkozás óta, 's hogy alkalmasint valamelly újítási indítványnak csak azért sem barátja, ha tőlünk származott. Mindamellett sem lesz ugyancsak felesleges a' Méhesnek irandó levélben emlékezetébe hozni a' Társalkodót is. Én pedig figgelemmel leszek, hogy ha jó órájában lehetnem meg V-et, lesütsek útat hajthatlannak látszó szivéhez. Brassay tiszta igéretet tőn, hogy kívánatunknak engedni fog, Vastagnak ügyében vonatkozólag. Arontúl mondá, hogy egy úttal a' hiányjeleket mindenben kiküszöbölni. Sokat vitatkoztunk együtt, hogy e' részben kellyen-e tovább menni, mint kid mont? Még azonban egyiknek sem sikerült meg a' mást. Ily szinü dologról irtam volt már korábban valamit, 's ebből a' Századunk-ba küldöttem; minthogy pedig tudtomra adaló ellen

szólottam benne, mint látom, benn reked's oda illik. Ha a' m. irói kivétel nélkül jó szolgálatot volnának, 's a' bepödrészletet oly határozottsággal tudnák vendégnek, mint a' franciát: megadtam volna magamat Brassaynak, 's érdekelett czikkemnek kiadásával sem jártam el nélküle.

Br. Eötvös egy viselten unit. katechetát, 's még rádásul „a' kér. hitrői vallástételt (az unitárius-ok ellen)" is kitiltá hozzám. Jövő hétfőn — gyorsiratban — utnak indítom második részét, a' Szász' latin nyelvtudományát" 's Péterfy' rhetoricája" társaságában. — A' l. nyelvtan' birálatába — minthogy ivója kitöré — talán nem lén' még most alkalmas bocsátkozni. Különben is a' jövő ebben bizonyosan kijön a' Parthenonban sok simítás- 's egyengetéssel. — A' Péterfy' toldalékát illetőleg egy enyedi barátunktól közbejött értesítés' Társalkodónk' számára, mit Czuczorunk persze hogy betiltott. Hétfőre ezt is leiratom, 's elküldöm egyebek mellett Kölnet. A' l. nyelvtan' kiadásának körülményeire 's tb. vonatkozólag lehet hogy hasznát veheti, kit kid a' rhetorica' 's toldaléka' birálatával birand meg. — A' Barra-féle levelezés' részéről a' kívánt részletes számadást közelebbről felküldik. — Mellyet után becses bizodalmába ajánlván magamat, változhatlan tisztelettel vagyok

Édes Kegyednek

alázatos szolgája:

Kolozsvár, dec. 10. 1839. Kriza Bálint mk.

U.i. Nagyon jó lenne a' Felenkor' szerkesztőségét megnyerni orthographiai ügyünk' részére!

T. Sch.

J. Sch.

Tekintetes Tudós Schedel Ferenc
— magyar academiai Tagnak
mint úrhoz. —
tiszteletteljes
Pest.

449

Nagyon tisztelt Tek. úr!

Hivatalos foglalatosságaim csak most engedvén ezelőtt
4 hét' hosszamaradó hűlésem felőli kétségbeesett sírásai
s ezzel kapcsolatban kérdéseire válaszra!
hanem! — A' kérdéses 65 lapnyi, címlapt. sun. munká-
ról csak annyit tudok, hogy két Szász k. írta s adta k. A'
Enyeden, és pedig később-ben a' latin-nyelvtudományről.
Ama kis füzetke is oskolai használatra adatott ki, nyom-
tatott tézisekben az említett nyelvtudományhoz, mint
annak pótléka. ~~de annak utána később~~. A' Szász'
(nyelvtudománya előtt a' néhai Szilágyi Ferenc'
(kit előbb kolozsvári ref. pap, utóbb pd. professor vala, s attya
a' Filio-irónak) deák grammatikái-jait tanítá az enye-
di collegiumban. Szász azonban ezt nem tartván czélirá-
nyosnak, úgy adá helyette az ifjúság' kezébe a' saját né-
zete szerint dolgozottat (a' nyelvtudományt), mellyet egé-
szen ki nem dolgozott, hiányos állapotjában nyomatván
ki; tán a' hiányos rígére vonatkozólag ütközik benne
a' tanulóban a' Szilágyi' (csak akkor kiküszöbölt, de még
az ifjúnál épen annál elegendő példányban található)
grammatikájával. Már hogy a' kérdéses füzetkét Sz. a'
Szi egyébként kiküszöbölt grammatikájának végképen
nélkülözhetéséért írta-é, nem tudom bizonyosan, de
nagyon gyanítom, hogy ezért. Nem sokára azonban
bizonyost fogok Szászitól s akkor bizonyost is tudok kül-
ni ha kívánni fogja kitudhatot Szilágyié felé grammati-
kájáról.

Figyelmeztetésül említeni kívánom kérnek, hogy f. évi
Pesti Társalkodóban említett munkája Salamon-

T. Schedel F. írnak.

nak tiszte' hamis tendentiáját, azaz: bosszúállás akart lenni a' ref. statusen azért, hogy nem őt tevék generalis notariussnak, stb. Minthogy ő cégre sok tárgyat mesterségesen elfacsar: ha kik birálatai alatta közlem'ismertetőnek, elvetetlen erdélyi embert prókátson fel vad, ki az itteni Lelget állásán, nyelvünkön stb. jól értsen. Nézzen szerint Herepey kárdyn[ak] szász lenni nót azt, tsk legalább[an] birálhatna[ná]nak felette. — Herepey Gergely nébb tsildemi fog hegyezethez egy pontotra próbálom megjegyzéseket. — Szilágyi Sz. Mihálynak régiesk alkalmatlan tsődi egy magasztaló ismertetésével arra könyvnek, azzal ban Mihálynak több esze van, mintsem lappába ilyesmit betétetni engedjen.

A' Mihályi lappai, mint látni fogja kód, nem fogadták el az ajánlott javitást. Mihályi ugyan is fütöl fától tanácsot kérdett, s igen sokan igazgatót arral, hogy ha ő kéri meg Hirlapjainál olyasmit, elvétetni előfizetőit. Igy hajlandóságan ni. — Minthogy én e' kis ujitást oly kérdemek tekintem, mellyet lábra kapása több sulyegyenlőségeket, s feltételez irásmódunknál, arra lépek, hogy (ajánlás) ujjon minél hamarább divatba, s van reménygem, hogy igaz ezen tet — nemi sikere. — kegyed arra szivesked, mi szerint B. által sóbalyozott pont felett nézeteimet közleném, arra nek érzettem magamat arról tiszt, tiket én lelkem' tökéletes ből szeretek, becsülök. Azonban legyen szabad rövideden nemelyeket felhoznom arról ellenében:

1 A kód ajánlata szerint 80 szót kivül csak ter mellhangsúlyos ékezet ügynevezett birtokos rag' hiányjele' felvevése. ez ön nyomest elvetnem, de hozzá kell tennem, hogy a más 49 eset közt sincsen egy is, hogy annak az értelemkönnyítése legalább is annyi haszna ne volna, mint a vesszőnek(,) 's annyiból — bár igaz az, hogy írásunknak sem könnyítésére, sem díszére tsinálnak — szeretném mindig felmutatva látni az 'Alsó' bukjelen, miért nem (szépen) tsupontalan ékezetes ot. A tatárnak nincs betüje, ha legyűjtött terhére van i az értelmesség[ne]k. Mellőzésen említve, Szütz — Barth. III füz. 617. s 619. kövd. — ügyesen honosítja azon apostrophot, melly nyelvünk ügynevezett birtokos rag' hiányjele nélkül apostrophalat. Oly annak ki jő, hogy az erdélyi esetnél nem i hiányzik birtokos rag (pl. király é fejét = király' fejét s több módosulásai is kifejtetnek szám átugratott birtokos betűnek), s hogy arak per fas et nefas mondatok a' szájtéri példa így: a' Királynak fejét." Ezt annyiban hozám fel, hogy a' fennelt sorba vett apostrophot az olvasás 'állo' hangjának megakasztására s az olvasandó tárgy értelme' könnyedén kivehetésére. Szütz egyes tartozékainak központozási ba kéri csupán számitanunk. Ilyenmit még a' Barthenay megjelenése előtt dejtettem vala, s irtam is a' Cato ellen által kapott czikkemben, mellyben javaltam, hogy ne is nevezzük hiányjelnek a' tőlsőr e' deleted esetnél használtatni parancsolt apostrophot, ezek egészen más nemü fogalmatot tevén irásunknál, mint a' vonás hiányjelek.

2 Irja időtöd: lehet, hogy ha kevesbbé gondos stylistáinkra vesszük, miképp jegy nélkül sokszor maga képzelt állami szólásunk, ezt gondosabban is szeretnők szerkeszteni: 'Lehet ám is azt mondani — ha szóra veszik. De hogy kevésbbé gondos stylistáink ezt szóra sem igen veszik, vannak dolmi hiszi.

D. Kaptnak Brassayval gyönyörun szerkesztett Stylusnál is ol
példát, mellynél a' lettő értelem ua apostrophi' főlöslele nélkü
csak ugy kiterülhető, ha azt egy nát- vagy nét-tel váltjuk m
é' pedig kisse draga ár elly delelyiegeért.

Ha a' sots illy meszre nem szórt volna benniinket egyma
tól, sóval többet a világoságban festhetnél fel nézeteimbe vo
natkozólag, de illy in se et per se kis tárgyrol egy levél tul k
rehez mérve már is hosszas volt irtam! — Most tehát egyebrol
Mehemus ezt közelebbi soraiban emlité fol, hogy Veres Gyö
tol semmi nyomtatványokat küld. Veres ugyan kolosvárra
fordult, de hozzánk semmi küldeményát meg nem hozhatá, mi
hogy mielott fol szállására küldötte volna a' lehozatandókat
elindult Kolosvár felé. Ezt jüzgetö Brassay, hogy tudassam
hyeddel, ne tán az érdekelett szállaton elsövejednek a' kül
dendök. — Mehes utnak indulta a' Parthenon III-V. füzeteit
mellyek Pestre szánvák. Ha még nem kapták volna é. hyg
ték, meg fogják tagyni rövid időn. — Mehesnél régóta hever
egy köteg, mit fol valami Dobokay Jószefnek küldött volt
Kolosvárra. Minthogy illy nevü embert itt senki sincs
Szebenbe pedig lettö is van azon neven: nem kén é el
küldenünk valamellyikhez? — Gr. Teleky Jószefnek a' Szá
zadunkban kijött levelét a' mához egy hét. Társalkodá
dóban alkalmasint kiadandjuk, ha 4-ei közvácri erösza
dását lesz célszerünek megfigyelni. — A' Hiradó' Jul 4-ei számában
a' Telekeri' egy Pestről jött levelem nyomán közlött ujságcikkünk
(dátto 4. Januar.) tárt-é vallyon szemébe vagy egyszer a' jáktsini
résvevöjen választmány' nagyon közül? Bár láttak volna, ö szinte
nek még. — Sinte el-is feledém, hogy „Tisztelendes professor Nagy Je-
renez úrnak Kolozsvárra." a' jelen felévre is lett Athenaeum
ei Figyelmezö. Díjját nálam letenni igérte, térvén, hogy ha tudna
irói, nálam fel kéret minél előbbi megküldetése iránt az eddig
jelent néhány számnak. — Levén é. hogyéri öszinte tisztelöje!
Kolozsvár, jan. 16. 1840. Vitrikai mk.

449

Tisztelt kedves Tekintetes Ur!

A' mult hó' utósó felén látogatására valék N. Enyeden Herepeynek és Szászinak, i. mely alkor elhatároztam, hogy hara jöttömmel hálnok legyetek irni. Mind e' mellett is csak most legkatélt edös tellelö foglalatosságimtol, szándékom' siketitésére. — A' latin grammatikákat illetö kérdésre tett' véleményes nyilatkozatomban a' minap csak anyujából hibáztam, hogy a' Szász által kiadott — tán 65 lapnyi — füzet nem a' Szilágyi' grammatikája' végképen nélkülözésére irattott, minthogy attan, hol a' latinnyelvtudomány erre utal, most is e hazánkfiai az enyedi oskolában. — Szász károly a' Salamon' dissertatiójára vonatkozólag szándékozik birálatot küldeni a' Figyelmezöbe. Minthogy pedig közelebbi nézeteit szerint közül nem tudatandó, hogy Salamon ellen ö fedul fel, hálen kivül más számára nem is irom e' tudósítást, de hl artán ennek nyomán sürgetheti Szászt, ha mostanában közhez kapni chajtja az érdekelett irományt. — A' Salamon' értekezése ellen hatalmasan felszólalni egyházikerület-leg is elhatározhatott

a' maros-széki tractusban. kevés kihagyandó
kihagyásával mindenektől becsült munkát ad
hatott volna világ elébe szegény Salamon, ' jó
pedig bőfúságot okozott minden felé. Most
már, mikor lesző, bánhatja. — A' literat. mozgal
mak között jó lesz minél előbb megemlíteni,
hogy „Nagy Enyeden a' prof. Szász Károly' mo
ho' antagonistája Péterfi Albert, a' „Parthenon"
ban elkezdett magyar-nyelvtudomány ellen bi
rálatot nyomat, ' pedig épen azon modorban,
mint minap a' Latinnyelvtudomány ellen. E' b
rálat' czíme: „Észrevételek A' Parthenon' magya
grammatikájára." Folyó évi jan. 27én 3 ívet lá
tam már tőlem belőle, melyekben 28 észrevétel
ad utasíttatik, mit kellyen hinnünk a' bírálóról
„Mulatság" okáért im vagy egy pár észrevétel, jom
ról jontra:

„2) 19 lap. 52 szám. Hibásan állíttatik, hogy
az ö és ü az o- és u-tól egészszen különböző h
gok, mellyeknek csak írási betüik hasonlítnak egy
máshoz; mert minden tekintetben kívül van, hogy
az ö az oe-nak, ' az ü az ue-nak összevadrása.

egyesület, mint ez némelly németh
láthato, p.o. in bergeben.
0 szám. Helytelenül mondatik,
ü hang; mert ez minden tekin
s vegyülete. Próbálja bár elmon
dani ezen szókat: garság, igaraság
nak anyujét akarok még ott megem
lői észrevételek szerint „irót (te
át exáltált ejének fichtei ün
ett lépeit való gyanánt ölelj."
gyönyörü tünyér lesz-é ez?"

az ev. ref. főiskola nyomtató-intéz
van „A terhesség', szülés', gye
neki elsőkor' rajza, elkrendi Sza
dárosi-pataki Pataky Dániel, or
két tábla-melléklettel."

tetőket privat levél' tördelésében
bőven közleni, mint felebb birám?
etében lehetne tudatni azt is, hogy
vételetett. — Pataky Dánival felvó
nyesében az új orthographiát, '
eni arra is, hogy az egymást köz
lettőbetüket rendkörében se nyomas
sa contrace. — Herepey Károly egyházi törté
's mely egyéb historiai munkát is akar kiadni, ' önként
igére, hogy a „Diaetetica" irámódját fogja követni. A hely
ből kifolyván, végeznem kell
kéd tiszteletje. Kovács mk.

Kolozsvár, febr. 6. 840.

Ő ez y Sphil Ex.: mellyek ez Tek. B. Schedel úrnál
a' Pesti előjegyzésnél olvasásra kiadattak a' Hon
Rendek' országos pesti ülésén. Antal Sándor
1840.

a' maros-széki tractatus
kihagyásával mindenes
hatott volna a világ elő
pedig bőbúságot okoz
már, mikor első bánkalja
mat között jó lesz mine
hogy „Nagy Enyeden a'
hő antagonistája Péter
ban elkezdett magyar-n
rálatot nyomat, s pedig
mint minap a' Latinnyi
rálat' címe: „Észrevétele
grammatikájára." Folyó
tam már tészen belőle, me
ad útasitást, mit kellyen
Mulatság' okáért im vagy e
ről jontra:

„ 2) 19 lap, 52 szám. J
az ö és ü az o- és u-tól
ger, mellyet net csak irási bé
máshoz; mert minden kétsz
az ö az oe-nak, s az ü az ui-nak összevadrás

ból származó vegyület, mint ez némely német iratokból is tisztán láthato, p.o. in bergeben.

5) 36 lap, 100 szám. Helyesen mondatik, hogy a' zs egyszerü hang; mert ez minden kétségen kivül a' z és s vegyülete. Próbálja bár a' tanitó jelesen kimondani ezen szókat: igazság, igazságos.

Ráadásul azt anyugit akarok még itt megemlitni, hogy e' biráló: észrevételeit szerint „iró (tudnillik Szász K.) saját exaltált énjének fichtei ünnepnyel teremtett képeit való gyanánt öleli." Nő, aztán nem gyönyörü könyv lesz-e ez?!"

Kolozsvárátt, az ev. ref. főiskola nyomtató-intézetében sajtó alatt van „A terhesség', szülés', gyermekágy' s gyermeki elsőkor' rajza, életrendi szabályokkal. Irta sárospataki Pataky Dániel, orvosdoctor, s tb. két tábla-melléklettel."

A' Péterfit illetőlet privat levél' tárgyához képest nem lehetne-é oly bőven közleni, mint felebb leirám? Inkább fürkészés' esetében lehetne tudakni azt is, hogy az én levelemből vétetett. — Pataky Dánielnek felvétetésem előtt könyvében az új orthographiát, s voltak okaim rá venni arra is, hogy az egymást közvetlenül követő kettőbetüket rendszerint se nyomassa contractio. — Herepey Károly egyházi történetének s még egyéb historicus munkát is akar kiadni, s önként igéré, hogy a Dialectica' iránmódját fogja követni. A helyből tisztelője: Kovács mk.

Kolozsvár, febr. 6. 840.

Kolozsvár, febr 24. 840.

Kedves Tekintetes Úr! 45

A' lev. mozgalmak közé minapotban beküldém azon tudósítást, hogy dr. Patakynak az akkor megjött ezen diatri könyve sajtó alatt van az ottani ref. főiskola' könyv-nyomdá műhelyében. Ha még bővebben kívánna tudósítva, nem arra kell többé figyelmeztetni, hogy sajtó alatt van, hanem hogy megjelent 12ed r. 133 lapra terjedetten a' tartalmon kívül, melly 2 lapot tészen. - A ez benne mindenütt egybefüzérve van, az egymás után következendő kettősök pedig mindenütt teljesen kürva, minthogy a divatozóbb compendiumos irás teljességgel ki nem elégítő, többek miatt. Ha e szót: vissza' így kell olvasni, vissza', úgy az ilyfélét: megladni' stb. / meggyógyul adni-nak (én' olvasmány. Az a, e, s hiányjel nélkül állanak, de a birtokosnév után apostroph van mindenütt benne. Van a' könyvhöz 2 tö-

T.

Tekintetes, tekedelő Úrnak
Pesten
a' Városnak Pipa-
tellett

mellyvény i mellékelve, t.i: egy 7h
nagos magyar" febvése az ennyi
mében, s egy terhessége nagyítás
s tb. —

A' Kölcsey emlékre vonatkozó
lag említeni kívánom, hogy még
nem kaptam meg az illető ívet,
valljon még expediálva van-e,
vagy valakul elkévelyedett az ú
— Az induló félben levő posta
levelemet bévégzeni kénytelen
Isten kéldet tartsa meg!!

Vizibay

T. Sch
J. Joh

Kolozsvár, mart. 21. 840.

Tisztelt Szerelmes Uram
Jóakarom

Kedves Tekintetes Úr!

Holnap, mint hallám, Burián P. könyvárus indulván Pestre, nem akarám őt úgy bocsátani, hogy legszivesebb üdvözleremet ne küldjem tiszteln Kelnek. Egyszersmind sietek kedvesteni Péterfy Albert' egy végibb levelemben érdekellett könyvével, melly épen most hagyá sajtóját. Igen jó lesz a Figyelmezőben rostára venni e galád ember' impertinentiáit, s ugyan ekkor instalom, hogy egy csillag alatt a 98-ik (já) lapjára vonatkozólag mondják meg neki, miszerint a Figyelmezői relatio úgy lenne nem igaz, ha a Rhetorica' elemeit nem ő', de más irta volna.

A mi kedves Szász Károlyunk egy pár hét előtt nálunk vala látogatóban. Emlité, hogy nagyon várja a Kegyetek' Parthenonra vonatkozó reflexióit, mint a melyhez' tekintetbe vehetése után szeretné tovább folytatni dol-

T. Schedel Ferenc Úrnak.

J. Sched.

gozatát. Azt ugy okajtana tudni, hogy a Pestre
küldött ujonc vajjon nem tévedett-é el
az úton, melyben a Parth.' Cis kötetét
küldé, s név szerint kit meg kapta-é a
magáét? Ez iránt egy pár rendel érte-
sítteteinemet ingtálva, változhatlan in-
dulattal örökök

Edes Kegyed'

őszinte tisztelője.
Virizbayné

A Kölcsey-emlétre adakozás' lapjai nekem, Farkas
S.-nak s Virizánk megjöttek.

Tekintetes Ur!

E hónap' 7án kelt becses sorait ma tapám a Méhes' Híradó-jában, s sietek rájadelőlegesen is válaszolni, nehogy tévedésem által kidet azon gyanuba hozzam, mintha azokat nagyon méltánytalan bizalma' emlétével együtt szamosunkba tennem volna. — Ön pályámat változtatandó, nov. 24én ad hagyám kolozsvárt, s magamat ügyvédde' képezendő, elgyüvék Mátsárhelyre. Indulásomat siettetnem kellé, hogy minél előbb juthassak czélomhoz, mert ettől nám nézve sok függ. Igy a még hátralevő typogr. tud. tétás' megirását prof. Nagy Ferenez barátomra bizám, ke végett ő pályéges ollevéleit adatokat s előleges jegyzéseimet neki által ji adtam azonban alig ha maig is megirható sürgemü dolgai miatt, ha e gyanitásom nem csal, 1—2 hét alatt Kolozsvárra útazom, a telet ott szándékozván tölteni, a mikor aztán első dolgom lesz annak elkészitése és felküldése. Ugyanekkor az érdellette egyéb typographia-ügyi dolgokra nézve is leső alkalommal kivánok kedveskedni a tőlem kitelhetőben, — örömét értesvén, hogy e téli hosszu mulatásom ideje alatt a legnagyobb örömmel lesz eljárhatni a „kolozsvári czikkhez vonatkozó bármi felvilágositás" dolgában is, az eredményről kidet legott értesitendő." — A jövő évi julius végére

Tek. Schedel Ver. Urnak

ve vsprot kolozsvári lakos vagyok, s így artán újra leen
dőtalmam megbizonyithatni kdnek, mi téfességgel to
jesitem arok nagybecsü megbizását, tiket tisztelet s fesz
tek. —

A Tinódy fele „könyonyomtatás" fóra nézve ha mit
dulhatok, kolozsvárról küldendő közelebbi levelemben
vélemenyemet elmondom. Addig is fogadtt finom tisztelet
tem mellett maradok

Edes Kd'

Maros-Vásárhely, dec. 17én,
1870.

alázatos szolgája:
Krizbay Miklós mk.

Tekintetes ur!

Fogta Kd Avasmi Szilágyi Ke-
renczinek a Multr és Jelen' 19ik szá-
mában Hirad.' szerkesztősége
az a mellett. Hétilapjában
Szász Károlyét s általán az enye-
di jobb részt ellen közre bocsátott
csebbítő v gyanusító cz. Helye-
t. Ez utóbbi czélt' ünnepélyes
vocálására az enyedi colle-
ium' főcuratorai előtt önként
jánlkozét erdélyi Garáné, ez
által hiven megelőzhetni az egy-
ázi főtanács' rá váró büntet-
ét. A Hirad.' szerkesztősége el-
en irtalra 6. Kemény Zs. felelt,
T. Schedel F. Urnak.

de a Censor Cons. Lányay meg
által adottan gátolni kívánn
megjelenhetését. Miután ekk
Szilágyinak a Hírdető ellen
mentelvédését közleni szab
bad, s ennek indítalma tilos
a Szerkesztőség' nevében sza
bad legyen hírdet megtalálni
az iránt, hogy annyiszor dupl
talt becses hajlandóságát fe
rint szívesked jét valamelly
pesti lapban kiadatását esk
zölni a correctura-ivben id
mellékelt apotheosisnak. –
Kemény Józseftől még nemla
tunk felvilágosítást a tudva le
vő" sajtóügyben, s a Censurad
lat sem kaphatván még ké

hez. Azonban tán nem kényte-
lem hosszasan késpi velőz. Mely-
lyet után vagyok

Pesd'

Szolozsvár, marz 16. 1841.

Szive:
Vízbagyó

Kedves Tekintetes Úr!

Igéretem' teljesítésével hogy ennyire késem, mármár szégyenlem, de mostantól számítandó 4 hét alatt, hiszem, meglesz az is. – B Kemény László még ma elindul Berendre, s újabban feltogadó, hogy a T. könyvnyomtatását illetőleg Kemény József-fel értekezni fog, ennek eredményéről titket nem mulatom el értesíteni a lehető gyorsasággal. – Nemzeti Társalkodónk a jövő fel-erőben tetemes — s mint én óhajtom s remélem, szembetünőleg hasznos — változtatásáról csak bizonyságot, – a Híradó is sokat nyerend, ha — mint tervben van — a két hazai lapnak organumává válhatik Szóval, hogy lapjai társaságunk organumává válhatik Szóval, hogy lapjai társaságunk organumává válhatik Szóval, hogy lapjai társaságunk

natot kérek, s örömöm lesz, ha mi viszonszolgálatot tehetek valamikor Önnek. Szívből jövő tisztelettel vagyok Önnek

Kolosvár, május 18án,
1871

híve:
Barabás Miklós mk.

Kolozsv. aug. 9én, 1841.

Kedves Tekintetes, Ur!

Valahára kiszakaszthván magam a falusi élet' ölébol, visszajöttem kolozsvárra, s midőn épen édes kedvelt járának gondolatim, belépett hozzám az e levelemet megadó ifju, Pataky Károly, az itteni ev. ref. collának végzett növendéke, jelentvén, hogy Pestre utazandó, s kérvén, hogy készitmék számára ajánló levelet kidhez. Ezek szerint őt ajánlva, követelőről kivánom egyszersmind kétet értesiteni:

Irtam volt régebben, hogy S. J. (Sorfeléjéniek Vd. 197 l.) igazitásképen 1554re teszi Sinódi-kronikája megjelenését. A 1711 d. 80 ik l. „Sinóditól mégegyszer" hasonlag 1554et állit meg, czáfolván az Szegedit, ki in notis ad rubricas Juris Ung. ad annum 1553. Sinóditól igy ir: Hoc anno impressit Claudiopoli eb. c., art, hogy Sinódi szászsai birtokra lett volna. „Jobbize főemberek' udvaraikban tekergett, hol a versejt faragá, s talán énekle is" mondja valahol róla S. J., s illy tekergönek hogy typographiája lett volna, kétségtelenül tagadja Kemeny József. Ez, nem tudom: igaz-é Kelnek? Akarhogy legyen, illy kis fáradság – ha felfedeznék is – czélhoz telyes bizonyosságért. – A Sorfelé' Vd. 149 l. is

T. Schedek Ferenc urnak.

Tekintetes Schedek Ferenc ur.

Kedv. a m tudósi
s tudakozódási
megkeresésének
Pesten.

van Ádat a kérdéses nyomatási évet illetőleg. Ott t. i. az előrebocsátott és kettős betűinek külön időbeni mibenvalója a vérnyomatu táblán előterjesztetvén, sinódi könyvének időpontja hasonlag 1554el jelölvén ki. Mindezek tehát eléggé nyilván fríjnak Bod Sz. Hilárinusi fülejegyzése s Horányi memoriája ellenében.

Szenczi Kertész Ábrahámról a kolozsv. ref. collegiumi typographiája történetében irtam volt, hogy 1660 ban jött Nagyváradról Kolozsvárra. A Kemény J. által Museum alapjául szánt könyvet ezért láttam ezen typographusnak egy rendkívüli nyomtatványát, t. i. egyik erdélyi törvénykönyvünknek második részét, legelső (kiadási) fejedelmi aláírással megerősített példányát. Címét Hoddel betűről betűre közlöm:

Approbatae
Constitutiones
Regni Transylvaniae
et partium Hungariae
eidem annexarum

Ezek mind öreg betűkkel nyomva.

Ex articulis ab Anno Millesimo Quingentesimo Quadragesimo, ad praesentem huncusque Millesimum Sexcentesimum Quinquagesimum Tertium conclusi compilatae;

Ac primum quidem per Dominos Consiliarios revisi, tandemque in Generali Dominorum Regnicolarum ex edicto Celsissimi Principis Transylvaniae, Partium Regni Hungaricae Domini etc. Siculorum Comitis etc. Domini eorum clementissimi, in Civitate Albam Juliam ad diem decimum quintum Mensis Januarii Anni praesentis congregatorum, conventu, publice relecta, intermixtis etiam Constitutionibus jub eadem Dicaeta editis.

VARADINI
Apud Abrahamum Kertesz Szencziensem.
CIↃ IↃC LIII.

Második törvénykönyvünknek, a Compilata Constitutiok nevét viselőnek, ugyanazon gyüjteményben hasonlag eredeti nyomatu példánya találtatik második részében, illy címmel: (NB. Ez is fehérhollóként tekinthető)

COMPILATAE
CONSTITUTIONES
REGNI TRANSYLVANIAE ET PARTIUM HUNGARIAE
EIDEM ANNEXARUM.

Ex

Ex articuli ab Anno Millesimo
Sexcentesimo Quinquagesimo Quarto, ad
praesentem hucusque Millesimum Sexcente-
simum Sexagesimum Nonum con-
clusi excerpta.

CLAUDIOPOLI.

APUD MICHAELEM SZENTYEL VERESEGYHAZI.

CIↃ IↃC LXIX.

A gubernium[bó]l várandó adatokra nézve csak any-
nyit, hogy minden actát E. urunk-nak véve az Archi-
vumból, nehogy valaki tiptába jöhessen velök. Azon
ban a Liber Regius-ában és a Protocollum-okban
minden e tárgyat illető Körülmények fel leven je-
gyerve, két megbízottam fogsabbrük az illető
egybeirásával. Sráp kárdytól, ki a t. társa-
sági gyülésre bizonyosal fölmeggyen, kérher jutta
tandom. — A magyaritott Cornelius-ért fogadja e
des hegedő hálás köszönetemet, s tartson meg tovább
va is kegyes baráti bizalmában.

Kriżbay Mihály

Kedves Tekintetes Ur,
Tisztelt Barátom Uram!

Levelének feltűnő igyekezetem, olly hosszas időn át nem tolgyósítéséért nehezte-
lését magamra vonhattam, de mentsen az, hogy sokféle bizatásom
ján nyugtattam kétnek reményét a kívánt adatok megküldése felől. Hogy
bíztatásomnak sikere nem lön, bizony nem burgyájomon nem múlt, nem
vrőjáró barátim atanjárásán. — A Gub. archivumból valamelyik tanácsnok
kormányzónál ujján boldogulhatni legnyább, s hol kő magát adarná ő
nemodni fogod magam iránt, mikalyt kő megbízását vehetem.
Közelebbről Burján P. könyváramnál egy a kő typographiához
tő foglalkozásra nézve érdekes könyvet látsz. Címe:

„Egy Isten-tisztelő tudós katholicus
Admónitó irásából
„LELKI ABECE.
A Christus Oskolájá-
ban az alsó Rendben bé-
állatandó Cseresemőknek
KÖZÖNSÉGESSEN; KIVÁLTKÉPEN
pemig
A Méltóságos kegyes Fejedelem
Ő Excjának
LORANTFY SU-
SANNÁNAK
ajánlók Cseledgyének haszno-
ra.

15

Egy „szén-lelő" tudós Anglus
Tanítónak irásából fordittatott.
És most újonnan ki-nyomtattatott.

Keresden,
Szélesi Mihály által. Anno MC IDC XXXIV."

Ezen czimlap (levél) után van számmal nem jelelt két levél „Elől-járó Szükséges oktatás." Ennek végén van megnevezve aláirásával a fordító „Medgyesi Pál." A 4ik levél hasonlag számozatlan, s a rajta álló czime: „Ez Lelki A- Be- Ce- béli szent tanuságoknak rövid könyve" 110 lappal. A 40ik lap után van még 5 lap, számok nélkül, ily czimmel. „Egy néhány szép rövid könyörgések."

Ezen keresdi typographiáról mikelyt bővebb felvilágositást leszek birandó, tudomásomra hozandok.

Könyvünk megbizás'-következtében egy ki-fordittmányom jelenvén meg, [illegible] van szerencsém hegyeknek két példányt küldeni; — egyuttal a M. academia könyvtárának mélt. tudtára adni: Nem szándékozom [illegible] ben tárgyalt életbiztositási intézet' alapszabályait ki-fordittani s kiadni; egy philologiai monographiának tekintem; mi sajátító milly szószerint terminusait s sajátságaival gondosabban foglalkozván, mint nyelvészeink az eddig megjelent m. grammatikákban szeretnék azokat, igen szükségesek, a birónyi tanuságot szolgáló eredményekre vezetne. Jelent szerkesztési foglalatosságimtól azonban csak alig s alig lopkodott időt külön dolgozmányokban.

Az ez évi „Nevkönyv"-et őszinte tisztelettel vettem Heller által, s gyakorlatot nagyberni szivességébe ajánlva, vagyok

Elvtársi tisztelettel

Kolosvár, mart. 19én, 1872.

hive:
Szilvásy Mihály mk.

564: 1769, Commissio enigmat. —
1590: 1776, Instructio. — 5546:
1775. — 5487: 1770. — 8541:
1798. — 6092: 1798. — 1591:
1775. — 4552: 1824. — 5922:
1781, Censoratus enigmat. —
7251: 1781, Instructio huius. —
4138: 1820. — 1261: 1824. —
9697: 1824. — 1961: 1830,
Nova instructio

Kolozsv. apr. 15. 1872.

457

Tisztelt Kedves T. Ur!

Sietve kelletvén irnom, most röviden csak ezeket:

A hozzám utalt kötéseket kaptam; a Vajdának jóté zavadétet lőtt utnak indítám Enyedre, Mihesnek s Tilschnek is megküldvén az őket illetőket. A Kisf. k. IIIik részéért fogadja tőle részemről a legjobbak köszönetet. Bár ennyi jószágot részenzátnak tenleg valaki! — Tilsch a kért küldeményt is megkapta hiba nélkül. Dózsa Elek holnap v. h-után Kolozsvárra érkezik, s akkor bővebben értesítést a kerrül indított 5 füzet k. sz. k. felől is. — A Kisf.-társaság 'képviselősége' ügyében kiadott mai (30ik) számú 'Hirdetésről' Ezet nyilatkozásom már. — A nyilt rovás irtatott, mint forrókával visszavonandó 'jószívűség' tanujelet, hű emlékezettel őrzöm mindörökre ... Bár nemcsak tőled magam nem tekegetem. Jövőben, ha korábbi jó indulatodba

Szivét K. Mózst

Szinte feledém: Szemnak 25 példányban Csucsor-féle Corrélátumra van szükség, közlötök tehessük, ha kapta, nálam dolgozzák.

Tekintetes Schedel Lőrincz
urnak, a m. t. társaság' nagy
érdemü titoknokának, s tb. stb.
Fiuvel üdvözlettel

Pesten!
Kiral' tanácsjában 457/15.

Kolozsv. maj. 26. 1840.

Rédves Tekintetes Ur!
Kitűnő Kazámfia!

Ajx. 23dai becses sorait s a küldeményeket Diedimann (itteni vasárus Dietrich által) kezemhez juttatá. A 24 Conclusi t. Legott átküldém Steinkreis tedönetnek, ki értök 19 ft. 12 kr pp. fizetven, az öszveget egy közelebbi birtos alkalomtul vevendő kd. — Kis f.k.ú Hit füzetéből 10 példányt Filschner, procurator Albert Istvan által Vet Dőznak, s egyanannyit Engedve Vajdának s 20at dr. Ötvösnek Fejérvárra elküldék. A nalam járt I. II. III. s IV füzetet köszönettel vettem, minthogy pedig a III-kat mégcsaszer megküldötte volt hamarra kd, ext, és egy Wiket, melly az itteni kaszonvehetlenné vált, kötelességem szerint el nem mulatom ötküldeni. Ez által azonban a Listra ezer végett haram küldött 10 példány nem szenved csonkulást, mert negedik füzet Filsch.ná hamára is 11 példány volt framitva, kulott öt csak 10 illete. kd. s igy irá vagyon: „1) A negedik füzet, mellyből 10 Filsche." De hát a fiók tic, midőn ezen tizül szaporitott kd s a tájékozó rekem megküldeni a 4 elsőbb füzetet? Ebből tehat csak az a következés, hogy a felküldendő

Tekintetes Schedel Ber. Lennard,
ur „Akkendorf" Lovag.
Kor

1840

Schedel Marie.

elárott ei-paladorok IV füzetet nem fogja siessége, másal kipótolni.

Jegyzéseim közöt a napokban valálatam hogy pr. Nagy Gerenur barátom a mult félévi Athenaeumot általam rendelsette vele megmagának, diját azonban fellülfeni vagy hozzám késeni elfelejté, s el én ei er iránt őt fürgetni. Legalább a kijüretéről (jegyzeteink közöt) sem mit sem találunt foliva sem ő, sem én. Enyiből gondom van er öszeg fellülfelejtére vagy fellülfelésére ei.

A „Mentor" első darabja egy pár nap alatt egészen kikerül sajtó alól. Kivan nyomva egy ő ily czimü fordításomból ei: „A kölcsönös tőke- ei jövedelembiztosítási körintézet" alapszabályai. Húsz könyomati táblával. Az eredeti szöveg utan közli kivirbag Miklo. Kolozsvárast, MDCCC.XL.II.ik ier. Ebben nem lesz lesz oly tenger nyomtatási hiba, mint a Barbarion értekezése fordítása'ban, mert a Lyceum' typographiá'já'ban nyomatom. Ugyanott jelenleg tan Heldtörténet a Szalay' m. nyelvtanának után-nyomása, mi az iróí tulajdon' ügyében hanyagsan kiált kerülő törvényekért. Egyébiránt a lyceumi mind könyv-, mind könyomó intézet jóval haladott, mintsem követkerésében ennek illető minapi adatainat legfőlebb más hónap egy hétig módosítani fogom a legujabb körülményekkel egyezőleg. Levén

Kd'

hive, szolgája:
Kettis Tömk

NOS FRANCISCUS PRIMUS Divina Favente Clementia Austriae Imperator, Hierosolymae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Gallitiae, et Lodomeriae Rex Apostolicus, Archidux Austriae, Dux Lotharingiae, Virceburgi, et in Franconia Magnus Princeps Transsilvaniae, Marchio Moraviae, Dux Styriae, et Carinthiae, superioris, et inferioris Silesiae, Comes Habsburgi et Siculorum etc. *Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis: Quod Nos, cum augendorum proventuum TYPOGRAPHIAE LYCEI REG. CLAUDIOPOLITANI, quorum supernatantia ad Fundum Studiorum Transsilvanicum influit; cum vero commendationis nonnullorum fidelium Nostrorum Majestati Nostrae eatenus interpositae benignam habentes rationem, dictae TYPOGRAPHIAE de Regiae, et Principalis potestatis plenitudine, gratiaque speciali Privilegium exclusivum pro impressione, distractione, et ven-*

ditione omnium Librorum Scholasticorum, in singulis Scholis Romano Catholicis in Magno Principatu Nostro Transsilvaniae, partibusque eidem applicatis existentibus introductorum, vel deinceps introducendorum, clementer, et ita concedendum esse duximus, ut Nemo alter, quicunque ille sit, sive Spiritualium, sive Laicorum, sive Nobilium, sive Ignobilium, sive Eruditorum, sive Rudium, TYPOGRAPHORUM, Bibliopolarum, Bibliopaegorum, denique quorumcunque Institutorum, et Veteratorum, memoratos, cujuscunque generis Libros Scholasticos in usum Gymnasiorum, et quarumvis Scholarum Romano Catholicarum per Magnum Principatum Nostrum Transsilvaniae, partiumque eidem annexarum deservientes, aut deinceps deservituros, seu in toto, seu in partes, in Compendio, vel quocunque demum formato Typis denuo exprimere, vel in exteris Provinciis excusos in Magnum Principatum Nostrum Transsilvaniae, partesque eidem adnexas, sine ejusdem TYPOGRAPHIAE praescitu, et annuentia sub poena confiscationis, et quinque Marcarum Auri gravis ponderis, in dimidietate una ad Cameram Nostram, in altera vero parti laesae irremissibiliter persolvendi invehere, et vendere ausit: praefata TYPOGRAPHIA autem omnes ejusmodi Libros ante eorum impressionem legali, atque in Systemate quoque Litterario praescriptae Censurae submittere teneatur: imo concedimus, statuimusque praesentium per vigorem: Quapropter Vobis omnibus, et singulis, cujuscunque Status, gradus, conditionis, et praeeminentiae fidelibus Nostris subditis specialiter vero Judici Primario, caeterisque juratis Civibus, et Senatoribus Liberae, Regiaeque Civitatis Nostrae Claudiopolitanae, modernis utpote, et futuris, harum serie clementer, et serio committimus, et mandamus firmiter, quatenus saepefatam TYPOGRAPHIAM LYCEALEM in exercitio Juris per praesens Privilegium exclusivum impetrati nullatenus turbare, impedire, molestare, et prohibere praesumatis; sed eandem hac benigna Gratia, et annuentia Nostra eidem praevio modo concessa, libere, secure, et absque

ullo damno, molestia, et impedimento in futurum uti, frui, et gaudere permittere, ac per eos, quorum interest, vel intererit, permitti facere modis omnibus debeatis, ac teneamini. Harum Nostrarum Secretioris, et Aulici Sigilli Nostri munimine roboratarum vigore, et testimonio Litterarum mediante, quas post earundem lecturam semper reddi volumus, ac jubemus praesentanti. Datum in imperiali Urbe Nostra Vienna Austriae, die vigesima octava Mensis Julii, Anno Domini Millesimo octingentesimo decimo quinto, Regnorum Nostrorum vigesimo quarto.

FRANCISCUS$_{mp.}$

Samuel Comes Telek$_{imp.}$

Daniel Fábián$_{mp.}$

Protocoll. in Libro Regio Primae Classis Pag. 685.

Quod testatum redditur per Secretarium Transsilvanico Aulicum et Archivi Directorem *Emericum Füstös*$_{mp.}$ (LS.)

Kolozsv. jún. 30. 1872.

461

Igen tisztelt Kedves Fel. úr!

Egy pár perczem leven levelére válaszra, röviden tudatni kívánom, hogy Kaiserl. 5ik füzetéből 10ik Telschnek, Ilet Vajdának, ugyan annyit Dörsának elküldöttem, a 10 dispositionális példányt 3 hiján a nálam megrendelőknek kiadtam, s egyet küszönettel magamnak tartok. Egy a füzetből kötegbe zárt szem 44, számra 43 példányról lefrámolva tudatni kívánom, hogy prof. Nagy Ferencz e levelet megadó s erennel szivesen ajánlott Farkas Ivánnevü vitza jó értelmü ifjutól küldi az általam neki tán még mult év 'Zik felére megrendelt Athenaeum előfizetési dját 9 ft. 48 kr pp. Szivesked ezt Kd egy kis nyugtatványt expediálatni a Kiadó Societétöjéjének jövő Athen. mellé, Nagy Sándor framára. Jónia illetlen kötegei kerülnek küldeni Szurdokra, úgy Teleky Imreét is leányától, Emma grófnétul.

Kisf. 5ik füzetéből a felülleg jött 1 példányt, s a 4ikből az elromlottat, melly hasonlag nem megküldendő ügyből ugyanez alkalomtul vevendi kegyed. — Septemberre, nyelvtani példáram körebogátni. Levén Kd?

Szive: Kriza J.

Veszprém, aug. 29 1874

Vak. Jegyz. 13.

Tisztelt Kedves Sógor úr.

462

Mentegy három hét óta rabul nyugtok kölcsönös
ül s október vége felé[ig] hozza fen kerülő ve
zonban a hűsz mentén s fél tárnai megfe
dása hozzám intézésében legkisebb módosítást
fogyon, mert nem akarom kizött barátom, ki he
gyemet hűven őrzött: körömön az ám Vajda
Péter urnak is tudtára, hogy kölcsönvett vád
letem ellen nem akarok, kellője le hozzám utal
tan a kiegyl Compa nálam nagyrendű kis
feldarabját, — az elfizetett ujt Veckes Imré
től addig nem kérhez tagotta, zsinórom.

Engedem szíveskedjen gróf Károly Sándor
Excellenciá-nak kedvesemet, mikor lesz a N.
nagygyűlés? Ez kérdésre fel- lelkesedem nya
mán annyit mondhatnék, hogy a nagygyűlés le
vételéről lesz, mert mint a gróf emlékezik, két

Tisztelő Sógorod
Kedvesed, hűsége kifejezésével
Pálffy Miklós.

Pálffy Miklós
gróf, m. kir. titkos tanácsos
Sáp.

egyet hozzá intézett levelében ügyesnek is vallja
Havranban és Kiskel együtt szavat, hanem vala
van, a tőle kért bizonyítvánnyal jó szívvel megfe-

Szász K. a Tartalt a Országgyűlésre elvégzett
vera lapjait és adatot, s alig ha jóllal tehet hogy
mint mennyit ön közöl[illegible]tem, mert D. várhoz
vala, a önkéntes adat — melly tán a 11 Országnak
sak tökéletlenül vala megfelelve — nyilvánkodik
vele eppenség elegettől. Magyarországról irnak
Mátyás Lonától Bethlen Gábor lehozva nagy
sent törödek, — ennek sok hiteles levele
ök a sokat. Razinczy Sándor röpiratról
Dobrentey tudhatna tudósítani, de Bartos, tőlem
(mai pedig ez a dolog volnje) kitsőlt ő sem
felgalhat. Utóbbi években Szirmay Antal ez
ről nézz, s így a Dobrentey barátunk gyu
tsőlte változott. Azonban értsd és mondd
meg is lehetne ben nemely kifejezésit D-
Gr Ujfalvy Károlnak, ki Kazinczyval meglátta
vala volt s Bacsáni Sándor is, sok annyit ki

hogy Bartalt mint jó romántus [illegible]
volta, barátokat, [illegible]

Nem tőlem a Országgyűlésről D-gt va
lami közlés ember Mind, Ti vitetek [illegible]
tatlanúl hanem Szász K. felvételek
a tudni fellépnetlen ez, ha kapsz
rockról tudósítani benne lenni. Melyet a
sán kegyed tőlem tőlt érkezik

hű [illegible]
Vörösmarty [illegible]

Kolozsv. nov. 7 1842

463

Igen tisztelt kedves Ekh. ur!

Rif. Cst füzetét, a Rl.' még aug. 21sén lett becsei levele mellett, csak f. hó 5.ikén vettem kézhez, minthogy a nyarat fürdőn töltvén, az özvegyét visszatértem után a kézhezlevő szebenbe letett vendéknem, honnan (onnan) csak néhány nap előtt utaztam haza. Igy a b. Jósika M. és Bozsai ur. iránti is csak most indíthattam rendeltetésök' helyére, mert bit távoltem idejére meg bíztam, nem is álmodta, hogy a nem-vandes (vallási) ok' okáért Ant kereskedőnket is kellessék (kelljen) nomgyazítnia, — de a kiadott példányok' pontban ugyan a némi vesztség van, mindazonáltal 21 példányt kapott vissza 12 kiadatlan (és pl. most 2di-ikben). Egyéb (tán a Cst füzettől) az úton elrongyolított stb. feleslegpéldányt még visszad, a 22ik példa Cst füzetnegy Selschnot 10 példa, 10et szerzőnk kezét magam részrahálok, a 21ik példányt, melyet a Rl.' s Rl.' urak tiszteségesen kell kiosztanom, a 21ik példányt, melyből az első füzetet pro distractione kezemnál tartom meg nem pótlok, nem pótlom.

Engedem dijoknak bejönnek sajnálva hallom pr. társaim kereskedési perenti a Statut jelenlévi nagy gyülésén sem fog megjelenni, a legnagyobb kedvetlenségel. Kolosvárt ellenben vrommel lépem meg régi szebeli irodalmi mozgalom. Kevés emlékezetes, de kedves napokat, szórgalommal dolgozik Benth 2-ik kötetén. Legyen Bodor Ignácz's Bíró Miklóssal néhány nap alatt kész kedves Sue Eug.' „Mathilde" ja fordításával, mi a nyomtatás typographiai részeit fog kitölteni alatt kijönni. Bodor Ignácznak két főremüve: „Élet és ábrándok" magyarul kijavítva, melly tán most harmad éve félretéve pihegyett a Statut-nál) s „Duzzadt Lajtóra" várnak Kö-

dellen ✿ Nem jut eszünkbe, hogy ez-e' crimo az e
sent minden, vagy „szinesebb" v. pl. egy
vány L. — Szinte kihetlen, s mindenesetre valm
re bátorság! — Eddig' Hasábjait mintegy 6
hyomtatva van Jandelyek' ádni, Zilsch megá
kasa' lövöldözésben ért vége, midőn gr. Bé
fejnek a puncsos Daróc' hánya's nem jár
hedése miatt el nem vallalá. Ugyanezt K.L.
jelbyárt vala nyert ándó, a Lyceum' Könyvt
de ezzel, mint hallom, a typ. gr. Inspe neki fel
Egy elhunyt Spanyol, Godé Lajtonas, h
ját 1848 folyerült szép literaturai műve: man
ván, [illegible] atya vigyáz nemét valahi
kiadásában. Ez Veress' Jánosnak nem nagy ö
gép [illegible] mert ellen a vetü'ónja fen-mi elbe
jelöli, mit' maga neve alatt adom vala ki a
vány' Remenyében, Zolfer a [illegible]
ni, ei jedig nem „Veress' János" [illegible]
A Remény' ejemhez hozá [illegible] vány szantvány
hivül ejtnie kepesnek [illegible] hogy betegsége
tehez nagyon, de nagyon [illegible] nemünk hagy
Mehes pr. typographiajat s ujtig[illegible]
eladta Kovács' Nyiri s B. Remény' [illegible] barátainknak
A Contractus azonban meg nincs [illegible]
hogy a „jövő" ev' elsö felében [illegible]
ja alatt jelenend meg a belbecsben [illegible]
dö lap. Evaszarral a literatura egy [illegible]
nyek pictor Szabó Jánosban, k. ecsetet eldobva, [illegible]
vagad helyette az új redactionál. Jöle közlette
volo a képtel' Athenseuma az nyilvány, irásodatos
ránü czikkes, aztán övé volt tollbol közt, a Csató
le' premléje", Vasz-Szemle' premléje" stb. közelebbi
pl. történhetik, hogy egyeb müve még is mertebbe
di nevet, mint' [illegible] [illegible] bölnek közben [illegible]
tol közzétenni [illegible] s még igy közöttem más

mindezzel fürgetni, magyar nyelvtanom's erdelyi
[illegible] kényelemben hevernek papirosaim közt
[illegible] azonban, ha ister ~~valam~~ [illegible] nem edig' nelj
[illegible] hozatott, nyolc nézve i a trombita, mellyel
[illegible] kellal i alvót acsudni fogjak.

Zilsch házi fejédelem a jövő évre nem ad, minthogy
[illegible] 1848 dolgaival bőségben fogja találni
[illegible] ezt az evait elvállalhatná volna. I. pro
[illegible]-e hd, mit Thaszy a Nyelvtárban az
[illegible] felvetett, t.i. hogy ezek a jánlavérm
[illegible] ? E' uggan Nem olvadtam, de h
[illegible], bajos fejed mellatni reflexiojá, s ha
[illegible] az ehlen, diffarale fatyra — hova lesz
Rednul typographiai intezetek „Rhetö" adatnak
[illegible] magyarázni kivánom, miket a rosz
[illegible] intezetek könyvárus Zilsch és fiaspe
[illegible] Szamitando' Ö ezére kihaponbér
[illegible] ára pr., hogy a Nemz. könyv
[illegible] ból hány példányt tudnék elspe
[illegible] az. 20 példányt, kivált ha leán
[illegible] az első füzet' példányi; alálmagam st
[illegible] ismerödim's kivánom.

E, mindezen gyüjtemény" fenn levelhez még nehány
[illegible] Czibrán és Vajda ur által annak idejében fol
[illegible] pótlva, hogy a dicső tömegen fogadjak el
[illegible] Két példányszerü tekintetü halam, ezeket
[illegible] Vajda urhoz még fel küldöttem, de — s
[illegible] megfoghatlan! — mig fen-tartok példányt elö
[illegible], bár V. urat directe's indirecte kérjem ej
[illegible] Kalmatlanságra nélkül történhetne fog, bizom, hogy a
[illegible] Kelet, hogy e körülmények felvilágosítását Vajda ur
[illegible] felelevenitni alagy elöpetni. Mellyek
[illegible] Barátságos levelemről Barátságot semmisítve, fogja
[illegible] Kölcsönös kivánsággal

Pozsony Május 6. mt.

XI. Kerek
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Kelcsevári, nov. 26. 1870.

Tisztelt Rédves Szerkesztő Úr!

Ha jogfolytonosságon annyi volna mint valamely hivatalnak, mint hatóságnak, vagy általában emberi társaságnak valamely tulajdonában, vagyis fentartásában, egy bizonyos tárgy vagy valami változás tekintetében, vagy pedig, végül, egyáltalán az okon, mit fentartani nem tudhat, vagy akar, a fogalat-sóság.

Régebben kiadtam volt egy 1694-diki, keresztyen nyomtatvány (t. i. a Medgyesi "Ut Lapi" magyarított "Mikes Kelemen" azon epistolája, ha nem tévedek, mint első ilyen valami volna Bonfinius Ferenc Brandenburgiának 28 könyvén egyik "Decadis Tertiae" czímű, "Medgyesi" nevet viselő, egyéb minden tekintetben, emlitett azt is, hogy a nyomtatási helyet sehogyan sem tudtam felfedezni, holott Medgyes számtalan hegynagyobb városok nevezetes épületeit ábrázoló fametszetekkel szemezgetve, egyszersmind kijelentette, hogy semmi kétkedésem nincsen arra nézve, hogy ezen könyvecske valamely külföldi nyomdának szülötte legyen, mellyben t. i. a czímlapnak kiadási helyét, mint ez is akkoriban szokás volt, nem akarta a nyomdász nevével együtt kiadni, hogy a mi hatóságunk, vagy a mi hitetlen, vagy a mi hatalmaskodó urunk ezen dolgot, mintsem valami a magyar nemzet dicsőségére szolgáló tettet, ne vegye fel annak könyvecskéjét, mellyből ki is adatott, hogy ezen "Medgyesi" féle munkát, előadásában chronologiai rendet tartott Bonfin, az "Index"-ben "Mikes" helyben hiával levő, s forban lévőnek, mindőn legalább kétli jönnie.

E körülményektől egyszersmind Bonfinnak a jeles latin verhez alatti (Berklen Hartas neve után) ezt következő szavait: "Wolfgangum — mors exemit — parum quam emittere historiam potuit sed meritis celebratum Clarus Berklen — qui in Berlamani urbe Heredi. Erecto Typographeio, impressi Curabat — hoc nomine. Wolffgang de Berklen Historiographum obiit XI. Kalendis, 1687 (anno fol)".

Ezenkívül, hogy a kiadó typographia" kérdését pontról pontra kellő kényszínen megvizsgálhassam, tudtára adtam az alább említett ajánlatnak, de a Berklen Hartas" halála" által, a Brigniták fametszetekkel ékesített "Bonfin" előtt framtalt hatásom remélt s nemelyest azon kedvezőnek mutatkozó reményben (Kassáról megtudni a pontosabb dátumot — sikerülhetett volna typographusi hogy a Berklen "Hartas" az "Index" 1694-ben nyomtatásban kiadja) Mikáli typographiája mindőn kétkedésben volt e? vagy csak egyáltalán meg sem mondhatja által nem volt édes Atyám e hallatlan kiadásban.

Abból, hogy Apámnak ajándékozás, ha mit akkoriban a typographiai forsa vált, fogom Czéhen kapni kénye alatt pénz nem lehet, hogy Bonfin kiadója lehetni, mintsem a Generalissimus fő vajdának ajándékozni — akar lehet, ha akkor az nem valhatott, pedig által nem volt édes Atyám e hallatlan kiadásban.

Végül

Pesten dec. 20. 1842.

A Kél által fáradt Levelek' egyikére valamelyik
ráki levelemben válaszoltam volt, hogy az ed. Akadémiától könyveimet nyomásra ez ideig de tsupán
tsak Szabadalma van. Bm. ide mellé tehe, maga ezen pár sor
ak, levél is. És az erdekelt pontra mégbővebb választ vethes-
hogy az abban említett „Terminus ideal" alatt 70–72 pot
lett értem, megjegyzé tóbbek közt Barátom
dalról. —

Brassay tudtomul vette, hogy bántos állató könyvé' bí-
rálatával sogorasszy bízassa meg, bírka — pándolatom —
ellenőrző tudósítás volna, tudatom is Kegyeddel. Óvatos
az allalmas Izval eljárjanak. — Lelkiismeretes bíró varra-
sát ugyanis némelly meltánytalanok pándorálja emberétől
mindenmiemű tevékenységi tartani, sőre hí is mondom. Ily
allt a dolog B— Sterkley is, hit hogy egy Szerkesztőségi
tsével milly fáradságos provocált tával, tán en tsalódtam vo
Kd. — Mindezek mellett is azonban Brassay arra emlé
hit nem kegyetlenül s perrorminé lehetetlen, s ennyi-
ből e néhány sor is legyen ezt Kétel, sőpedig egyelő-
bizodalmasan ezra.

Szegény Szent-Iványi Michálok, mint kívánni mérgük,
elvesztették. Világot látott s fél világot nem látott mon-
lást Horza fogja Nyelvén s közreboconi. Ugyanő
(B. Kemény Zsigával, hi Regényeit a jövő ezüst hí-
ronnyal megmérjék.) Kemény is perlekedik s ad hi
a jövő ezr. folyamán, eskeredőkör nem tárgyalt fűzetek-
ben, s e tárgyból külön tárgyalásban fordítás tsak indult meg
angol tollából. Kulin Ráby Emlékiratai több érdekes
regényeit igazgatja és ... bámulatos, mi feltra ért e
genialis gyerkőcre! E bérenc nem oly medvés s'
játszány lélek, mikénc Vasvári Pj., kiről naponta fur-
csább hírek jönnek kiadatnak, hogy két mil-
tárgyú tárgyalván Bé, hogy árultak. Ki, az az isten dicsőség
... legkisebb tehetség nélkül!

Ki mustanfa Pj. mig t. Berlinből (Horvátországból vi-
dultól) s ott mulatásimat tárgyak vagy 20 ízi utazásomból
meg nem térek, addalmasint semmit sem fog tárgyalni. Hall.

Köttintekes
Lekedet Ser. – academia Exxs.
vol. 116. fol. – Mmat. Corpus 1848
fejérkötet

Marg 29. 1872

Tisztelt Kedves Exxs Ur!

Tegnap Ön Exxs becses sorait, s kiküldött 12 példányát a 21 példányos füzetben nekem megküldeni szíves volt, egyik példányomat sietek mai nap gyűjteményemhez, s legközelebbi levelemhez, — igen nagy igényem lévén (mert sokat tettem volt ígéretet) a Tekintetes Társ. hozzám küldött teljes sorozatára, a megmaradott példányokkal, melyek azonban a vidéki városokból, hova disponálni szíves fáradságot nem volt nagy fáradságba kerülend, mint vélem — Debreczenbe, gyűjteményem, valamint fogott ép Borzt kiadási körüli eljárásaimról sem nyilatkozatomat, egy pár szóval intézni, mivel kívánom, képzelem Borz Exxnek illetőleg plane fel is jelentette volt, hogy Borzsonyiról, s jelenleg az ő Dörrontey Exx kapcsolatairól bizonyos tárgyakban jó-Wenzel malicie benne! Mi biten így boszánthatlan bánjunk e tekintetben emberfiaival alamisi illetőleg a pesti kiadókat? Ez ártem egy általában nem tárgyat illető kérdés, legyen hova, kinyomtatva

Kolon. majus 3. 1843.

457

Tisztelt Kedves Szerkesztő Ur!

A levelem megadójával, Filep Sámuel (nevelő) barátommal falura utazása s hirtelen indulásom miatt nem találkozhattam, s így egyebet nem is igazíthatok e alkalommal, minthogy tiszteletdel tudatom, miképp julius elejéig Mátsárhelyt lendek, s ha mi igazitandója lesz kiknek, ez idő alatt is utasítna hozzám, Kolozsvárra címezve. Lesz itt-barátom, ki helyemet betölteni fáradsz lesz. Rendkivüli szeretségem miatt hosszabban nem is irhatva, nevezett barátomat legyébe s magamat további jóindulatába ajánlva, vagyok

hü tisztelője:
Brizbai Miklós
mk

Tekintetes

Schedel Ferenczy

Akademiai Ertesitő stb. szerkesztő

Pesten Sétatérnek

Pest.

469

Kedvelt Tekintetes Ur,

Igen tisztelt Barátom Uram!

Utósó találkozásom' szerencséje óta egyéb hall„ gatás tolakodott közénk. — Ha e körülmények kiegyen„ gésemről elhülésre magyarázná, feléttc sajnosan venném, mint félreértésért oly, kot értetni kedlem' jóakaróje. — Bátnom érzem, hogy hű' időjét elégge kímélnünk nem lehet!

Seven kitérés után egészen foglalkozásaik' színvesztéjét jelen soraimnak néhány pillanatot szabadítani oly ügy miatt, mellyért kazinczy F. élni, halni kész vala, s melly — kímélctlenül forg„ ván — kiegyed ügye is.

Ez évi január' 25 kétében a Hiradó szerkesz„ tése Bajzsayra bizatott. — Bajzsaynak sokoemü érdemeit elvitatni sat kába akarhatná, — de neki mint a társas élctben, ugy az irodalomban is sok függetlenségei vannak. Ez utóbbiak' gyü„ mölcse lön egy 3 számon átfolyó értekezés, szer„

varat cím alatt, melly a b.e. lebrecsenieket
foglalozott arra themára: „a magyar nyelvben fen-
vedő homa kúnosen" elöj élmei változatokat
ád, de a javaslat, mit ezzellel kapcsolatban ha-
valahogy igen brassay-féreü, midőn t. i. azt
kívánja, hogy az erdélyben passiva formákat sal-
tortassuk -édik s -ödik-re által! Ez indítva-
nyát B.—ki az a, ö, e mellé a hiányjeleket
s frejen vízparaalatá... tán mert közelebbről
kihagyásánál
azok divatba jötte egyenest tőlnek tulajdonít.
ható— egyszersmind élesbe s leptelé Hiradójában
ar által, hogy ott a legkisebb erőltes s egy elidom-
talanítva beszáját körre.!—

E példaadás sokkal károsabb, sem mint ignorál-
ni lehessen Brassay, mint tanár az egységhivől
ofolajában, könyezve van olly ijesztéstől, melly-
mesterinek fraváza késő minden pillanatban ter ő meg-
esünni. Elvirül az erdélyi példátlan hanyagság
a fabályosságnak vérellensége levén, kapva kap min-
den kidod alalman, mellynek védfáncreü meg
a mélto fremrkanyaról nyilai ellen bésérfelleben

magát. Erdély pedig a magyar elemnek függet-
met érdemlő fractiója!" — Illy okon felette s.
kaytanám, ha tld erélyesen felszólna itten, mert t.ő
ha irodalomban nem is, de élőszóval itten-ütelen
pur Excellentiam kelet vágalmazza Br. mint ily-
lyat, ki a passiva formákat közöttünk elterjeszt-
vén, a magyar nyelvet sajátságaitól kivetköz-
tette volna, t.ő mert Brassayval szemben alaposan
kell az ügyet kezelni. Az olly felszólalás, mint a D.
Hirlap "ujdonságvivőjé", gat inkelensebbé teszi Brass
sayt, mint a Hiradó 17ik számabeli feleletéből
— miben egyébiránt ön leka szóhátyásságnál
egyebet látni nem birok — megtetszik. — Mint ezen
ofumot említem itten, hogy tb. Bajza urat nyelvi
tekintetben tld tanitványainak ismervén, világtö-
rténetéről ügy nyilatkozék, miteji — ha időleje engedi
ne — azokat nem repellené keresztülni magyar-
ra! Sokat „nyelvi szárazdtnak vérzivartanja" után
csudnyan maradt irmagul egy ember, ki még
tudjon magyarul!!

Bár Erdélyi Janosi is emelne szót, hogy Kelti
levelek czime alatt a Hiradóban megjelenteté
czikkeit a szó -ódással- ödéssel ügy elcsúfitják!

Ő Br. ez iránya ellen bizonyossal tollat fogtam v
ko. Döbrentey ellen tett korább föllépésem, arra mi
fa
ki levelebeli jeremiádot halmaza tövetlenkedé
v mitkel D. az itteni aristocratiát ellenem felza
ái lasá, nepperülellenné ne tett legyen ezen aristocra
cra tia előtt, melly őt egymaga minden mindenben,
ki ellenem a kedvéért D.... miatt gagyog maig is a
tor nélkül, hogy fáradságot vett volna az ügy való
állását megnállautani. Én tehát fel nem sorolatok
ky mint illy körülmények közt könnyen még ár
i maira lehetnék a jó ügynek, s pedig annyival kön
ay nyebben, mert Br. ez aristocratiának kedvenc
ki kedvenczé, mindenkor, mert bármi lehetőképpen
zat i kelje – kapnáért – bőrdui.

a Kettőj betűnek egyszerűsítése ügyében i oka
ke tarám Kd. felpólalását. E tárgy közelebbi
dőben a N. Ujság figyelmét sőlepen foglalla
tatja, s minthogy azok kivitelei módjaire nekem
a legalább jelenleg semmi befolyásom nincs, fölte
a m. é. 182. januárban. Mit vél Kd. mindezekről

Ha a kritikai Lapok még állanának, a Pályaud
bol közé ~~ek~~ ez irományok sorokat küldtem volna be:

„ Erd. Kivándó

a „ Honnan ez időtten sok -ódik e, -ődik?
c „ A savanyúsimus kinlódik, vénhódik."

Kérdéssel végzős kidnek

Kolozsvár, febr. 19. 1846.

Szive: Vörösmarty

1769

Az ára Fogarasy Kivonatom cédulakája, midőn 1846. dec. 12.
Pesten átvettem, a könyvtárban meg nem találhatók,
mert Fogarasy kéziratok közé tétettek.

I.

Haza[illegible]ba visszatérőlegy, nem akarám
elszakasztani az alkalmat változatlan
s változhatlan tiszteletemet irodal-
munk' Nemtője irányában bemutatni
Fogadja, Tisztelt Tsépiu! ez igénytelen
[illegible] sorokban őszinte üdvözletét

Kedves Collega Uram! Bátorkodom az Urat ezen kis sorral alkalmatlankodni, és kérem erősitsen meg engem, micsoda érzemei lett annak lennie, a' ki a magyar tudós társaságba mint tag fölvételt kivánt, vallyon nekem nem lehetne az a' szerencsém, hogy fölvételével tiszteltethessék? Mint Collega Uram tudja, itt Pesten a' Philosophiát f. elmetudományt elvégeztem, Bécsben pedig nekem négy Diplomám fölöveltek, szereztem meg, ugymint az Orvosi, sebészeti, és szülést segitő tudományokban, és kivált képpen egyet az Operatiók felől. Tizenegy nyelvet tanultam, ugymint: a magyar, czéh, német, olasz, franczia, ánglyai angol, hollandi, cseh, moldvai vagy oláh, d' és áj görög nyelvet; ezeket a nyelveket tökéletesen, megvallom, nem tudom, de még is bátorkodom bizonyitni, hogy a nagyobb számot jobban tudom mint meglehetősen f. közepszerüen f. és tanulmányaimat arról felől megmutathatok. A' fölvételem pedig még inkább óztönözni fog arra hogy iparkodásim által a hazámnak több dicsőséget szerezhessek. Ezt a mint mostan Kedves Collega Uramnak irtam és a' mire kérlem szeretettel hogy titokban tartani, és nekem vagy irott vagy szóbeli feleletet adni. Barátságának ajánlván magamat, maradok minden tisztelettel

Kedves Collega Uramnak

alázatos szolgája
Kron Frigyes
Orvos tanár
a' bécsi orvosi tudós társaság
és a' moldvai természetet vizsgáló
társaságnak tagja.

Pesten Septemberi 16dik 1837.

A' mult napokban a' magyar kettős mássalhangzó betük megváltoztatásokról
egy magyar Körlapban olvastam, a' hol a' szerző a' cz és zz helyett uj betüket akar
tenni. Ez én véleményem szerint, ha a' Magyar szóllásban változást tsi-
nálni akar, a' következendő lenne czélirányos, könnyü, egyszerü, melly is több nemzetek-
nél van elfogadva, tudni illik, ha ezen betükre g. l. n. s. t. z. zs a' jegyet ~ tenné
ekkor arokat lágyokká változni akarja, és ugy lenne: gy, ğ=gy; l, ľ=ly; n, ñ=ny;
s, ś=sz; t, ť=ty; z, ź=zs. A' c. betü mindég, a' magánhangzó előtt is, mint
a' deákban az e. és i. előtt, maradjon ki, ha pedig a' jegyet ~ hasznok č tse betü.
I. Jegyzés. Ugy tehát az gy gyakorlásra vagy gyakra, melly a' szótárban mind külön
betü ugy nem találtatik, nem lenne szükségünk.
II Jegyzés. A' lengyelek is tsehek a' c. minden mint czélt mondják ki p.o Čklo-
jecky / olvasd klopiczky / Skřinecky / olv. skřineczky / - co / olv. co / ni; wiec / olv.
wjecz / dolog, noc / olv. nocz / stb
III Jegyzés. A' tsehek az említett ~ jegyet tesik a' c-re =č, mikor ezenek mondják
ki p.o. čas / olv. czasz / idő; člowěk / olv. czlowjek / embert.
IV. A' Spanyol az n. re teszi a' ~ jegyet, ha azt lágyan, mint a' magyar az
ny, akarja kimondani p.o. Coruña / olv. Korunya / egy városnak a' neve, niño
szv. ninyo / kis gyermek, ñudo / olv. nyudo / gomb.
V. A' tsek a' z. re teszi a' ~ jegyet, mikor azt žs mondja. p.o. žila / ol-
zsila / ér; život / olv. zsivot / élet és a' t.
Ezt mit én illőn a' szlávi betük felől oltem, Rendes Collega Uram, csak n
gának ismét / olv. bíráltatásra, és Kérem ne Kiegészítésre szakítsa.
J. K. m.

Velkin Lajos Doktor Urnak
Schaeffer Vilmanak
a.e. magy. kir. titoknok.
Sarlós.

Lodiban 10ber 18ân 1839.

Tekéntetes Titoknok s Szerkesztő Ur!
Különösen tisztelt Uram!

Leitner Ferdinand Nemes Eszeködünk segédje hár-
munk nevében az Athaeneumot, s Telenkost meg-
rendelvén, az ezen tagokért járo dijtis egy ül-
tal az érdemes Szerkesztőségnek jóstán elküldöz-
te, s noha a mindis ittelt, az e leveleket s pénzt
feladó kéjslárnak meghagyta, hogy azokat bé-
menteſſe, amaz együgyü legénykе mind ezen
világos meghagyás mellettis a levelet s tagdijakat
bérmentesitenü elfeljétette az érdemes szerkesztőség-
nek nyilvánvalos rövidségével. Már e bolltás meg-
orvoshatallan lévén, legalább alázatosan kéreti
általam az emlitett segéd Ur Tekintetes Urasága-
nagy érdemü személyében az érdemes szerkesztő-
ségtől, hogy e hibát a mondott kéjslárn tudatlan-
ságának mellőzésevel tulajdonitani ne jedig

valamelly szándékolott nyomtatványnak
egyúttal a vele való sajtón kívüli oppidel alatt
való Jelenkor szerkesztőségével ezen alázatos
mentségét közleni azon igérettel, hogy a midőn
jövendőben nyájas imét megrendelendjük ezen
lapokat, azon alkalommal annyival többet küld
endünk a fizetett díjnál.

Hazai nyelvünk külföldbeni terjedéséről azon
megnyugtató tudósítással szolgálhatok, hogy leg
alább Ns. Eperjesünkben annak terjesztése sínd
Ezeredi javaros által is erközölteti meghagyatott,
s hogy emélfogua mind Lodiban a Stabnál mind
Cremában s Cremónákban a többi Divisiónál
rendesen mindennap egy óráig magyar oskola tar
tatik. Ugyan e célból irtam már tavaly a C. k.
hadak számára egy magyar német Grammatikát,
mellynek kiadatását a Dő Ngú Udvari Had
Tanácshoz folyamodtam, a melly ezek nyomán kiérel

mével kegyelmesen meghalgatni, s ezúttal legalább
is már kézirattomnak kinálás végett Bécsbe való
feltküldését megrendelni méltóztatott. Ezen nyelv
tan kiel ősszendei tanítói tapasztalásaim nak,
s fáradhatlan szorgalmamnak gyümölcse,
s ha csak nyomdai kiadhatására engedelmet nyer
nem Jók, azt Olaszban nyomtattatom, s így ez lesz
az első magyar Grammatika, melly külföldön sze
rekesztett, s távoli világrészekben. Annak idejében
megfogom kérni Tekintetes Urasságodat is, hogy ezen
munkámnak a tanulni kívánókkali megismer
tetésében, s ajánlásában segéd kezeket nyújtani
kegyesen méltóztassanak; ki egyébiránt 33. Városo
marsy, s Bajza Uraktul, s ezek által a többi Bpi
csomérőktől szívből köszönetem tapasztalt Uri
jóvoltába ajánlott meghitlen bizalmat tisztelettel
maradtam

Tekintetes Urnak

alázatos szolgája
Horvay Antal tábori
tolmács a Sardiniai Hussar
Ezredben.

Spectabilis Domine!

Hochdem Herrn Curatorium beehre ich mich das Institut gegenwärtig vom Ministerium abhängt, welches so viel zu arbeiten schafft, daß ich mir unmöglich was ich wünschen befördern soll, so lange ich bei solchem Verhältnisse nicht Wort halten, um so weniger da selbst die Arbeiten zu comodiösem anfangen, jetzt will in dringenden Fall wenig arbeiten, aber viel überlegen, was möglich ist, werde ich gewiß thun" zufriedigen zu lassen. Mit Achtung

Berlin den 9. Mai 848.

Schinkel

Tekintetes Földy
Soronai Vénuk
Testben

5

4

3

2

1

477

Tekintetes Táblabiró, egyetemi Könyvtár-Igazgató
és magyar tudóstársasági Titoknoki Ur,
különösen tisztelt Uram!

A Nemzeti képcsarnokot alakító egyesület igazgató választmánya által f. é. Április 8-án tartatott ülésben bemutattatván a néhai Koszorús költönk Kisfaludy Károly műcsete alól került s a tekts Ur szíves hazafiságából említett képcsarnokunk gyarapításaul ajándékoztatott két olajfestvény, – valamint ezekért hálás megismeréssel fogadtatva a nevezett választmány, egy szíves köszönetének ezen ülésből tkts Ur részére küldendő külön levélben, s ezen kívül a becses ajándék tisztelőinek hirlapok útján nyilvánitását határozta.

Miről midőn alólirottak a tkts Urat ezennel értesitni szerencsésittetünk, kedves kötelességünket teljesitve arra kérjük, fogadja el egyszersmind egyesületünk nevében becses ajándékáért szíves hálánknak őszinte nyilatkozatát.

Kik egyébiránt megkülönböztetett tisztelettel maradunk

A Tekintetes Táblabiró Urnak

A Pesten 1846-ki Április 12-én

alázatos lekötelezett szolgáji

Budapesti Egyetemi Könyvtár

5

5 Γ.

3

Tekintetes
Schedel Ferencz
Tábla birói
titoknoki
Pesten

házafiságából említett képcsarnokunk gyarapítására ajándékoztatott két olajfestvény, — valamint ezeket hálás megismeréssel fogadta a neki vezett választmány, úgy szíves köszönetének ezen ülésből tts Úr részére küldendő külön levélben, s ezen kívül a becses ajándék átvételének hírlapok útján nyilvánítását határozta.

Miről midőn alólírottak a tts Urat ezennel értesíteni szerencsésítettünk, kedves kötelességünket teljesítve arra kérjük, fogadja el egyszersmind egyesületünk nevében becses ajándékáért szíves hálánknak őszinte nyilatkozatát.

Kik egyébiránt megkülönböztetett tisztelettel maradunk

Tekintetes Táblabiró Urnak

Pesten 1846-ki Április 12-én

alázatos lekötelezett szolgái

Szabényi Ágoston
egyesületi titoknok

Mátray Gábor
egyesületi titoknok

16

5 ⌜ .

4 ⌜ .

3 ⌜ .

2 ⌜ .

1 ⌜

478

Nyugtatvány

Ipolyi Károly, patvégzett, és Nagyi nevet ábrázoló
két rendi pecsétnyomónál, melyeket
pecsétmetsző Pokorni Ferenczi úr a Magyar
Nemzeti Képzőművészeti egyesületnek ajándékozni
kegyes volt, a' átadatott két darab
viaszpecsétnyomattal átvettetnek? Kelt Pesten
Április 8án 1876.

Vitkovitz Gyula
a' Magyar Nemzeti Képzőművészeti
egyesület elnöke

Ethatny Jákob
egyesületi titoknok

5

4

3

2

1

478

Nyugtatvány

Ifjabby Károly, pályájért, és magyar színi ábrázoló
két rendű pénzjegyeiről, melyeket
Tekintetes Pokrócz Ferencz ur a' Magyar
Nemzeti Képcsarnoka egyesületének gyámdíj
kori fizetés mód, a' általam kölcsön
vétetnek? Kelt Pesten
Április 8án 1846.

Vakmayi Gáspárné
a' Magyar Nemzeti Képcsarnoka
egyesület elnöke

Mátray Gábor
egyesületi titoknok

4

5

5 ⌜.

4 ⌜.

3 ⌜.

2 ⌜.

1 ⌜

478

Nyugtatvány

Veszpalady Károly, falujáról, és Nagyi nevét ábrázoló két ezüst pecsétnyomóról, melyeket Pekinecser Sokcsel Ferenc úr a 'Magyar Nemzeti Képcsarnoki egyesületnek ajándékul küldeni szíves volt, a' általam készpénzzel átvettetek? Kelt Pesten Április 8án 1846.

Vrabélyi Ágoston

a 'Magyar Nemzeti Képcsarnoki egyesület elnöke

Ehátrny Gábor

egyesületi titoknok?

5

Lőtt 1846-ki Április 8-án

Ő'

M. Nemzeti Képcsarnok

számára

Ifj Schedel Ferenc úr által

Kisfaludy Károly mű"

vei képül

ajándékoztatott

Két olajfestvény.

ától.

A Nemz. Képcsarnokot alakító Egyesülettől.

Tekintetes
Schedel Ferencz Urnak,

Orvos Dr., több t. n. vmgye Táblabirája, m. kir. tud. egyet. mi könyvtárigazgató, magy. tudós társaság titoknoka, több tudós társaság tagának s a' t.

Pesten.

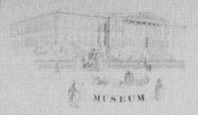
nekét alakító Egyesülettől.

intetes

Ferencz Urnak,

gye. Táblabirája, m. kir. tud. egyete,
gy. tudós társaság titoknoka, több tudós tár,

Pesten.

Pest Jun. 20. 848. 480

Tekintetes Ur!

Van szerencsém becses óhajtásának
vagua, a Mérger növényet. cs.
ma munkámkor tartozó raj-
zokat ide zárva, pium kiszte-
leten kijelentése mellett
át küldeni.

alázatos szolgája
Kubinyi

MUSEUM

Pest Oct. 14. 849.

Tekintetes Úr!

Hálás köszönettel vettem V. Uraságának szíves levelét a Magyar Nádasdy Kedvencz szerzéséről, úgy szintúgy ennek f. Fóssalay által készült fordítását ahoz járulékival együtt átküldeni.

Bátor vagyok tudtára adni, hogy a fordítás ajánlott marad.

Tisztelő tekintetének alázatos szolgája
Vadnay Ágoston
a M. N. M. i.

237. A magy. nemz. Museum igazgatójától.

Tekintetes Úr!

Miután nemzeti Museumunk szerencsés volt Ő Felsége V. Ferdinand, legkegyelmesebb Királyunk által Markó Károly jeles hazánkfiának két tájképével megajándékoztatni; ezek azonban a zavart idők miatt utnak nem indittathatván, a művésznek Tekintetes Uraságodhoz intézett s múlt évi május 1-jéről költ levele szerint Florenczben a műkiállitás épületében letétettek. A béke helyreállván, s az utak előbbi biztosságukat ismét visszanyervén, két izben irtam már Markó urnak a kérdéses képek elküldése végett f. é. múlt évi dec. 27-én és f. é. marcz. 6-án, mindazáltal sem válasz, sem a képek nem érkeztek meg, miből azt kell gyanitanom, hogy vagy beteg, vagy elhagyta Florenczet. Ennek következtében bátor vagyok a Tekintetes Urat kérni, hogy az emlitett művésszel való összeköttetésénél fogva ez ügyet nemzeti museumunk érdekében Markó urnál történendő tudakolás által elmozditani sziveskedjék.

Egyébiránt magamat tapasztalt nagybecsü szives indulatába ajánlva megkülönböztetett tisztelettel maradtam

Ő Tekintetes Urnak

Pesten 1850-ik május 27-én

leghódolatosabb szolgája
a magy. nemz. Museum igazgatója
Kubinyi Ágoston

Tekintetes Úr.

Mintán nemzeti Museumunk szerencsés volt Ő Felsége V. Ferdinand, legkegyelmesebb királyunk által Markó Károly jeles honfiunknak két tájképével megajándékoztatni; ezek azonban a zavart idők miatt utnak nem indíttathatván, a művésznek Tekintetes Uraságodhoz intézett s múlt évi május 1-éről költ levele szerint Florenczben a műkiállítás épületében letétettek. A béke helyreállván, s az utak előbbi biztosságukat ismét visszanyervén, két izben irtam már Markó urnak a kérdéses képek elküldése végett f. i. múlt évi dec. 27-én és f. é. marcz. 6-án; mindazáltal sem válasz, sem a képek nem érkeztek meg, miből azt kell gyanitanom, hogy vagy beteg, vagy elhagyta Florenczet. Ennek következtében bátor vagyok a Tekintetes Urat kérni, hogy az említett művésszel való összeköttetésénél fogva ezügyet nemzeti museumunk érdekében Markó urnál történendő tudakolás által elmozditani szíveskedjék.

Egyébiránt magamat tapasztalt nagybecsü szives indulatiba ajánlva megkülönböztetett tisztelettel maradtam

A Tekintetes Urnak

Pesten 1850-ik május 27-én

leköteleztett szolgája
a magy. nemz. Museum igazgatója
Kubinyi Ágoston

Tekintetes Toldy Ferencz urnak, a magy. királyi egyetem könyvtára Igazgatójának s a t.

Tekintetes Úr!

Illyen levelet vettem légyen Rómában tartózkodó Züllich Rudolf szobrász hazánkfiától, azt az /:/ alatt ide rekesztett pár jából bővebben méltóztatik átlátni. Miután nekem a kérdéses tárgyról kevés vagy épen semmi tudomásom sincsen, és értésemre esett, hogy a Tekintetes Úr ez ügybe némileg beavatva van, bátor vagyok tisztelettel megkérni, méltóztatnék nekem mielőbb mind a kérdéses vésvényekről mind a Berzsenyi emlékről lehető tudósitást adni, hogy az elhagyatottnak minél előbb vigaszt nyujthassak.

Hagamát nagybecsü szives indulatiba ajánlva maradtam

Tekintetes Urnak

Pesten 1852-ik jan. 21-én

tiszteló leköteleztett szolgája
a magyar nemzeti Museum igazgatója
Nákonyi Ágoston

Tekintetes Nákonyi Ágoston Úrnak,
a magyar Királyi egyetem Könyvtára Igazgatójának
stb. stb.

Pesten.

Másolat.

Roma 5ik Január 1852.

4574

Nagyságos Úr! — A sors legnagyobb csapása ére engem midőn lelkes pártfogóm néhai N. Döbrentei ur elhala- — eddigi sanvedésem ezen fájdalomból következe, a mellyet még érzek a daliás lelkü ember kimultáért. Ha egy levelében sok szépet Nagyságod, ról, azért egész bizodalommal folyamodom Nagyságodhoz: esedezni hogy árva ügyemet méltóztatik kegyes pártfogása alá venni. Eddig várám a kormánytól egy bizonyos segéd díj, nak megengedését, a melyel szándékom vala a honban utaz, ni, de a Külügyminister nem csak a segéd díjjat tagadá meg, hanem a Czélkati névnek viseletét is szinte megtiltá. Ezen váratlan megtagadás megfoszta minden tehetségtől, a melly okból esedezem Nagyságod előtt méltóztatik engem tudó, sitni azon vésvények sorsáról, a mellyek N. Döbrentei ur halálánál hátramaradtak, és a mellyek becse mintegy 200 pfra menne. Továbbá a Berzsenyi emlékért még nekem fizetendő öszveget, a melly gondolom a felváltások által nagyon szen, vedé. Ha Nagyságod ezen birtokaimról belátást veve, kö, nyörgöm nekem valamelly módon segélyteni, hogy pénzhez jut, hassak, mert itten elhagyatva nyomorban tengek. Végre kérem lévén több vésvényeim, elfogadja e Nagyságod eladásra eze, ket? Elösmert kegyessége, és a honni művészet iránt viselt lelkessége Nagyságodnak nyugodtá tesz, hogy vettabátor, ságom bocsánatot nyerend. Becses válaszát elvárva és ma, gam nagybecsü szives kegyelmébe ajánlva, maradok a Nagy, ságos Urnak legalázatosabb szolgája Züllich Rudolf m. k.

100. A magy. nemzeti Museum igazgatóságától.

Tekintetes Toldy Ferencz,

magyar akademiai titkár, és egyetemi Könyvtári igaz-
gató Urnak

Pesten.

gatóságától.

nek urnak,

ndostagjának

Bestben.

22. A magy. nemzeti museum igazgatóságától

Miután a magyar nemzeti museumnak érdekében áll a magyar írók és magyar akademiai tagok kézirásait eredetiben bírni, van szerencsém tisztelettel megkérni, szíveskednék nehány sajátkezüleg irt sort e czélra museumunkhoz intézni.

Megkülömböztetett tisztelettel

Pesten 1855ik január 2án

Kubinyi Ágoston

Pest januar 19. 1899

Tekintetes Ak.! 18

Van szerencsém Rakovszky István
úrnak 308 példány
kard pálcájával együtt
alig használt átküldeni;
miután arra nincs
szüksége 8 példányt
pálcával együtt kérem
visszaküldeni.

Maradtam tisztelettel
ragaszkodó barátja
illetve alázatos
szolgája

Vahrmüller Ignácz

22. A m. n. múzeum

Tekintetes Toldy Fe

a magyar akadémia

és könyvtárának

Pest 1895. 431

Pest 1895.

Van szerencsém jelezni hogy a neki megyei ügyész lemondása folytán ügyészi tanácsnoki

alkalmazásom folyamatba tétetett.

Kalmujer

A magyar nemzeti Museumi Kert első fa ültetése alkalmára adandó barátságos ebédre, Nov. 24-ei délutáni 2 órára szívesen kéri magához Tekintetes Földy Ferencz magyar akademiai tit. Kár Urat

Pest Nov 23-án 1855.

Kubinyi Ágoston

Tekintetes
Toldy Ferencz Urnak,
a magyar Akademia' Titkárának

Pesten.

Pest febr. 29. 858

190

T. Kisasszony!

Tegnap a Magyar Akademiai Könyvnyomtatóházból a „Magyar Szemle" Hung. Historica" számából 3 példányt vettem, hogy Önnek egyet küldjek, nem tudom azonban a vagyon, a magyar, vagy a Könyvnyomtatói Könyvraktár számára-e?

alázatos szolgája

Pulszky Ágostonné

Pest jún. 2. 838

Tekintetes úr!

A képzőtársulati szerkező rendelet
két körülmény miatt nehéz
kitudása, mint azonosítás és
által való lehetésünk, hogy
a magyar Academia hasonló és
emlékét gyűjteményes Darab
jában akkor való átadása
időszerűl és Kölcsönösséggel
fogja két 7ra reggeli 9 és 12.
óra közt, két mely pontban
tárgyalásnak meg. Mélyebben
sék szíveskedni való lehetésünk
ha, és mely két kívánkozik
a jeanlet Dákál elfogadni:
hogy Ördy Lukácsnál és ámde
egyúttal az Academiai tekin-
tetében megjelenésünk?

Magamat

Mgaman zaqdeeaō eeaāe ...
Dalaēba Sajtalūaz dizbeeba ...
maadeaō

...
...

Pest apríl. 26. 854.

Nagyságos Úr!

Van szerencsém ama Kívánt szí-
vességéből a czanádiannus-
kat illető számadványokat
azokanlagjai Czukházának
szükséges vissza Küldeni.

A czanádiannuskiöl,
Pegnagy nagyra fokozhatása
sadúsítását, Kívánatos
volna minél Czukházunk-
nak lenni.

Nagyhirsű indulatika
Zárt, maradtam

alázatos szolgája
Kubinyi Ágoston

Nagyságos Földy Ferencz
Királyi tanácsnos Urnak

Kolozsvon

Jegyzőkönyv

Mellyet Petőfyi Salamon általános Vezérlő Választmányi Gyűlésről vétetett, és vezetett a' Választmányi Titoknok által meg bíratott, von szükségnek által ott a' Pesthi Kerületi. Meg egyezésünk Utólagos Kiterjesztésül szolgál.

Kelt Pesten 852. ik Esztendő Április 28-án reggeli 2 órakor.

Petőfyi Salamon
Választmányi Titoknok

J. Földy Ferenc Elnök.

Vrovár máj. 15-én 859.
(Bélenfurman)

448

Tisztelt Toldy Úr!

Engedje meg, hogy szerencsés Lineschés ügyébe vegyem az által, hogy jelen Sockelyi szükségét kebel irámiról az új. m. Múzeum valamelyik szeretébe felvenni szíveskedjék hát. e' ere nézve[illegible] fogja ítélni.

Diplomatikai kutatásaimat e vidéken a legszebb eredmény követi. Tömés két családi levélszárnak jöttem nyomára, melyekben nagyszámú XIV és XV század beli eredeti okleveket találnak, s csak gyönyörrel arokas gyorsan lemásolni, úgy már nagyszerű gyűjteményül birhatnék sajtó alá, azonban gazdaságom vezetésével el lévén foglalva, ezeket is? egyelőre csak kivonatban fogom közleni.

Egyébiránt szíves barátságába ajánlom magam

tisztelő Toldy Úrnak

alázatos szolgája

J. Vrbovszky Ferenc

Pécsett Jul. 3-án 861

491

Igen tisztelt Ak. Titkár Ur!

Irkatársaim kusatásaim következtében nyiltlag több kiadatlan Árpádnak ez pártolatlan XIII–V-ik századbeli okmányoknak jövén nyomára, — ezeknek mielébbi pontos kiadását feladatul tűztem ki magamnak. A mondra nézve azonban eddigi tervemtől – t.i. az egyes levéltárak szerénti elrendezést illetőleg – állványt, csalfiaimnak véltem a chronologiai rendet követni, — minekokvetkeztében okaljának tudni, valjon az általam harmadíve a M. Tört. Társ. számára átadott XI db okmány megjelent e már a Tört. Tárban vagy nem? mert, ha még mindeddig nem kerültek

491

volna sajtó alá, arra esetben be osz-
nám arolat évfám fizetni a többi k
s úgy küldeném azután be együtt vége
a többi – mintegy 40–50 dt okmánnyo
a M. Tört. Tár számára, melyek közle
nyeim első részét képezendvén, ezt rövi
követni fogja legalább 3–4 anyaj
tán még nagyszámmal ismét kiad
lan okmányokat egyes koni e fromp
megyékbeli ősmenő családok levélt
ban.

Találtam szintén mintegy 20 dt
és törökmagyar levelet a XVII szára
melyek számára tán szintén okadra le
a Tört. Tárban; vagy tán ezekből Gy
szükségesnek, ha az Ny. M. Múz. okirattár
megszűnnék megjelenni – mert egy

oklevelek kivonatainak nem tudom
kol folytatásom. Ráth Károly nagyon
felszólított, hogy az általa kiadott ily
nemű folyóiratba küldeném be, azon
ban megvallom, jobb szeretném kis kör
leményeimet az Ny. M. Múzeumban kiad
va szemlélni.

Ki egyébiránt becses válaszát
óvárra, szíves rendelete be ajánlo
tom maradok.

Tisztelettel és Tisztelet Urnak

alázatos szolgája

Sz. Vukovics József

Lakásom: Kővár, utolsó posta B. Gyarmat.

Budapest Városház tér 9. szám
B.Y.S.

499

Tekintetes Főszolgabíró úr!

E napokban fel fogok utazni Budapestre hol pár napi működés alatt dolgaimat elintézni fogom. Mivel több napig működésemet a fővárosban megszakítani nem engedik: ennélfogva egész tisztelettel kérem Tekintetes Főszolgabíró urat méltóztassék a Cholera ügyi körözvény nem járandó díjra nézve egy intézkedni, hogy az összeget megtakaríthassam, s miután más utazási dolgom semmi sincs, a fővárosban semmi költségbe nem kerüljek.

Maradok kitűnő nagyrabecsülésem tudtára adásával

Tek. Főszolgabíró úrnak

alázatos szolgája
Dr. Kun János

Tekintetes Tudós
Schedel Ferenc
úrnak, mint a M. Akadémia nagy érdemü titkárának tiszteletteljes

Barsa

Darmstadt 27/11 1843.

[illegible] ausführliche Ankündigung [illegible] ist in der Nummer
94 der Allgemeinen Zeitung vom 23ten Marz enthalten
und es wünschen [illegible], wenn [illegible] Freunde diese
zu lesen wünschen, sie sich von der Handlung und der Re-
daction der Zeitung [illegible] übersenden. Unser Re-
ferat setzen wir in den Fall uns [illegible] mit vielen Briefen
von Lesern, die gleichfalls den Verlust in manchen
genauern, — allein wir [illegible] in den Umgang
mit uns [illegible] das ganze Geschäft auf unsern Schultern zu
tragen. Allein Manches ist [illegible] Freunden zu
sagen ist es [illegible] Freundlichkeiten [illegible]
dung [illegible] literarischen Notizen [illegible]
sche [illegible] Leitung regelmäßig mitgetheilt
zu [illegible], daß jedem Geschäfte [illegible] an den Erfolg
irgend einen [illegible] Antheil gelegen sein muß
und daß [illegible] die Erfahrung viel [illegible]

den Geschäften [illegible] lehrt. Wir [illegible]
wird mit der [illegible] Zeitung [illegible], [illegible]
wenn allenfalls nur zwei Bücklinge [illegible]
schienen. Es soll der Kürze [illegible], [illegible]
nützen — neben [illegible] Nachrichten [illegible]
gestellt in der Gesellschaft [illegible] Literatur [illegible]
machen, [illegible] schon [illegible] zu verbreiten.
Zu dem [illegible] Verlage [illegible], [illegible]
für Freunde [illegible], [illegible] [illegible]
finden, für die Gebrüder [illegible] [illegible]
irgend in Rand zu [illegible], [illegible]
[illegible], — [illegible] [illegible], [illegible]
und Kosten zu irgend [illegible], [illegible]
zu [illegible] [illegible] für die Zukunft [illegible]
zu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Vott augustus 2 1845

Die Ertheilung des Prüfungszeugnisses der ungenügenden Befähigung zu einer angestellten Prüfung zu ertheilen, — und die Prüfungscommission ersucht mir gütigst mitzutheilen, ob sie mir das Zeugniß der ersten und zweiten Prüfung ausstellen, oder ob sie mir das Zeugniß der nochmaligen Prüfung = Königl. Prüfung ertheilen will, hinsichtlich der Colonien und Colonialwaaren des ungenügenden Examens handelt, gütigst mitzutheilen, damit man Ihnen ein gültiges Zeugniß ausstellen und dasselbe mit der vorschriftsmäßigen Taxe belegen kann. Magistrat ersuchend, demselben über den fol- Braunsberg am 16ten Juli 1845.
den Prüfungsakt, so wie die Taxe in Betreff zu Colonial Waaren gefällig

also mit Examen ungenügend ausgefertigt und Ihr gütigst Bescheid ertheilen wollen.

Ihr Prüfungs Zeugniß für Colonialwaaren ist Ertheilung der Prüfung nicht ausgefertigt Prüfung

ergebenst

Colonial Rath

Vorsteher der Prüfungs Commission für die Colonial Waaren etc.

16

Tekintetes ur!

Ezennel, nemelly távollétem alatt véglendő rendeletimet fölvenni, az irántok tett felvilágosítást azokra is kiterjeszté nyábt ismeretségével, mikor több alkalmam lesz ön tetszéséhez. Így tön, hogy mg. jelent munkámat illetőleg akkalmatlankodék tudtom s kárdélom nélkül kegyedtől. Engedje meg kegyed véletségtelen magamat ina, jom' tévedése alól kimenteni, s egyébiránt munkám' ávett példányait mielőbb pél ismét gyöngédsége szerint bizonítom tartani.

Tiszteltel maradtam.

Kegyedtek

pesten dec. 7. 1841.

Önöne kötelező

Kuthy Lajos

Tekintetes Tisztelt Szerkesztő Urnak.

Tekintetes

Tekintetes Urakhoz nr.

Pesthelyt Szives Társam.

Sehelyt Sajnálom, hogy a' vételemtől utnak indúlni kellendő
ministeri sürgöny készítése miatt, a' mai jeles
akademiai ülésben réßt nem vehetek; de annak
örömés az ellenkezőnek elbeszélés utáni kényszeritő
élvezni.

Vacses hajlamokba ajánlott, karaffini tiszteletemet
önnek, uram!

Pest Mart. 20 1848

Őszinte polgártársa
Kuthy
3

Tekintetes Kuthy Károly
Ur annak, a' Magyar Tudós Társaság
t. i. tétlg Titkárának. V. ö. Kossáth u. 3.
Pesten

Tekintetes Tolnaknak ur!

Köszönöm hogy oldat józsef érzelekeny levelének ékküldésével nem restellé.
Én az igaz oly calligraphica nem tudok irni mint ezen ifjú fes-
Zötársunk de megis szebben irandóm le észrevételeimet, ha tudtam vol-
na hogy azon jegyzet in natura menend a költő kezébe. én azt gon-
dolnak mint vál. jegyzőnek iram, hogy belőle mint a többi ész-
revételeimnyeiből is, szedje ki i rakja össze a birálati észrevételek-
i épen nem kényelem hogy azon szerkezetben küldé kegyed kezéhez,
mely arra nem volt számítva i ez okból alkalmas veszek kegyed
bocsánatát kipedelessel kikérni azon pross baráti köme jámitosa
kifejezésekért, melyek közé észrevételeimet iktatám.
Oldat józsef irótársamnak nincs mit válaszolnom mert érzékeny
szége ifjui vroi fussi melyet már megfokozunk rövid elosztásában
szagolni. Köszönésére nem akarom megerőltetni; a mi az érettebb
gyümölcsök igéretét illeti: az irodalmunkat, épiuc magyarérzet
pedig hazánkat illeti i én egyiknek sem vagyok képviselője hogy
annak nevében pukkedlis csinálják. Egyébiránt ha az volnék sem
engedném magamat elragadtatni: irodalmunk irányában a „karpeven-
hazánk irányában pedig egy 1848ki vasban-biztosi-ideiglenes-fegyelmező
erzeményinet igényei által.
Tisztelettel i épiuc üdvözlettel
kegyedtek:
Pesten Jul. 8. 1851.

alázatos polgája
Kuthy Lj

U. i. Ma Bahn tánczol. – Ha kegyedtek ideje i kedve van
ezt i kellemesebb helyet igényle venni nem akar: pe-
nesekknek tartanijuk kedves társaságát.

Tekintetes Tolnay Károly úrnak
Szat Szat
helyben

Magyar Királyi
Földmívelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi M. Kir. Minister
Kelt [illegible]

Pest Sept 2dán 1859.

Vitt — 4.

Igen tisztelt tekintetes Uram

Egyelőre a tiszttár Urtol kituritt kérdésre
csak annyit felelhetek a mennyit a levelemben
tett mellérlet tartalmaz, a jövő hét elején azomban
Erdélbe leutazván onnan bizonyosan többet
fogok. Kaincsey Erdéli találkozásáról
Nagy anyámmal sok édelgést hallottam anyámtol
erről se fogok még most bővebben, tehát legközelebb
Ezen itt közlött adatok hitelessége kámentessék
egyelőre a szám szerint voltak. Arra szós kisremben
hogy egy hét mulva is többet fogok igen tisztelt
tiszttár Urnak

maradok

tiszttár Urnak

alázatos szolgája

Kuun Gyéza

1) Kohányi Kácsándy Susánnak szülei voltak Kácsándy László és Báróczay Kata - birtokuk Kohányon, Kornán Themplén és Abaujmegyében.

2) Gróf Gyulayné született 1767ben Sept. 27dikén, †1826ban Június 23dikán napreltével Kolozsvárott 59ikén - legjobb neveltetésben részesült - finoman müvelt - a legjobb nő és anya ki csak lehet - esterhetett - jörög nyelvben jártas, Andréon festett költője.

3) Férjhez mehetett 1788tól 1791ig, mert első születése Karolina (Báró Simont Péterné) 1792ben született Áprilisban - boldog házasságban élt egész 1807ig Március 3dikáig midőn napfogyatkával örvegységre jutott.

4) Karinczy és Gróf Gyulay Lerencné őrt szellemi szoros barátság élt, de találkozni együtt soha sem voltak.

5) Karinczy Gr. Gyulayné hoz irt levelek

*) Férjhez menetele előtt három évvel ismerkedett meg Gr. Gyulayal, ki kötelességek akadályok által rémtelenítve volt Kassával Kácsándy Susa nélkül haza téni Erdélybe s csak három év eltelte után jött vissza Kassára a midőn házasságot megkötötték. Az említett három év alatt három folytánosan levelezték egymással.

Nagy bátyám Gróf Gyulay Lajos Nagy nénémtől
Báró Simontsnétól általvéven arodat a tiszteli
titkár urnak által adta, aron egy levelet kivéve,
melyben Karinczy háraságát jelenti többnek
Nagy bátyám s Nagy nénem birtokában nincsen,
a most említett házasságot tárgyaló levelet
arannal tiszteli titkár Ur számára kiirandó
a mint a levélben Maros Vásárhelyben hozzá
juthatod a mi f. hó elején megfog történni
6) aztán hogy Gr. Gyulayné Ferjeh
ment Karinczyt nem látta egész addig a mig
ar ő Erdélben Andrásfalván s Dédácson
meg nem látogatta. Ekkor agsint 48 ève volt,

56.

*) a nagy nénénnél ~~nagy~~ vannak nagyon
Karinczyval levelek de arok egyenesen hozzá
vannak intézve s tartalmok leginkább olyanek

agy a nagy néném szerencsétlenségével ellenkeznek
arok közlése, mindazon által ezen levelek ügyébe
meg teszem a lehető lépéseket.

Igen tisztelt Főtiszt Úr!

Midőn a pénzügyi ministeriumhoz tartozó bányászati ügyek, most már hivatalszokkal kezd bírtatni, s az ebből keletkezett halmazai közt, az ein fogalmazó gyakornoknak való felvétele kis kedvemet is találtatik bátorkodom, az Igen tisztelt Főtiszt Úr tapasztalt szívességét s azon ő: szentét bizodalommal fogva, mellyel Főtiszt Úr eránt viseltetik, alázatosan könyörögni: szíveskednék tsekélységemet ha csak tsekélységes az illető főnök figyelmébe, mint éppen nem rossz eggyakorlatú ifjut, ajánlani ki magát azon kegyes körbenjárásával bizonyosan mindég édesmeznek mutatandja.

Bocsánatot, merész kérésemért, esedezek, vagyok, az

Igen tisztelt Főtiszt Úrnak

Kormöcz Bánya ho 26ik 845.

legalázatosb szolgája
Ruzsnea Albert
eggett bányász gyakornok

Pécsett Januarius 1859 Szombaton 7.

576

Kedves testvérem!

Mindenek előtt mind a nagyam, mind ma nevében örömmel fogadom Ő a felett, hogy Marika egy hónyla reuléssel veled élte tovább a napjait örömides regimentetői, habár ezt onnan is a felette sz- nalkozással párosult, hogy a regényed szülei szebben sokat fogtak nevednie. Ámen hiva tala Istennek ezt is tud ma ő nai, s az egy ki- bőtt felette édes örömet bevegyen nai egy fele- tettek el vele a szülei hogyát, mikért ez örömmel e tovább, sőrül a 33 ik nevedés a multt első fátrára varázsával ásonat hiven tartalma örömmé változtak. Tartsa meg az Ur jóta mind az anyát, mind a gyermeket jó egészségbe mind- egyájunk örömére!

Szuttal szeretett levelét vettem é unbata- ráti wohnedtben

Van egy testvéri bátyám Adolf, 20 év óta gar- datiszt, ki utolsóig gróf Desewffy tábori hadse- per parancsnoki szárnai volt, jelenleg azonba nai- vos családdal és egyi pennalbet hivatal nél- kül van. Gróf Desewffyet ugy e világ ellátva volt, mint is most öszpont Pesten volt, hogy nagyanat

más

mai helyet kerese, ezt megtudva a pénz tartozasa
a felmondasra vegezheti. O szapatali parad a
tpt. talpig beoltozva vagalmaban ember, a mi
benunket a legjobb ételekkel vendéglenek. Ha e
lenyeg penzes ismeretlenek felkeresi azon helyzetbe
jonnek, ned egy szabadsagos kepesitesek meg
felelo allas elnyerésebe segedkezet nyujtanak
levelet kedd meg ezt, ned talalsz fejer beli
veletek

Azon kivansagat fejezem be levelemet hogy ez
sza benneteket a legjobb egészsegbe mint
mindnyajunkat a biztos talalsz

Feleseg Kiralyi Sodra nadnek a nagyon in
voltaimben

Testvéri szeretettel fogadd
Kiralyi Soly

578

Nagyságos Kir. Tanácsos,
Mélyen tisztelt Tanár Úr!

8 napokban küldöttem fel az Igazgató
úr által a t. cz. Tanár-vizsgáló bizott-
mány által nékem feladott tételek-
nek megfejtését. A magyar iroda-
mi feladvány kidolgozását illető leg
alázatosan esedezem: méltóztassék
azt ismert kegyessége szerint meg-
bírálni, és az abban netalán elkö-
vetett tévedéseket ne tulajdonítsa
Nagyságod sem akarat, sem képesség
hiánynak – sit venia verbo – hanem
egyedül azon körülménynek, hogy
hivatalos teendőim az előirdások, az
ezekre való készülés, a szárazas monó

nodalmi gyakorlatok kijavítása annyira
igénybe veszik minden időmet, hogy egyé-
re a ligéret reá; azután távol minden
segéd eszközöktől, távol a Lithographoktól, s
vol biztos tanácsadóktól egyedül magam
segédkönyv ismereteimre szorítkozva vala
érezem magam is annak leírása közben,
hogy alighe feletteim meg a várakozásnak,
melyet talán Nagyságod felőlem táplált,
mentsenek le az emlitettem okok, és ízo
lált helyzetem.

Bocsásson meg Nagyságod, hogy soraim
mal drága idejének nékány percét igény
be veszem, felbátorított erre Nagyságod
nak iránta tanusított kegyessége.

Fogadja Nagyságod legmélyebb tiszte
letem kifejezését, melylyel vagyok
Nagyságos kir. Tanácsos úrnak

alázatos szolgája
Kunz Antal
bajai főgym. tanár

Baja Jan. 28/63.

2

MTAK – KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM

LEVELEZÉS

4°

79.

TOLDY FERENC

LEVÉLTÁRCÁJA

XXIV. „K"

1

2

VÉGE